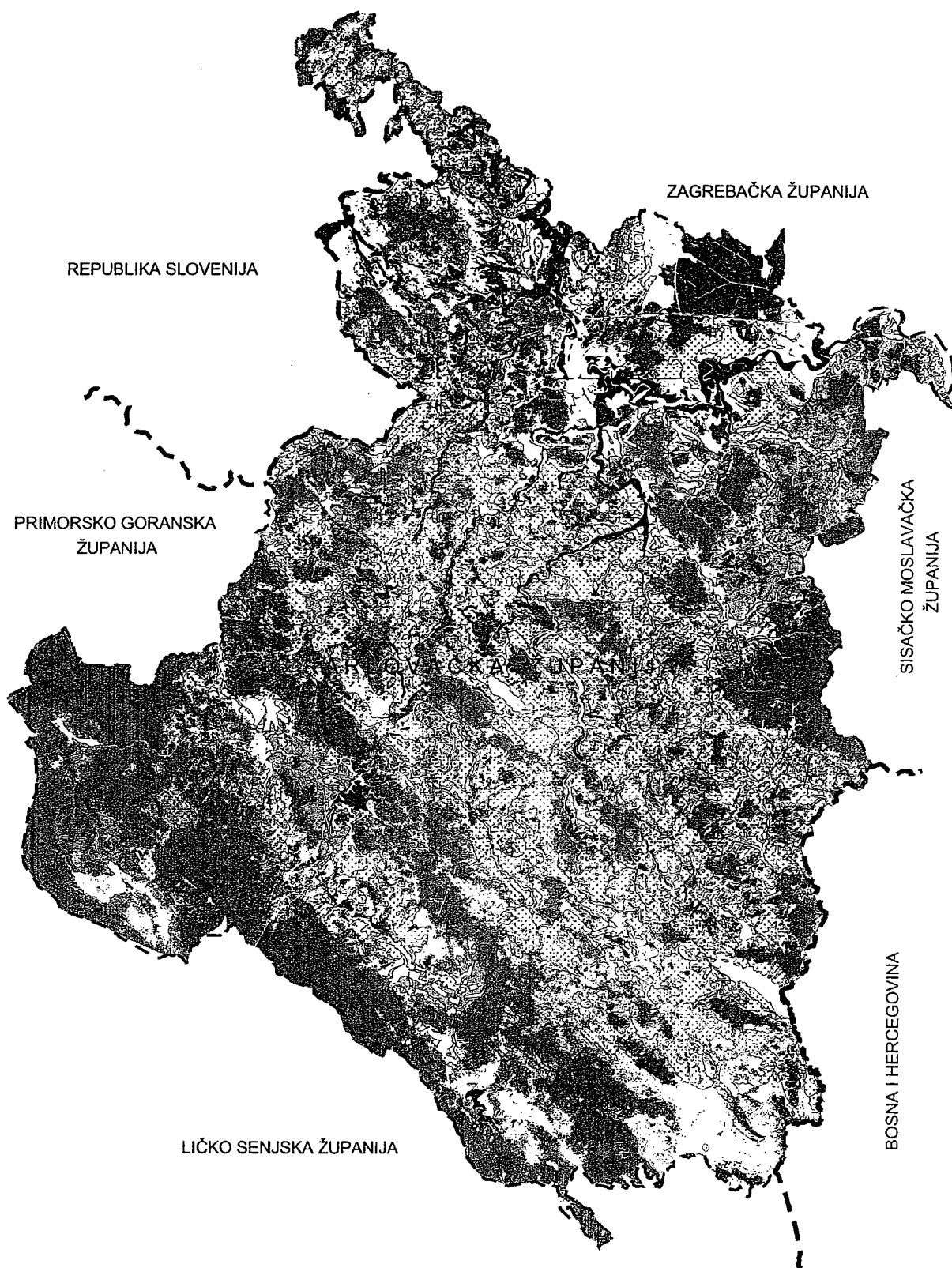

KARLOVAČKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo i
komunalne poslove

Program za održivi razvitak ruralnog prostora
i podizanje proizvodnje mlijeka
na području gradova i općina:

Ozalj, Duga Resa, Karlovac, Draganići,
Žakanje, Kamanje, Ribnik, Netretić, Bosiljevo,
Generalski Stol

- Šuma
- Izuzetno vrijedno obradivo tlo
- Vrijedno obradivo tlo
- Ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište

Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša
 Karlovačke županije
 Mjerilo 1:400.000
 lipanj 2005.

SADRŽAJ

1.	UVOD	8
2.	OPĆE KARAKTERISTIKE	10
2.1.	Zemljopisne karakteristike	10
2.2.	Osnovne karakteristike ruralnih područja	11
2.2.1.	Opis ruralnih područja	11
2.2.2.	Posljedice rata u Karlovačkoj županiji, miniranost	11
2.3.	Demografska slika.....	13
2.3.1.	Ruralno stanovništvo	13
2.3.2.	Poljoprivredno stanovništvo.....	15
2.3.3.	Stupanj nezaposlenosti ruralnog stanovništva.....	16
2.3.4.	Izvori prihoda stanovništva ruralnih područja	19
2.4.	Korisnici socijalne skrbi na području Karlovačke županije	19
2.4.1.	Oblici pružanja pomoći u 2004. godini na području Karlovačke županije.....	21
2.4.1.1.	Pomoć za uzdržavanje	21
2.4.1.2.	Jednokratne pomoći.....	22
2.4.1.3.	Doplatak za pomoć i njegu	23
2.4.1.4.	Pomoć i njega u kući.....	24
2.4.1.5.	Osobna invalidnina	24
2.4.1.6.	Ostvarivanje ostalih prava u sustavu socijalne skrbi.....	24
2.4.1.7.	Oblici socijalne skrbi koje sukladno zakonu o socijalnoj skrbi provode JLS	25
2.5.	Postojeća infrastruktura u Karlovačkoj županiji	30
2.5.1.	Prometna infrastruktura.....	30
2.5.1.1.	Cestovni promet.....	30
2.5.1.2.	Željeznički promet.....	31
2.5.2.	Vodoopskrba i odvodnja.....	32
2.5.2.1.	Vodoopskrba.....	32
2.5.2.2.	Odvodnja	33
2.5.3.	Električna energija	34
2.5.4.	Plin	35
2.5.5.	Komunikacije.....	35
3.	KLIMA.....	37
3.1.	Značaj podneblja	37
3.1.1.	Oborine	37
3.1.1.1.	Broj oborinskih dana.....	37
3.1.1.2.	Broj dana sa snježnim pokrivačem.....	38
3.1.1.3.	Kišni faktor.....	38
3.1.1.4.	Indeks ariditeta (suše)	38
3.2.	Temperature zraka.....	38
3.2.1.	Srednja mjesečna i godišnja temperatura zraka.....	38
3.2.1.1.	Apsolutna mjesečna i godišnja minimalna i maksimalna temperatura zraka	39
3.3.	Relativna vlaga zraka	40
3.4.	Naoblaka.....	40

3.5.	Broj sati sijanja sunca (insolacija)	40
4.	TLO	41
4.1.	Značajke tala Karlovačke županije.....	41
4.1.1.	Automorfna tla	41
4.1.1.1.	Koluvijalno tlo (koluvij),	41
4.1.1.2.	Vapneno dolomitna crnica,	41
4.1.1.3.	Rendzina na karbonatnim supstratima,	41
4.1.1.4.	Eutrično smeđe tlo,.....	41
4.1.1.5.	Distrično smeđe tlo,.....	41
4.1.1.6.	Smeđe na vapnencu i dolomitu,	42
4.1.1.7.	Crvenica (Terra rossa),	42
4.1.1.8.	Lesivirana tla,	42
4.1.1.9.	Rigolana tla	42
4.1.2.	Hidromorfna tla	42
4.1.2.1.	Aluvijalna tla.....	42
4.1.2.2.	Aluvijalno livadsko (semiglej),.....	42
4.1.2.3.	Pseudoglejna tla,.....	42
4.1.2.4.	Močvarno glejna i tresetna tla,	43
4.2.	Rasprostranjenost tala	43
4.2.1.	Degradacija plodnosti i kemijske osobine tla.....	49
4.2.2.	Pedološko-melioracijska problematika hidromorfnih tala	49
4.2.3.	Bilanca vode u tlu prema metodi Thornthwaitea.....	50
4.2.4.	Mjere uređenja viška vode i zemljišta	51
5.	POLJOPRIVREDA	53
5.1.	Struktura poljoprivredne proizvodnje.....	53
5.1.1.	Biljna proizvodnja	57
5.1.1.1.	Voćarsko vinogradarska proizvodnja	57
5.1.1.2.	Povrćarska proizvodnja	58
5.1.1.3.	Ratarska proizvodnja	58
5.1.1.4.	Krmne kulture na oranicama.....	59
5.1.1.5.	Pašnjačko - travnjačka proizvodnja.....	59
5.1.2.	Ekološka proizvodnja.....	60
5.1.2.1.	Stočarska proizvodnja.....	60
5.2.	Popis poljoprivrede 2003. godine i broj upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	60
5.3.	Javne službe za poljoprivredu i prehrambenu proizvodnju	61
5.3.1.	Veterinarske institucije	61
5.3.2.	Institucije u proizvodnji bilja	62
5.3.3.	Institucije iz područja sigurnosti hrane	63
5.3.4.	Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu.....	63
5.3.5.	Hrvatski stočarski centar.....	65
5.3.6.	Ostale institucije	65
5.4.	Općine i gradovi sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije.....	66
5.4.1.	Ozalj	66
5.4.2.	Karlovac	66
5.4.3.	Duga Resa	67

5.4.4. Draganić.....	67
5.4.5. Žakanje.....	68
5.4.6. Ribnik.....	68
5.4.7. Kamanje.....	69
5.4.8. Netretić.....	69
5.4.9. Bosiljevo.....	70
5.4.10. Generalski Stol.....	70
6. REALIZIRANE AKTIVNOSTI U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI.....	71
6.1. Broj evidentiranih grla stoke u 2005. godini (podaci HSC).....	71
6.1.1. Govedarstvo.....	71
6.1.2. Svinjogojstvo.....	71
6.1.3. Ovčarstvo.....	71
6.1.4. Kozarstvo.....	71
6.1.5. Pčelarstvo.....	71
6.1.6. Program poticanja ekološke proizvodnje.....	71
6.2. Poticaji u stočarstvu u Karlovačkoj županiji u 2005. godini (podaci HSC).....	72
6.2.1. Govedarstvo.....	72
6.2.2. Svinjogojstvo.....	73
6.2.3. Ovčarstvo.....	73
6.2.4. Kozarstvo.....	73
6.2.5. Konjogojstvo.....	74
6.2.6. Pčelarstvo.....	74
6.3. Provedba zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu – poticaji za proizvodnju mlijeka u Karlovačkoj županiji.....	74
6.3.1. Proizvodnja kravljeg mlijeka u 2005. godini.....	74
6.3.2. Proizvodnja ovčjeg mlijeka u 2005. godini.....	75
6.4. Provođenje programa poticaja u poljoprivredi iz proračuna Karlovačke županije.....	76
6.4.1. Provođenje Programa prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije.....	76
6.4.2. Realizacija Programa prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije.....	77
6.5. Sredstva županijskog proračuna uložena u komunalnu infrastrukturu na području Karlovačke županije.....	80
6.6. Provođenje kreditiranja projekata za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije.....	82
6.6.1. Pregled realiziranih kredita po kreditnim linijama od 2001. – 2006. godine.....	83
6.6.1.1. Program kreditiranja poljoprivrede na području Karlovačke županije iz udruženih sredstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Karlovačke županije za 2001., 2002. i 2003. godinu.....	83
6.6.1.2. Kreditiranje poljoprivrede iz sredstava Fonda za razvoj poljoprivrede Karlovačke županije.....	84

6.6.1.3.	Novčani poticaji realizirani u 2006. godini iz Proračuna navedenih JLS u Karlovačkoj županiji, namijenjeni razvoju poljoprivredne proizvodnje.....	86
6.6.1.4.	Plasiranje kredita sa subvencioniranom kamatnom stopom od 2%, perspektivnim poljoprivrednim proizvođačima s područja Karlovačke županije.....	89
6.7.	Realizirane aktivnosti Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu u 2006. godini.....	89
6.7.1.	Stočarska proizvodnja	89
6.7.2.	VVV proizvodnja	90
6.7.3.	Ratarska proizvodnja.....	90
6.7.4.	Praćenje ekonomskih pokazatelja na OPG	90
6.7.5.	Zaštita bilja – rad prognozne službe	90
6.7.6.	Ruralni razvitak	90
6.7.7.	Zaključak.....	90
6.8.	Realizirane aktivnosti Hrvatskog stočarskog centra na području Karlovačke županije	91
6.8.1.	Izvještaj o projektu „Proizvodnja i kakvoća mlijeka na području Karlovačke županije u 2006. godini“.....	91
6.8.2.	Postavljeni cilj i ostvareni rezultati tijekom provedbe Projekta	93
6.9.	Projekt zaštite kuhanog sira i sira škripavca na području Karlovačke županije	93
6.9.1.	Početak provođenja Projekta	93
6.9.2.	Izvod iz prijedloga zaštite autohtonih sireva na području Karlovačke županije	95
6.9.3.	Rezultati projekta.....	97
7.	SWOT ANALIZA.....	98
8.	ANALIZA STANJA KARLOVAČKE ŽUPANIJE.....	101
9.	ANALIZA STANJA PROIZVODNJE MLJEKA U SJEVEROZAPADNOM DIJELU KARLOVAČKE ŽUPANIJE	104
10.	MJERE INSTITUCIONALNE POMOĆI.....	106
11.	ZAKLJUČAK	108

POPIS TABLICA

Tablica 2-1:	Gradovi i općine, površina i broj stanovnika	13
Tablica 2-2:	Kvalifikacijska struktura novoprijavljenih osoba na HZZ.....	17
Tablica 2-3:	Kvalifikacijska struktura nezaposlenih osoba	17
Tablica 2-4:	Kvalifikacijska struktura nezaposlenih žena	17
Tablica 2-5:	Kvalifikacijska struktura hrvatskih branitelja	18
Tablica 2-6:	Područje pokrivenosti pojedinog centra.....	20
Tablica 2-7:	Struktura primatelja pomoći za uzdržavanje.....	21
Tablica 2-8:	Struktura primatelja pomoći za uzdržavanje.....	22
Tablica 2-9:	Struktura primatelja pomoći.....	22
Tablica 2-10:	Broj dodijeljenih jednokratnih pomoći	23
Tablica 2-11:	Doplatak za pomoć i njegu	23

Tablica 2-12: Broj korisnika pomoći za njegu u kući.....	24
Tablica 2-13: Broj korisnika invalidnine	24
Tablica 2-14: Drugi oblici pomoći i materijalnih davanja	25
Tablica 2-15: Pomoć za podmirenje troškova stanovanja.....	25
Tablica 2-16: Trend primanja raznih oblika pomoći, 2001. - 2005.....	27
Tablica 3-1: Središnja mjesečna i godišnja temperatura zraka, °C za Karlovac.....	39
Tablica 3-2: Apsolutni mjesečni i godišnji minimum temperature zraka, °C za Karlovac.....	39
Tablica 3-3: Apsolutni mjesečni i godišnji maksimum temperature zraka za Karlovac, °C	39
Tablica 4-1: Popis kartografskih jedinica.....	44
Tablica 4-2: Kartirane jedinice.....	47
Tablica 4-3: Bilanca vode u tlu za Karlovac, 1964. - 1983.....	50
Tablica 5-1: Poljoprivredne površine, prema kategorijama i načinu korištenja u 1991. godini, hektri.....	53
Tablica 5-2: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama (1. lipnja 2003.).....	55
Tablica 5-3: Trend upisa proizvođača u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.....	61
Tablica 6-1: Ukupan broj krava te udio pod selkcijskim obuhvatom u Karlovačkoj županiji, 2005.....	72
Tablica 6-2: Broj uzgajatelja krava s obzirom na veličinu stada u Karlovačkoj županiji, 2005.....	72
Tablica 6-3: Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti - sve pasmine	73
Tablica 6-4: Broj evidentiranih raslodnih grla (ovce i ovnovi), 2005.	73
Tablica 6-5: Trend upisa u upisnik uzgajivača	73
Tablica 6-6: Broj evidentiranih rasplodnih grla (koze i jarčevi) u 2005...	73
Tablica 6-7: Trend upisa u upisnik uzgajivača	73
Tablica 6-8: Brojno stanje pčelara i pčelinjih zajednica u 2005. godini...	74
Tablica 6-9: Pregled isporučene količine kravljeg mlijeka.....	74
Tablica 6-10: Pregled ukupnog broja isporučitelja kravljeg mlijeka.....	75
Tablica 6-11: Ukupno isplaćena premija za kravlje mlijeko u 2005. godini	75
Tablica 6-12: Broj proizvođača i isplaćene premije.....	75
Tablica 6-13: Pregled ispučenih količina ovčjeg mlijeka	75
Tablica 6-14: Mjere u programu	78
Tablica 6-15: Postojeći programi po općinama.....	78
Tabela 6-16: Financijska sredstva namijenjena izgradnji infrastrukture .	80
Tabela 6-17: Županijska uprava za ceste u izgradnju županijskih i lokalnih cesta Karlovačke županije u proretiklim godinama je uložila kako slijedi (kuna):	81
Tabela 6-18: Sredstva Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske...	81

Tabela 6-19: Financijska sredstva Karlovačke županije, županijske uprave za ceste, fonda za regionalni razvoj RH i JLS za izgradnju cesta, vodovoda i kanalizacije	82
Tablica 6-20: Iznosi i izvori po projektima	83
Tablica 6-21: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2001. godinu	83
Tablica 6-22: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2002. godinu	83
Tablica 6-23: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2003. godinu	84
Tablica 6-24: Struktura odobrenih kredita po granama poljoprivredne proizvodnje	84
Tablica 6-25: Iskorištenje sredstava iz proračuna JLS u 2005. godini za razvoj poljoprivrede (prema dostavljenim podacima JLS)	85
Tablica 6-26: Realizacija subvencija u poljoprivredi iz proračuna gradova i općina Karlovačke županije, 2006.	88
Tablica 6-27: Popis sudionika sa subvencijama	94
Tablica 6-28: Troškovi laboratorijskih analiza sastava i kakvoće mlijeka po jednom uzorku	96
Tablica 6-29: Troškovi laboratorijskih analiza sastava i kakvoće sira po jednom uzorku	96
Tablica 6-30: Ukupni troškovi zaštite	96
Tablica 9-1: Otkupljene količine mlijeka po otkupljivačima	104
Tabela 11-1: Alokacija sredstava za razvitak Karlovačke županije (2001. - 2008.)	108
Tabela 11-2: Alokacija sredstava za razvitak sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije (2006 - 2008.)	109

1. UVOD

Proizvodnja mlijeka u svijetu zastupljena je na svim kontinentima te ona povijesno, a i danas predstavlja ogroman biološki potencijal u proizvodnji ljudske hrane.

Posebnu ulogu u proizvodnji ljudske hrane ima govedarstvo koje je, uz postojanje velikih razlika, nedovoljno iskorišteno i to od ekstenzivnog sustava držanja goveda do visoko produktivne industrijske proizvodnje goveđeg mesa i mlijeka.

Na proizvodnju mlijeka utječu agroekološki klimatski faktori, stupanj razvoja gospodarstva, te tradicijski aspekt navika konzumiranja mlijeka i mliječnih prerađevina.

O pasmini krava, mjerama selekcije i tehnologiji proizvodnje ovisi razina produktivnosti i kvaliteta kravljeg mlijeka te rentabilnost proizvodnje.

Mlijeko i proizvodi od mlijeka gospodarska su djelatnost u poljoprivredi i u prehrambenoj, mljekarskoj industriji koja koristi sirovo mlijeko kao sirovinu.

Upotreba i potrošnja mlijeka ovisi o stupnju razvitka pojedine zemlje, kupovnoj moći, prehrambenim navikama i standardu stanovništva.

U razvijenim gospodarstvima, preko 90 % proizvedenog mlijeka isporučuje se tržištu i prodaje mljekarama. U nerazvijenim zemljama produktivnost je na niskoj razini, a mlijeko se pretežno koristi za prehranu u domaćinstvima ili se jedan dio, kroz mliječne proizvode, plasira na lokalna tržišta.

Razvijene zemlje iz domaće proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda osiguravaju ukupne godišnje potrebe, a višak izvoze. U međunarodnu trgovinu mlijekom i mliječnim prerađevinama mogu se uključiti samo oni proizvođači koji osiguravaju određeni asortiman i poznatu robnu marku, i koji u oštroj konkurenciji mogu ponuditi povoljnije prodajne cijene.

Svježe sirovo kravlje mlijeko, kao komercijalno mlijeko koje se isporučuje tržištu za daljnju preradu i korištenje, mora udovoljavati uvjetima kvalitete propisanim međunarodnim standardima. U nerazvijenim i manje razvijenim zemljama poseban je problem pitanje higijenske kvalitete sirovog mlijeka.

No kada se sva saznanja suvremene tehnologije proizvodnje mlijeka postave u uvjete u kojima proizvode poljoprivredni proizvođači sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije, većina tih tehnoloških rješenja postaje neupotrebljiva.

Splet različitih povijesnih okolnosti, hidrološko-pedološke karakteristike, mali usitnjeni posjedi, velika depopulacija ruralnog stanovništva, miniranost, starost poljoprivrednog stanovništva otežavaju proizvodnju za

koju svi znamo da mora opstati u ovim krajevima, kako bi domicilnom stanovništvu ponudila barem osnovne uvjete za život te prehranila njihove obitelji.

2. OPĆE KARAKTERISTIKE

2.1. Zemljopisne karakteristike

Karlovačka županija nalazi se u središnjoj Hrvatskoj i pokriva površinu od 3.644 km² te se ubraja u red većih županija od 20 koliko ih ima u Republici Hrvatskoj. Zahvaljujući svom tranzitnom, prometnom i geostrateškom položaju jedna je od najvažnijih županija.

Politički je organizirana kroz pet gradova (Karlovac, Ogulin, Duga Resa, Ozalj i Slunj) i sedamnaest općina (Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje).

To je prostor pristupa suženom dijelu Dinarida Gorske Hrvatske (Hrvatskom pragu) iz smjera Panonske nizine – najpovoljnijem mjestu za povezivanje srednjeg Podunavlja s Jadranom. Taj položaj rezultirao je infrastrukturnim koridorima od strateške važnosti za Republiku Hrvatsku, koji su ujedno i jedina veza kontinentalnog i primorskog dijela Republike Hrvatske unutar njenih granica (45 km zračne linije između državnih granica prema Sloveniji i prema Bosni i Hercegovini).

Tu je sjecište i čvorište najvažnijih prometnica koje povezuju Europu s Jadranskom obalom. Karlovačka županija graniči s dvije susjedne države: Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom, a u doticaju je i sa četiri županije: Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko senjskom županijom.

Administrativno, političko, gospodarsko, kulturno i športsko središte županije je Grad Karlovac. Područje Karlovačke županije je slabije naseljeno od prosjeka Republike Hrvatske, a prirodni prirast stanovništvo je negativan.

Područje Karlovačke županije od starih je povijesnih vremena najvažnije tranzitno područje Hrvatske. Od svog osnutka (1579. godine), grad Karlovac postaje strateškim, gospodarskim i prometnim središtem i stanovnicom krajiške i civilne Hrvatske, čvorištem važnih prometnica. Uz povijesne ceste Karolinu, (Karlovac-Bakar, građena 1726.-1733. godine), Josephinu (Karlovac-Senj, 1775.-1779.) i Louisianu (Karlovac-Rijeka, 1805.-1813.) Karlovac dobiva suvremenu autocestu koja povezuje Srednju Europu i podunavske zemlje s Jadranskim morem.

Karlovačka županija zemljopisno je vrlo slikovita i raznovrsna. Bogatstvo riječnog sliva Save čine bistre, ribom bogate rijeke - Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra.

Sa 174.967 ha lovni površina, od čega je 118.637 ha šumskog pokrova (što je gotovo 6% ukupnog šumskog fonda Hrvatske) Karlovačka županija ima bogatu i raznovrsnu ponudu lovnog turizma.

Karlovačka županija ulaže značajna sredstva i napore u razvoj i proširenje turističke ponude (Bjelolasica, razvijanje ruralnog turizma, zdravstveno - rekreativnog turizma, sportskog, zimskog, lovnog i ribolovnog turizma), od čega su najznačajnije turističke aktivnosti splavarenje, veslanje i kupanje u čistim vodama, zatim skijanje, planinarenje i rekreiranje planinskim područjem.

2.2. Osnovne karakteristike ruralnih područja

2.2.1. Opis ruralnih područja

Ruralna su područja tijekom socijalističkog gospodarskog sustava od sredine 1950-ih do 1990-ih godina, tranzicijom u posljednjih desetak godina, te u Domovinskom ratu, bila izložena degradacijskim procesima koji su doveli do praga izumiranja sela - osnovnog elementa ruralnog prostora.

Civilizacijski i povijesni procesi deagrarizacije, deruralizacije, industrijalizacije i urbanizacije imali su izuzetno selektivan i negativan utjecaj na razvoj hrvatskog sela.

Neophodno je radi održivog i cjelovitog razvitka očuvati ruralni prostor kao primarna područja proizvodnje hrane i ostalih dobara, područja specifičnog antropogenog pejzaža s naglašenim prirodnim, tradicijskim, kulturnim i povijesnim elementima, oaze zelenila i ekološke ravnoteže i kao područja u kojima se otvaraju velike mogućnosti za razvitak kontinentalnog turizma.

Ruralni prostor zahvaćen je ekonomskim osiromašenjem, nedostatnom komunalnom i društvenom infrastrukturuom. Usitnjeni i neracionalno rasparcelirani posjedi (poljoprivredno zemljište i šume) nerentabilni su i često ne pružaju mogućnost za razvoj komercijalne poljoprivrede. I oni posjedi koji su orijentirani prema kvantiteti i imaju potrebne preduvjete suočavaju se s velikom konkurencijom na tržištu. Razvoj i ulazak novih, nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralni prostor često nije planiran proces, već posljedica nemogućnosti egzistencije od bavljenja djelatnostima u poljoprivredi. Do ovakve situacije doveo je čitav niz faktora koji su obilježili razvoj sela i ruralnog prostora Hrvatske u cijelosti, pa tako i Karlovačke županije.

2.2.2. Posljedice rata u Karlovačkoj županiji, miniranost

Zagađenost minama uzrokuje cijeli niz gospodarskih, razvojnih i socijalnih poremećaja. Šume, poljoprivredne površine, livade i pašnjaci na kojima se prije ratnih razaranja odvijala poljoprivredna proizvodnja, lov ili druge aktivnosti vezane uz ruralni kraj, sada su nedostupni.

Nakon ratnih razaranja u Republici Hrvatskoj minama je "zagađeno" 12 županija odnosno 121 općina. Na tom području živi gotovo 1.113.000 stanovnika što čini 25.1% ukupnog stanovništva RH. Veliki dio miniranog poljoprivrednog zemljišta je u vlasništvu države, s tim da je 80% obradivog zemljišta u privatnom vlasništvu. Jedan od razloga takve situacije je da je najveća stopa zagađenja u šumskim područjima koja su uglavnom u državnom vlasništvu.

Hrvatska Vlada je osnovala Hrvatski centar za razminiranje čije su odgovornosti planiranje akcija razminiranja te razminiranje područja zagađenih minama.

Republika Hrvatska je potpisala Konvenciju iz Ottawe kojom se obvezuje razminirati cjelokupnu državu do 2009. godine.

Prema Nacionalnom programu za razminiranje RH u posljednjem razdoblju glavni prioriteti su bili razminiranje kuća, dvorišta, infrastrukture, cesta i ostalih područja koji se nalaze u neposrednoj blizini stanovništva, a u narednom razdoblju glavni prioriteti će biti razminiranje poljoprivrednih i šumskih područja.

Ukupna veličina minama zagađenog prostora je, prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje, 1174 km² (117.400 ha) ili 2.08% ukupne kopnene površine. Najviše su zagađeni šumski prostori 63.350 ha, zatim poljoprivredno-obradive površine 20.120 ha, makija i krš 13.190 ha, livade i pašnjaci 10.880 ha na području cijele Republike Hrvatske.

Šumske površine najviše su zagađene minama u Ličko-senjskoj županiji (11.950 ha), zatim u Osječko-baranjskoj županiji (11.200 ha) i Sisačko-moslavačkoj županiji (10.710 ha).

Poljoprivredno-obradive površine zagađene minama najveće su u Osječko-baranjskoj županiji (5.740 ha), zatim u Vukovarsko-srijemskoj (4.680 ha), Sisačko-moslavačkoj (4.650 ha) te u Karlovačkoj županiji (2.060 ha).

Kako u nekim regijama ratom zahvaćena područja čine veliki udio ruralnog prostora, brzina i intenzitet rehabilitacije ovih područja uvelike će ovisiti o brzini razminiranja.

Činjenica da se veliki dio poljoprivrednog zemljišta koje je još prekriveno minskim poljima ne može koristiti ima niz gospodarskih i socijalnih posljedica. Postojanje minskih polja, osim očite izravne opasnosti po ljudski život, koči na niz posrednih načina životni standard ruralnih stanovnika koji naseljavaju ta područja:

Veliki dio poljoprivrednog potencijala regije (npr. plodno poljoprivredno zemljište) ne može biti uspješno iskorišten iako je potražnja za ovim zemljištem velika (posljedica je negativni utjecaj na poljoprivredni prihod i strukturu gospodarstava)

Postojanje minskih polja ima jak negativan učinak na odluke domaćih i stranih ulagača da investiraju na bilo koji način u određenu regiju (faktor koji nepovoljno utječe na privatne investicije u regiji)

Sve slabiji uspjeh drugih djelatnosti koje utječu na lokalni razvoj u određenoj regiji (npr. ruralni turizam) pri dobivanju stranih sredstava - gubitak velikog dijela javnih sredstava.

Potražnja za lokalnim uslugama koje bi moglo pružati stanovništvo regije, npr. turizam, itd. (mogućnost pružanja različitih izvora prihoda lokalnom stanovništvu) drastično se smanjuje.

Postojanje minskih polja pojačava negativni dojam s izravnim posljedicama vezanim uz investiranje stranih ulagača i turista.

2.3. Demografska slika

2.3.1. Ruralno stanovništvo

Prema podacima popisa stanovništva iz 2001. godine Karlovačka županija ima 141.787 stanovnika i time čini 3,2 % stanovništva Hrvatske (38,9 st/km²). Najviše stanovnika koncentrirano je u gradovima (71%) uz naglasak na grad Karlovac, dok je svega 30% stanovnika naseljeno u općinama. Južna i područja uz državnu granicu najslabije su naseljena (1 - 2 st./km²). Usporedno s podacima iz 1991. godine, broj stanovnika u Karlovačkoj županiji pao je za 23%.

Svi gradovi i općine zabilježili su pad broja stanovnika, a u nekim općinama danas živi upola manji broj stanovnika (npr. općina Rakovica, Plaški, Cetingrad).

Ovakav rapidni pad stanovništva posljedica je ratnih zbivanja. No, uz ratna zbivanja pad broja stanovnika u pojedinim općinama može se protumačiti i kao posljedica migracija iz ruralnih u urbane sredine (primjerice općine Žakanje, Ribnik).

Tablica 2-1: Gradovi i općine, površina i broj stanovnika

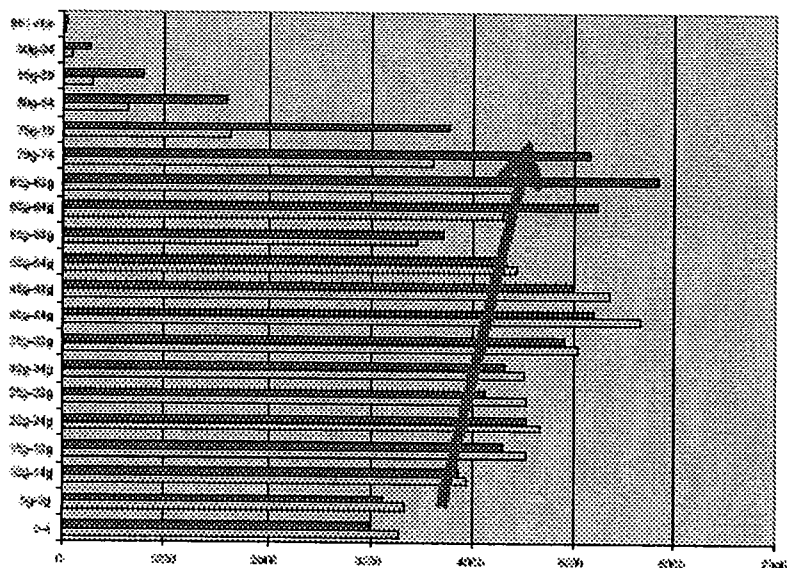
	POVRŠINA		POPIS 1991.		POPIS 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%
Karlovačka županija	3.644	100	184,577	100	141,787	100
GRADOVI	1.573	43,2	124,487	67,4	100,591	70,95
Karlovac	396	10,9	73,583	39,9	59,395	41,9
Duga Resa	58	1,6	14,088	7,6	12,114	8,54
Ogulin	542	14,9	16,732	9,1	15,054	10,62
Ozalj	174	4,8	9,988	5,4	7,932	5,59
Slunj	401	11	10,096	5,5	6,096	4,3
OPĆINE	2,071	56,8	60,09	32,6	41,196	29,05
Barilović	183	5	4,529	2,5	3,095	2,18
Bosiljevo	111	3,1	2,598	1,4	1,486	1,04
Cetingrad	141	3,9	4,758	2,6	2,746	1,93

Draganić	73	2	3,404	1,8	2,95	2,08
Generalski Stol	100	2,7	3,833	2,1	3,199	2,26
Josipdol	168	4,6	4,85	2,6	3,987	2,81
Kamanje	15	0,4			1,018	0,72
Krnjak	115	3,2	3,204	1,7	2,164	1,52
Lasinja	86	2,4	2,821	1,5	1,938	1,37
Netretić	109	3	5,437	3	3,333	2,35
Plaški	158	4,3	4,317	2,3	2,292	1,62
Rakovica	261	7,2	4,108	2,2	2,623	1,85
Ribnik	40	1,1	1,06	0,6	583	0,41
Saborsko	132	3,6	1,501	0,8	860	0,6
Tounj	95	26,1	1,695	0,9	1,252	0,89
Vojnić	239	6,5	8,236	4,5	5,495	3,88
Žakanje	45	1,6	3,739	2	2,175	1,53
sa područjem opć. Kamanje					3,193	2,25

Izvor: DZS, 2007.

Od ukupnog broja stanovništva (prema popisu iz 2001. godine), čak 9,5% čini invalidnih osoba (13.537). Od toga je 61% invalidnih osoba muškaraca, a 39% invalidnih žena. Gledano po starosti najveći broj invalida je između 45 – 75 starosne dobi. Najčešći uzroci invalidnosti su bolest, invalidnost rada, te invalidnost kao posljedica Domovinskog rata. Prosječna starosna dob invalida Domovinskog rata je između 25 i 50 godina.

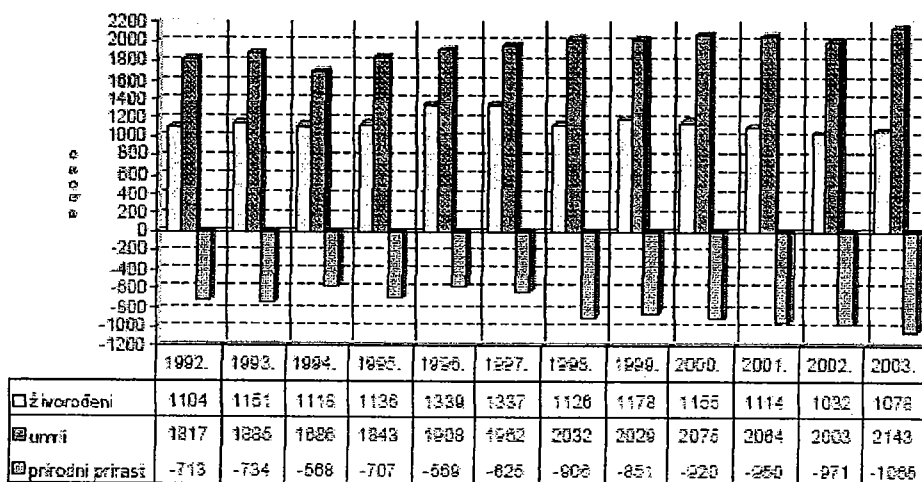
Grafikon 1. I. Dobna piramida stanovništva Karlovačke županije

Stanovništvo starije od 60 godina čini ukupno 15,7%, dok stanovništvo do 14 god. čini 17,1% ukupnog stanovništva, a što govori o starosti populacije.

Ukoliko bi se ovaj negativni trend nastavio, za 10 godina, stanovništvo županije bi se smanjilo za veličinu npr. grada Ozlja.

Usporedba živorođenih, umrlih i prirodnog prirasta u Karlovačkoj županiji 1992. - 2003.g.

2.3.2. Poljoprivredno stanovništvo

U posljednjem desetljeću poljoprivredno stanovništvo se brojčano gotovo prepolovilo, smanjenje je 39,9%, što nije samo posljedica biološkog odumiranja tog stanovništva, već djelovanja ekonomskih i socijalnih razloga.

Utjecaj nedavnog rata je također značajan. Naime, vrijednost indeksa starenja poljoprivrednog stanovništva u 1991. godini bila je 1,79, što je gotovo dvostruko više od granične vrijednosti. U ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske poljoprivredno stanovništvo danas sudjeluje sa svega 5,5%, a u seoskom stanovništvu s oko 74%.

Uočljive su regionalne razlike u prostornom rasporedu poljoprivrednog stanovništva, npr. Bjelovarsko-bilogorska županija ima nadprosječan udio (20,7%) poljoprivrednog u ukupnom stanovništvu, a u području koje administrativno pokriva Grad Zagreb ima svega 0,6% tog stanovništva.

Udio aktivnog poljoprivrednog stanovništva se također smanjio, ali je stopa opadanja manja nego li poljoprivrednog stanovništva. U međupopisnom razdoblju (1991.-2001.) postotak aktivnog poljoprivrednog stanovništva u ukupnom aktivnom stanovništvu je smanjen s 13,1% na 8,5%.

U spolnoj strukturi nastavlja se proces maskulinizacije poljoprivrede. Osim toga, umanjene su mlađe, a uvećane starije dobne skupine. Početkom

devedesetih, je udio mladih aktivnih poljoprivrednika bio svega 7,7%, dok je gotovo polovica (46,4%) aktivnih poljoprivrednika bila u dobi od 55 i više godina. Zbog takve dobne strukture postoje poteškoće u njegovoj obnovi (biološko samoobnavljanje).

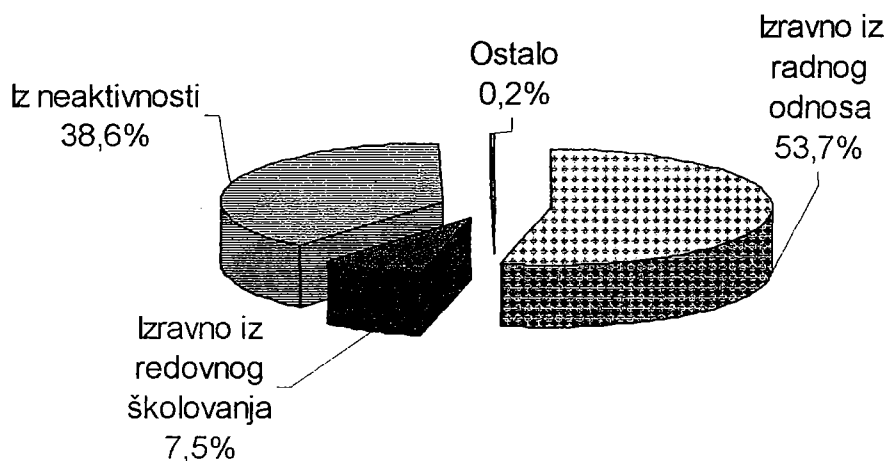
Narušena dobna struktura, odnosno prevladavanje starijih dobni skupina, se odražava i na fizičku vitalnost, odnosno smanjenje ukupne radne sposobnosti aktivnih poljoprivrednika. Sa stajališta oživljavanja seoskih prostora u kojima poljoprivreda ima važnu komponentu, upitno je daljnje smanjenje poljoprivredne populacije.

2.3.3. Stupanj nezaposlenosti ruralnog stanovništva

Do kraja veljače 2007. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Karlovac evidentirano je 12.931 nezaposlenih osoba, što je u odnosu na veljaču prethodne godine kada je bilo evidentirano 13.782 nezaposlenih osoba smanjenje od 6,18%, a u odnosu na siječanj 2007.g. smanjenje od 0,57%.

Broj novo prijavljenih osoba u veljači je 477, što je u odnosu na siječanj 2007. godine (691 novo prijavljenih) smanjenje za 30,97%, a u odnosu na veljaču 2006.g. smanjenje od 14,52%. Najveći broj novo prijavljenih u veljači 2007. godine došao je iz radnog odnosa (256 osoba), zatim iz neaktivnosti (184 osoba), te direktno iz redovnog školovanja (36 osoba). Udio novo prijavljenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih iznosi 3,68%.

G-1 Struktura ulaska u nezaposlenost

Struktura nezaposlenih osoba novo prijavljenih u siječnju na Zavod za zapošljavanje je slijedeća:

Tablica 2-2: Kvalifikacijska struktura novoprijavljenih osoba na HZZ

	Broj stanovnika	Postotak
Bez OŠ	21	4,40%
OŠ	110	23,06%
KV, VKV	174	36,48%
SSS	140	29,35%
VŠS	17	3,56%
VSS	15	3,15%

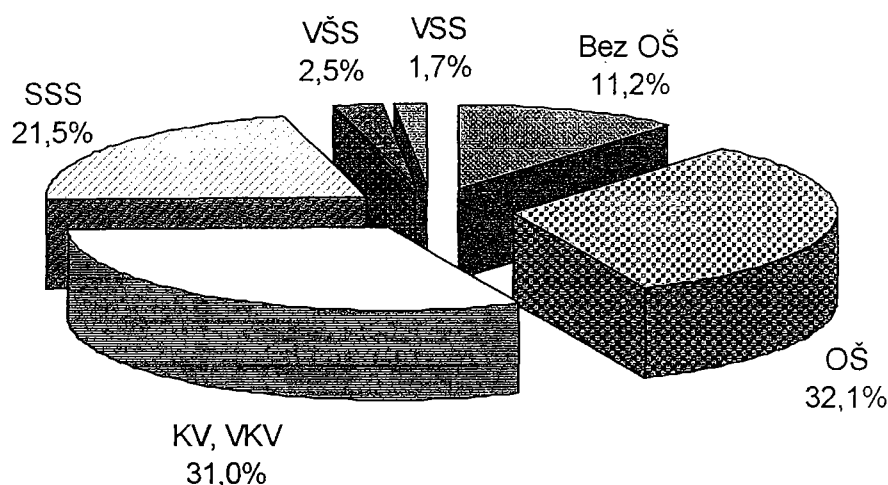
Izvor: HZZ, 2007.

Tablica 2-3: Kvalifikacijska struktura nezaposlenih osoba

	BROJ	POSTOTAK
Bez OŠ	1.453	11,23%
OŠ	4.155	32,13%
KV, VKV	4.006	30,97%
SSS	2.786	21,54%
VŠS	317	2,45%
VSS	214	1,65%

Izvor: HZZ, 2007.

G-2 Kvalifikacijska struktura nezaposlenih osoba

Od ukupnog broja nezaposlenih 7.968 osoba su žene – 61,61%.

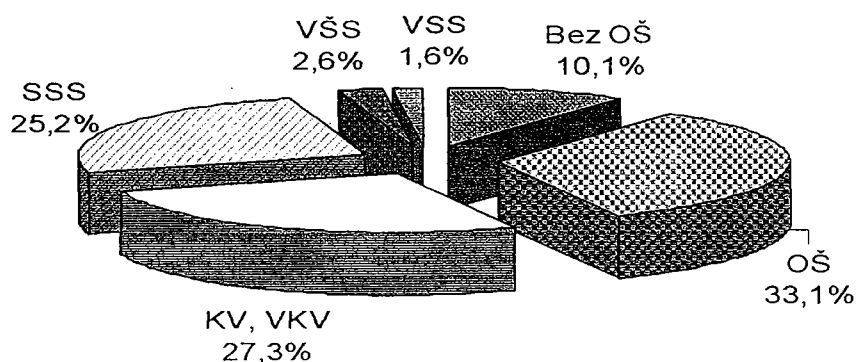
Tablica 2-4: Kvalifikacijska struktura nezaposlenih žena

	BROJ	POSTOTAK
Bez OŠ	805	10,1%

OŠ	2.641	33,1%
KV, VKV	2.172	27,3%
SSS	2.010	25,2%
VŠS	210	2,6%
VSS	130	1,6%

Izvor: HZZ, 2007

G-3 Kvalifikacijska struktura nezaposlenih žena

Prvi put zaposlenje traži 2.839 osoba – 21,95%, što je smanjenje od 7,95% u odnosu na veljaču 2006. godine. Tijekom veljače sa evidencije je brisano 550 osoba, od toga 380 ili 69,10% osoba zbog zaposlenja a 170 osobe ili 30,90% zbog ostalih razloga osim zaposlenja.

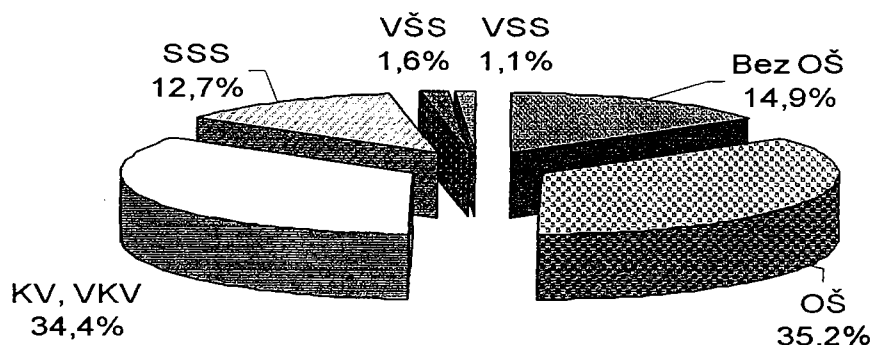
Od ukupnog broja nezaposlenih osoba na evidenciji se nalazi i 1.706 nezaposlenih hrvatskih branitelja a to je 1,30% više nego prošli mjesec. Udio branitelja u ukupnom broju nezaposlenih iznosi 13,19%. Prvi put zaposlenje traži 92 hrvatska branitelja.

Tablica 2-5: Kvalifikacijska struktura hrvatskih branitelja

	BROJ	POSTOTAK
Bez OŠ	255	14,9%
OŠ	601	35,2%
KV, VKV	587	34,4%
SSS	217	12,7%
VŠS	28	1,6%
VSS	18	1,1%

Izvor: HZZ, 2007.

Kvalifikacijska struktura nezaposlenih hrvatskih branitelja

2.3.4. Izvori prihoda stanovništva ruralnih područja

Statistički podaci nam pokazuju da su prihodi obitelji i kućanstava iz ruralnih područja Republike Hrvatske mnogo lošiji u usporedbi s urbanim područjima.

U ruralnim područjima ljudi bez ikakvih prihoda čine najveći dio stanovništva, tj. 37% ukupnog stanovništva koje živi u tim područjima. U urbanim područjima najveću grupu stanovništva čine oni kojima je prihod od rada glavni izvor sredstava za život (38%).

Postotak ljudi kojima je prihod od rada glavni izvor sredstava mnogo je niži za one koji žive u ruralnim područjima (29%) u usporedbi s urbanim područjima (37%)

Postotak onih kojima je naknada za nezaposlene glavni izvor prihoda dvaput je veći u ruralnim nego u urbanim područjima.

Neke dodatne informacije koje se odnose na prihode stanovništva koje živi u ruralnim područjima mogu se dobiti uspoređivanjem pojedinačnih udjela stanovništva koje prima socijalnu pomoć u zasebnim regijama.

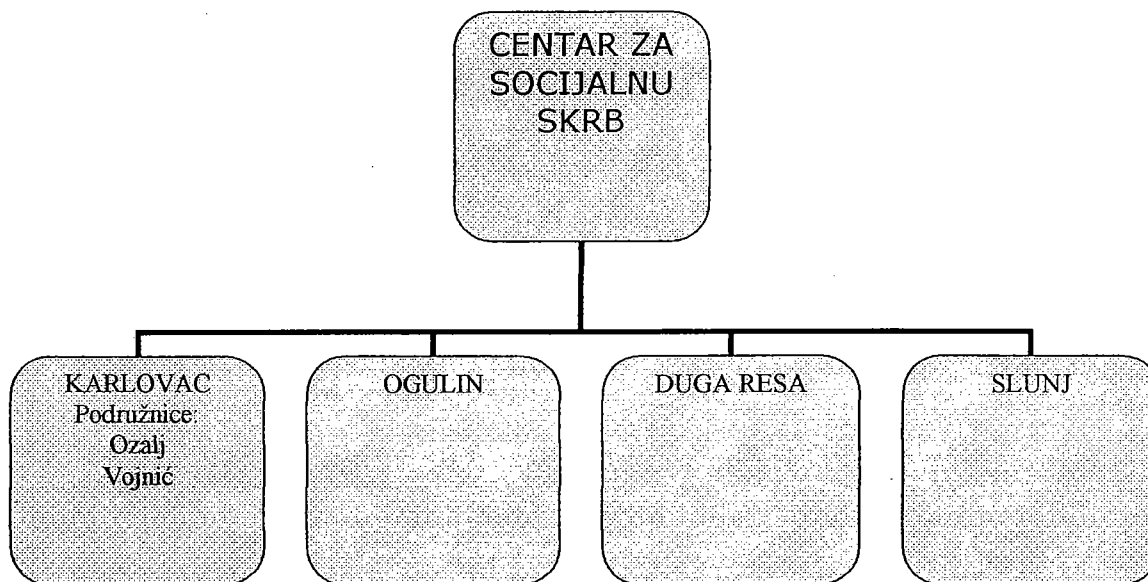
Udio stanovništva koje prima socijalnu pomoć i živi u ruralnim područjima znatno je veći u usporedbi s onim koje živi u urbanim regijama. Udio ženskih osoba među stanovništvom na socijalnoj skrbi veći je u ruralnim područjima (otprilike 62-63%) u usporedbi s urbanim regijama (55-57%).

2.4. Korisnici socijalne skrbi na području Karlovačke županije

Temeljem Zakona o socijalnoj skrbi i njegovim izmjenama i dopunama (NN br. 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03 i 44/06) djelatnost socijalne skrbi obavljaju centri za socijalnu skrb i druge ustanove socijalne skrbi, te upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu sa spomenutim Zakonom.

Prema istom Zakonu korisnik socijalne skrbi je samac ili obitelj koja nema dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom, ili prihodom od imovine ili drugih izvora.

Na području Karlovačke županije korisnici socijalne skrbi ostvaruju svoja prava pri slijedećim centrima za socijalnu skrb i ustanovama socijalne skrbi.

Slika 1: Struktura centra za socijalnu skrb

U slijedećoj tablici vidljiv je pregled područja koji pokrivaju pojedini centri za socijalnu skrb kao i njihove podružnice.

Tablica 2-6: Područje pokrivenosti pojedinog centra

R. br.	Centar za socijalnu skrb	Područje koje pokriva	Broj stanovnika	Ukupan broj stanovnika
1.	Karlovac	Grad Karlovac	59.395	66.447
		Općina Draganić	2.950	
		Općina Lasinja	1.938	
		Općina Krnjak	2.164	
	- podružnica Ozalj	Grad Ozalj	7.932	11.708
		Općina Žakanje	2.175	
		Općina Kamanje	1.018	
		Općina Ribnik	583	
	- podružnica Vojnić	Općina Vojnić	5.495	5.495

2.	Ogulin	Grad Ogulin	15.054	23.445
		Općina Josipdol	3.987	
		Općina Saborsko	860	
		Općina Tounj	1.252	
		Općina Plaški.	2.292	
3..	Duga Resa	Grad Duga Resa	12.114	23.227
		Općina Bosiljevo	1.486	
		Općina Netretić	3.333	
		Općina Barilović	3.095	
		Općina Generalski Stol	3.199	
4..	Slunj	Grad Slunj	6.096	11.465
		Općina Cetingrad	2.746	
		Općina Rakovica	2.623	
SVEUKUPNO			141.7871.787	

2.4.1. Oblici pružanja pomoći u 2004. godini na području Karlovačke županije

2.4.1.1. Pomoć za uzdržavanje

Pomoć za uzdržavanje može se ostvariti u novcu ili naravi. Vlada Republike Hrvatske određuje osnovicu na temelju koje se utvrđuje visina pomoći za uzdržavanje, a ona trenutno iznosi 400,00 kuna.

Pomoć za uzdržavanje na kraju 2004. godine primalo je 1147 samaca i 1578 obitelji, što je vidljivo iz tabličnog pregleda.

Tablica 2-7: Struktura primatelja pomoći za uzdržavanje

R. br.	Centri za socijalnu skrb	Pomoć za uzdržavanje – broj korisnika na dan 31. prosinca				Ukupan broj korisnika	
		Samac		Obitelj		2001. g.	2004.
		2001. g.	2004.	2001. g.	2004.		
1.	Karlovac	583	530	812	857	1395	1387
	podružnica Ozalj	90	98	27	38	117	136
	podružnica Vojnić	70	68	235	185	305	253
2.	Ogulin	256	212	346	248	602	460
3.	Duga Resa	134	155	151	176	285	331
4.	Slunj	66	84	62	74	128	158

U 2004. godini bilo je 2725 korisnika pomoći za uzdržavanje, odnosno broj korisnika je u padu u odnosu na 2001. godinu, i to samaca za 4,30%, te obitelji za 3,40%.

Realniju sliku o broju korisnika pomoći za uzdržavanje dobit ćemo ako broj obitelji koje primaju ovu pomoć dopunimo i sa dva, tri, četiri ili više članova tih obitelji jer su posredno i oni korisnici te pomoći.

Tablica 2-8: Struktura primatelja pomoći za uzdržavanje

R. br.	Centri za socijalnu skrb	Pomoć za uzdržavanje – broj korisnika na dan 31. prosinca			
		Obitelj		Članovi obitelji	
		2001. g.	2004.g.	2001. g.	2004.g.
1.	Karlovac	812	857	3052	3195
	podružnica Ozalj	27	38	78	116
	podružnica Vojnić	235	185	649	559
2.	Duga Resa	151	176	452	547
3.	Ogulin	346	248	1043	743
4.	Slunj	62	74	327	229
	UKUPNO	1633	1578	5601	5389

Najveći broj korisnika pomoći za uzdržavanje odnosno njih 45,14% su nezaposlene radno sposobne osobe čiji pregled je vidljiv u slijedećoj tablici.

Tablica 2-9: Struktura primatelja pomoći

Korisnici prema radnom statusu	Struktura primaatelja pomoći Centar za socijalnu skrb / broj korisnika na dan 31. prosinca												Ukupno	
	Karlovac		Podružnica				Ogulin		Duga Resa		Slunj			
			Vojnić		Ozalj									
	01	04	01	04	01	04	01	04	01	04	01	04	01	04
Nezaposlen – radno sposoban	1775	1875	330	289	51	71	647	376	236	135	148	99	3187	2845
Zaposlen	22	7	-	-	1	-	25	1	9	7	-	-	57	15
Umirovljenik	209	64	73	13	4	12	28	30	11	9	-	5	325	133
Poljodjelac	43	47	-	-	-	-	12	4	46	83	111	133	212	267
Ostali	1586	1732	316	325	107	131	587	544	284	234	68	76	2953	3042
UKUPNO	3635	3725	719	627	163	214	1299	955	586	702	327	313	6729	6302

2.4.1.2. Jednokratne pomoći

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi jednokratna pomoć se može odobriti samcu ili obitelji koji radi trenutačnih okolnosti, a prema ocjeni centra za

socijalnu skrb, nisu u mogućnosti u cijelosti ili djelomično zadovoljiti osnovne životne potrebe.

U 2004. godini dodijeljeno je 4928 jednokratnih pomoći što je za 8,30% manje nego u istom razdoblju 2001. godine. Bitno je napomenuti da se jednokratna pomoć može dodijeliti jednom ili više puta.

Tablica 2-10: Broj dodijeljenih jednokratnih pomoći

R. br.	Centar za socijalnu skrb	Broj dodijeljenih jednokratnih pomoći na dan 31. prosinca	
		2001. godina	2004. godina
1.	Karlovac	1750	1904
	podružnica Ožalj	125	48
	podružnica Vojnić	1348	699
2.	Ogulin	935	814
3.	Duga Resa	889	1158
4.	Slunj	327	305
UKUPNO		5374	4928

2.4.1.3. *Doplatak za pomoć i njegu*

Doplatak za pomoć i njegu odobrava se u punom ili u smanjenom iznosu, ovisno o tome postoji li prijetnja potreba pomoći i njege druge osobe u punom ili smanjenom opsegu.

U 2004. godini na području naše županije 3159 korisnika koristilo je doplatu za pomoć i njegu. Od tog broja 85,36% je odobreno u punom iznosu.

Tablica 2-11: Doplatak za pomoć i njegu

Tablica 2-11: Doplatak za pomoć i njegu			
R. br.	Centri za socijalnu skrb	Razdoblje 31. prosinca	Broj dodijeljenih doplataka za pomoć i njegu
1.	Karlovac	2001.	504
		2004.	1053
	podružnica Ožalj	2001.	70
		2004.	211
	podružnica Vojnić	2001.	110
		2004.	186
2.	Ogulin	2001.	223
		2004.	394
3.	Duga Resa	2001.	303
		2004.	1170
4.	Slunj	2001.	124
		2004.	345
UKUPNO		2001.	1334

2.4.1.4. *Pomoć i njega u kući*

Osobi kojoj je zbog tjelesnog ili mentalnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe odobrava se pomoć i njega u kući. Broj korisnika ove vrste pomoći vidljiv je u slijedećoj tablici.

Tablica 2-12: Broj korisnika pomoći za njegu u kući

R. br.	Centar za socijalnu skrb	Broj korisnika na dan 31. prosinca	
		2001. g.	2004.g.
1.	Karlovac	27	50
2.	Ogulin	-	-
2.	Duga Resa	24	39
3.	Slunj	-	5
UKUPNO		51	94

2.4.1.5. *Osobna invalidnina*

Osobna invalidnina isplaćuje se korisnicima u punom iznosu što iznosi 250% osnovice ili u smanjenom iznosu odnosno 125% od osnovice.

Tablica 2-13: Broj korisnika invalidnine

R. br.	Centri za socijalnu skrb	Razdoblje 31. prosinca	Osobna invalidnina		UKUPNO
			u punom iznosu	u smanjenom iznosu	
1.	Karlovac	2001.	103	7	110
		2004.	77	4	81
	podružnica Ozalj	2001.	32	-	32
		2004.	39	2	41
	podružnica Vojnić	2001.	16	-	16
		2004.	24	-	24
2.	Ogulin	2001.	69	-	69
		2004.	76	6	82
3.	Duga Resa	2001.	61	3	64
		2004.	77	1	78
4.	Slunj	2001.	31	1	32
		2004.	26	-	26
UKUPNO		2001.	312	11	323
		2004.	319	13	332

2.4.1.6. *Ostvarivanje ostalih prava u sustavu socijalne skrbi*

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi i ostalim zakonskim aktima i propisima centri za socijalnu skrb i njihove podružnice na području Karlovačke županije omogućavaju osobama koje se nađu u stanju socijalne

ugroženosti ostvarivanje i drugih oblika pomoći i materijalnih davanja koja su vidljiva u slijedećoj tablici.

Tablica 2-14: Drugi oblici pomoći i materijalnih davanja

R. br.	Centri za socijalnu skrb	Raz. 31. prosinca	Oblici pomoći				
			Osposobljavanje za samostalan život i rad	Podmirivanje pogrebnih troškova	Prava roditelja teže hendikipiranine djece	Savjetovanje	Pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća samaca i oitelji
1.	Karlovac	2001.	64	37	37	5236	180
		2004.	65	41	46	5369	622
	podružnica Ozalj	2001.	7	5	4	645	584
		2004.	9	7	8	1271	277
	podružnica Vojnić	2001.	-	9	-	2678	-
		2004.	1	9	-	2760	-
2.	podružnica Ogulin	2001.	16	6	13	2334	216
		2004.	22	21	22	1412	42
3.	Duga Resa	2001.	27	8	9	387	-
		2004.	28	-	22	-	-
4.	Slunj	2001.	10	12	2	612	9
		2004.	11	9	2	450	1
UKUPNO		2001.	124	77	65	11892	989
		2004.	136	87	100	11262	942

Iz tabličnih pregleda vidljivo je da su gotovo svi navedeni oblici pružanja pomoći u 2004. godini bili u porastu u odnosu na 2001. godinu. Tijekom 2004. godine pomoć u prehrani dodijelio je Centar za socijalnu skrb Karlovac i to za 34 korisnika i Centar za socijalnu skrb D.Resa za 2 korisnika. Pomoć za odjeću i obuću dodijelio je za 6 korisnika Centar za socijalnu skrb Slunj.

2.4.1.7. **Oblici socijalne skrbi koje sukladno zakonu o socijalnoj skrbi provode JLS**

Izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (NN 59/01) čl. 5 propisana je obveza jedinica lokalne samouprave da u svom proračunu osiguravaju sredstva za ostvarivanje prava na pomoć za podmirenje troškova stanovanja, kao i mogućnost osiguravanja sredstava za ostvarenje drugih prava utvrđenih Zakonom o socijalnoj skrbi u većem opsegu, te druge vrste pomoći pod uvjetima i na način propisan njihovim općim aktima.

Sukladno tome u slijedećoj tablici prikazan je pregled korisnika prava na pomoć za podmirenje troškova stanovanja po gradovima i općinama u 2004. g.

Tablica 2-15: Pomoć za podmirenje troškova stanovanja

R. br.	Grad / općina		2004.G	
			Broj korisnika	Utrošena sredstva
1.	Karlovac	samac	398	-

		obitelj	551	-
		ukupno	949	1.937.552,63
2.	Duga Resa	samac	21	23.384,09
		obitelj	34	81.107,72
		ukupno	55	104.491,81
3.	Ogulin	samac	48	-
		obitelj	43	257.500,00
		ukupno	91	257.500,00
4.	Slunj	samac	-	-
		obitelj	7	7.121,81
		ukupno	7	7.121,81
5.	Ozalj	samac	2	1.936,00
		obitelj	24	23.295,00
		ukupno	26	25.231,00
6.	Barilović	samac	-	-
		obitelj	5	5.811,00
		ukupno	5	5.811,00
7.	Plaški	samac	-	-
		obitelj	200	8.275,00
		ukupno	200	8.275,00
8.	Ribnik	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
9.	Bosiljevo	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
10.	Josipdol	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
11.	Saborsko	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
12.	Kamanje	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
13.	Generalski Stol	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
14.	Lasinja	samac	-	-
		obitelj	7	8.280,00
		ukupno	7	8.280,00
15.	Cetingrad	samac		
		obitelj		

		ukupno	-	-
16.	Rakovica	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
17.	Tounj	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
18.	Žakanje	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
19.	Netretić	samac	-	-
		obitelj	25	34.704,00
		ukupno	25	34.704,00
20.	Krnjak	samac	-	-
		obitelj	21	4.532,05
		ukupno	21	4.532,05
21.	Draganić	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
22.	Vojnić	samac		
		obitelj		
		ukupno	-	-
UKUPNO	samac	469	-	
	obitelj	657	-	
	ukupno	1.386	2.393.499,29	

Za ovu vrstu pomoći utrošeno je 2004. g. ukupno 2.393.499,29 kuna.

Kroz socijalne programe gradova i općina ipak su većim dijelom ostvarena druga prava iz socijalne skrbi utvrđena općim aktima jedinica lokalne samouprave.

Na području Karlovačke županije u 2005.g. evidentan je porast gotovo svih oblika socijalne skrbi sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i ostalih zakonskih i podzakonskih akta i propisa. Radi ilustracije prikazan je globalni pregled pojedinih prava iz sustava socijalne skrbi i broja korisnika u 2001. g., 2004. g. i na dan 31.svibnja ove godine.

Tablica 2-16: Trend primanja raznih oblika pomoći, 2001. - 2005

R. br.	Prava iz sustava soc. skrbi	Broj korisnika na području Karlovačke županije		
		2001.g.	2004.	na dan 31.5. 2005.
1.	Pomoć za uzdržavanje	2832	2725	2449
2.	Jednokratna pomoć	5374	4928	1489

3.	Doplatak za njegu i pomoć	1334	3159	3221
4.	Pomoć i njega u kući	51	94	47
5.	Osobna invalidnina	323	332	366
6.	Osposobljavanje za samostalan život i rad	124	136	148
7.	Podmirenje pogrebnih troškova	77	87	21
8.	Pravo roditelja teže hendikepirane djece	65	100	112
9.	Savjetovanje	11892	11262	2834
10.	Pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća samaca i obitelji	989	942	475

Već sada je uočljiv zabrinjavajući porast broja korisnika pomoći za uzdržavanje koji već na dan 31.svibnja iznosi 89.87% od ukupnog broja korisnika te pomoći u prošloj godini. Najveći broj korisnika pomoći za uzdržavanje su radno sposobne osobe, ali bez zaposlenja.

Nezavidno stanje u gospodarstvu na području Republike Hrvatske pa tako i na području Karlovačke županije dovodi do sve veće nezaposlenosti koja je možemo reći jedno od bitnih značajki povećanja korisnika pomoći za uzdržavanje ali i korisnika svih drugih prava iz sustava socijalne skrbi.

Na području Karlovačke županije nalazi se vrlo velik broj osoba koje se nalaze u stanju socijalne ugroženosti, zatim je težište na obiteljskoj problematiki, maloljetničkoj delinkvenciji i skrbništvu. Takva problematika zahtijeva veliku stručnost i ogroman trud stručnih djelatnika Centra. Napominjemo da velika raspršenost terena nameće potrebu odlaska na teren radi kontinuiranog praćenja, a to je otežano radi nedostatka terenskih vozila.

Dislociranost i nepristupačnost terena otežava izlazak na teren naročito tijekom zimskog perioda u udaljena sela bez struje i slično.

Područje koje je u nadležnosti Centra za socijalnu skrb većim je dijelom nerazvijeno i bez ikakve gospodarske djelatnosti. Prisutna je nezaposlenost, odnosno velik postotak populacije je bez ikakvih primanja pa ne mogu zadovoljiti niti osnovne životne potrebe. To rezultira i sve većim brojem zahtjeva za različitim oblicima socijalne skrbi.

Prema podacima centara za socijalnu skrb u 2003. i 2004. god. značajno je povećan broj korisnika doplatka za pomoć i njegu druge osobe, jednokratnih pomoći, a u nešto manjoj mjeri pomoć za uzdržavanje i broj korisnika osobne invalidnine.

Posebno je potrebno istaknuti problematiku vezanu uz useljenike iz Bosne i Hercegovine i povratnike.

Broj registriranih povratnika u stvarnosti jako varira jer veći broj osoba ne boravi na adresi prebivališta već su se vratile u mjesto izbjeglištva, a u Republici Hrvatskoj ostvaruju ili su ostvarili pravo po osnovu povratničkog statusa, kao i prava iz mirovinskog osiguranja.

Veliki je problem što se vraćaju uglavnom starije osobe životne dobi iznad 50 godina starosti, a ponajviše radi toga jer je teren uglavnom teško pristupačan, nedovoljno prometno povezan i slabo naseljen, te su loši životni uvjeti za obitelj sa djecom.

Na području Karlovačke županije oko 3692 staračka seljačka kućanstava i 867 zdravstveno neosiguranih osoba ostvaruje zdravstvenu zaštitu. Izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenom osiguranju iz 1998. g. doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje neosiguranih osoba i staračkih seljačkih kućanstava podmiruje se iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.

Dakle, na području Karlovačke županije u okviru socijalne skrbi ističe se potreba za rješavanjem postojećih problema na slijedeći način:

Potrebno je poticati rad Savjetovališta za djecu, mladež, brak i obitelj koji uključuje individualni i grupni rad s obiteljima i pojedincem na svim područjima koja se tiču obitelji, a između ostaloga to je potreba za savjetovališnim radom sa djecom i mladeži s poremećajem u ponašanju, kategorijom invalidnih osoba bez obzira na dob, roditeljima, edukativna pomoć u odgoju djece te prihvaćanju činjenice da problemi postoje i slično.

Obzirom na sve veći broj starije populacije na području Karlovačke županije ali i dislociranost terena potrebno je razvijati vaninstitucionalne oblike brige i skrbi za osobe treće životne dobi, nemoćne i invalidne osobe. U tom smislu potrebno je organizirati centar za pomoć i njegu u kući koji bi spomenutim osobama bio na raspolaganju 24 sata dnevno, uz mogućnost stalne povezanosti između korisnika usluga i davatelja usluga putem dojavljivača kako bi problem i potreba za uslugom bili što prije signalizirani, uz mogućnost da osoba koja se nalazi u stanju određene potrebe ostane u svojoj obitelji odnosno u poznatom i prihvaćenom okruženju. Za takvu vrstu rada koji zahtjeva brzinu i prilagodbu raznim terenskim uvjetima potrebna je nabavka adekvatnih terenskih vozila, kao i edukacija osoba koje bi obavljale takvu vrstu posla.

Poticati u postojećim objektima koji vode brigu i skrb o starijim, nemoćnim i invalidnim osobama otvaranje poludnevničkih boravaka u kojima bi te kategorije stanovništva zadovoljavale svoje životne potrebe, bez da se izdvajaju iz svojih obitelji što pogoduje većoj kvaliteti življenja tih osoba.

Kako je prisutan i sve veći broj beskućnika javlja se i potreba za izgradnjom prihvatnog centra gdje bi se za takve osobe na neki način ipak vodila zadovoljavajuća briga i skrb.

U okviru brige i skrbi o osobama treće životne dobi izraditi vodič za starije građane Karlovačke županije u kojem bi se pružilo niz korisnih i praktičnih savjeta i obavijesti iz područja zdravstvene i socijalne skrbi, omogućilo lakše pronalaženje rješenja i usmjeravanje prema odgovarajućim institucijama koje brinu o starijim osobama. Na taj način stvorili bi se uvjeti koji bi omogućili uključivanje starijih osoba u ponuđene programe, osmišljavanje slobodnog vremena i poboljšanje kvalitete života.

Svakodnevni život kao i suradnja sa centrima za socijalnu skrb ukazuju na pojavu sve većeg broja osoba koje su žrtve nasilja bez obzira na dob i spol. Postoji sve veća potreba osnivanja prihvatilišta za takve žrtve nasilja u kojima bi im stručne osobe mogle pružiti adekvatnu pomoć i pripremiti ih za daljnji život.

Potrebno je poticati osnivanje stambenih zajednica za djecu i mladež bez odgovarajuće roditeljske skrbi, a naročito nakon prestanka srednjeg školovanja kada se takvo dijete nađe izvan svih oblika brige i skrbi sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i nije spremno niti pripremljeno za samostalan život izvan institucije u kojoj je do tada živio.

Uključivanje djece, mladeži i odraslih osoba s teškoćama u razvoju u organizirane oblike provođenja slobodnog vremena u lokalnim sredinama (igraonice, sportsko-rekreativna društva, tečajevi i sl.).

Smještaj odraslih osoba s mentalnom retardacijom u stanove (deinstitucionalizacija) uz pružanje potrebne pomoći i praćenje u samostalnom stanovanju.

U proračunu Karlovačke županije planirati sredstva namijenjena za ostvarivanje socijalnog programa na području županije.

2.5. Postojeća infrastruktura u Karlovačkoj županiji

2.5.1. Prometna infrastruktura

Povoljan prirodni te prometno geografski položaj Karlovačke županije rezultirao je infrastrukturnim koridorima od strateške važnosti za Republiku Hrvatsku, koji su ujedno i jedina veza kontinentalnog i primorskog dijela Republike Hrvatske unutar njenih granica.

Od tri prometna koridora europskog i državnog značenja na području Hrvatske, jedan prolazi područjem Karlovačke županije, a to je poprečni koridor na prometnom pravcu sjever – jug.

2.5.1.1. Cestovni promet

Prema kategorizaciji cesta, na području Županije postoje 2 auto ceste (79 km) 11 državnih (375km), 55 županijskih (557 km) i 164 lokalne ceste (703 km), uz veliki broj nekategoriziranih cesta, za koje ne postoje detaljniji podaci.

Zbog prolaska glavnih prometnih koridora od Zagreba prema moru, odličan je pristup do luke Rijeka te gospodarskog prostora grada Zagreba i centralnog dijela Hrvatske. Osnovnu cestovnu mrežu Županije čine tri osnovna pravca u smjeru sjever – jug te tri poprečna pravca u smjeru istok – zapad, kako slijedi:

Karlovac – Rijeka; (D3, A6)

Duga Resa – Josipdol – Senj; (D23, 51km)

Karlovac – Slunj – Plitvice; (D1, 74km)

Jurovski Brod – Karlovac – Duga Resa – Krnjak – Vojnić – V. Kladuša; (D6, LC 34037, ŽC3179, ŽC3180, ŽC3184, ŽC3189, D6, D216 oko 80 km)

Pribanjci – Bosiljevo – Generalski Stol – Slunj – Cetingrad – V. Kladuša; (D204, ŽC3174, ŽC3176, D23, ŽC3256, ŽC3258 oko 80 km).

Grabovac (Korana) – Saborsko – Josipdol – Ogulin – Vrbovsko/Bosiljevo (D42, Ž3175 oko 90 km)

U uređenju tih pravaca prioritetni su pravci 4. Jurovski Brod – Velika Kladuša i 6. Grabovac – Bosiljevo, koji povezuju mrežu auto cesta sa sustavom cesta nižeg ranga, kao i sa značajnijim gospodarskim i turističkim područjima.

Zasebnu problematiku čini cestovna mreža grada Karlovca, kojima prolazi tranzitni promet i koje iz šireg okruženja ulaze i sijeku središnji dio grada. Obzirom na novo izgrađene dionice auto cesta za pravce Zagreb – Rijeka i Zagreb – Split, evidentan je pad turističkog tranzita u ljetnim mjesecima, dok ostaje teretni tranzit koji izbjegava auto cestu i cjelokupan promet na pravcu Slovenija – Bosna i Hercegovina. Njegovo rješavanje se očekuje u okviru sanacije pravca br. 4, čime će se taj dio prometa izmjestiti van urbane zone grada Karlovca, kao i osigurati kvalitetan priključak Duga Rese na mrežu autocesta RH.

2.5.1.2. *Željeznički promet*

U strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, željeznička mreža ocijenjena je vrlo loše zbog niske tehničke razine kapaciteta te nedovoljne izgrađenosti.

Stoga je planirano njezino uređenje na način koji bi garantirao uključenost u europske tokove.

Na području Karlovačke županije nalaze se dijelovi četiriju pruga:

Zagreb – Rijeka, glavna magistralna pruga MG 1 C (77,98 km);

Oštarije – Knin, pomoćna magistralna pruga MP 11 A (43,5 km);

Sisak – Karlovac, pruga drugog reda 212 – nije u uporabi;

Karlovac – Ozalj – državna granica, pruga drugog reda 213 (28,9 km).

Strategija restrukturiranja i modernizacije Hrvatskih željeznica ide u smjeru održavanja prometa na razini iz 1998. godine. Od nabrojanih pruga, prioritetno se uređuje pravac prema Splitu (Rijeci), dok se ostali pravci namjeravaju riješiti uz realizaciju posebnih ugovora sa lokalnom i regionalnom samoupravom. Obzirom na trenutni nedefiniran status Hrvatskih željeznica, ostali dugoročni planovi razvoja (izgradnja brze pruge) će se najvjerojatnije ostvarivati po dovršenju postupka privatizacije.

2.5.2. Vodoopskrba i odvodnja

2.5.2.1. Vodoopskrba

U Karlovačkoj županiji opskrbljenost stanovništva vodom vrlo je visoka (oko 90%), ali varira od područja koja nemaju regularne vodoopskrbne sustave (općina Generalski Stol) do urbanih područja sa visokih 94% stanovništva opskrbljenih vodom (Karlovac, Ozalj).

Specifičnost Županije je postojanje mnogih pojedinačnih, nekontroliranih malih sustava, kao i značajni gubici vode u distribuciji u svim sustavima, najčešće zbog starosti mreže.

Osim područja na kojima postoje dostatne količine vode za vodoopskrbu, postoje i velika područja gdje se za potrebe vodoopskrbe moraju tražiti drugi izvori. Najočitiji je primjer područje općine Rakovica koja na svom području nema prirodnih izvora pitke vode, već je vezana na dovod vode s područja Nacionalnog parka "Plitvička Jezera", dakle iz druge županije. S druge strane, ako Nacionalni park želi zadržati atraktivnost i prirodne ljepote, vodu iz jezera ne smije se koristiti već se mora dovoditi iz udaljenijih područja, u ovom slučaju s izvora Male i Velike Ličke Jasenice.

Osnovne potrebe za vodom Karlovačke županije mogu se zadovoljiti s 614 l/s, dok je danas zahvaćeno 735 l/sec (+ cca 17 l/sec sa područja Plitvica), što prvenstveno ukazuje na izuzetno velike gubitke u vodoopskrbnoj mreži (preko 30 %). Uz to se javlja i situacija da neki sustavi raspolažu viškom vode, dok se istovremeno javljaju nestašice vode u drugim vodovodnim sustavima, što se može riješiti putem njihovog povezivanja, kako bi se voda mogla distribuirati u sustave kojemu trenutno nedostaje.

Projekcija potrošnje vode pokazuje da se za područje Karlovačke županije u budućnosti mora osigurati minimalno oko 1000 l/s, što znači da je zahvaćanje novih količina vode nužnost. Prioritet je razmatranje zahvata vode na izvorima Male i Velike Ličke Jasenice i njena distribucija do potrošača na južnom području županije u gradu Slunju te općinama Rakovica i Saborsko, kao i dugoročno njihovo povezivanje na vodoopskrbne sustave sjevernog dijela Županije.

2.5.2.2. **Odvodnja**

Sustavi odvodnje postoje u svim gradovima, te u manjem broju centara općina. Na projektnom i planskom nivou sva rješenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda su predviđena i zaokružena po cjelinama, ali njihovo izvođenje znatno zaostaje za planovima.

Razlog prvenstveno leži u činjenici da je izvođenje tih sustava izuzetno kompleksno i financijski zahtjevno, te najčešće prelazi mogućnosti lokalne zajednice, posebice u područjima koja su demografski ispražnjena tijekom Domovinskog rata.

Najviše su izgrađeni sustavi odvodnje gradova Karlovac i Duga Resa, koji čine jednu tehnološko-projektnu cjelinu i predstavljaju prioritet obzirom na područje Županije. Znatno manje su izgrađeni sustavi u ostalim gradovima, a u centrima općina isti gotovo i ne postoje.

Zbog zastarjelosti projekata i značajnih demografskih i gospodarskih promjena, došlo je do promjena u samom opterećenju svakog pojedinog sustava te bi bilo poželjno izvršiti tehničko tehnološku i hidrauličku analizu predloženih rješenja, u skladu sa najnovijim saznanjima s toga područja.

Velik broj malih raspršenih naselja na području Županije upućuje na potrebu tehničkih rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda pojedinačnih objekata i malih naselja do 50 ES te malih naselja od 50-500 ES, bez kojih nema cjelovite zaštite voda.

Dakle, sanacija postojećih vodoopskrbnih sustava je nužnost, a izgradnja regionalnog sustava koji povezuje sve lokalne sustave preduvjet neometanog razvitka Županije, te u tome smislu treba strukturirati prioritetne radove na njihovom unaprjeđenju.

Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda je jedini izlaz iz današnje situacije koja prijeti da uništi veliki dio vrijednih prirodnih resursa Karlovačke županije, ali i da od problema zaštite okoliša preraste u javno zdravstveni problem.

U slijedećem razdoblju je nužno raditi prvenstveno na:

izradi dokumentacije za izgradnju regionalnog vodovoda Karlovačke županije, u okviru kojeg je potrebno ispitati mogućnost spoja na regionalne vodovode susjednih županija;

izgradnji regionalnog vodovoda Lička Jasenica, s ciljem rješavanja problema vodoopskrbe južnog dijela Karlovačke županije;

zaštiti slivnih područja rijeka Karlovačke županije, koje se prostiru na području susjednih županija te na međudržavnoj razini slivnih područja na području susjednih država;

zaštiti postojećih i potencijalnih izvorišta od mogućih zagađenja, te utvrditi njihova slivna područja i odrediti granice zona zaštite sa mjerama zaštite;

provođenju vodoistražnih radova, kako bi se ukazalo na potencijalne rezerve pitke vode;

rekonstrukcijama starih, dotrajalih cijevnih vodova na području cijele županije, kako bi se gubici vode sveli na podnošljivu mjeru (oko 10 %);

izgrađivati pojedine vodovodne sustave, i dovršiti započete;

povezivati pojedine vodovodne sustave, kako bi se u slučaju incidenta na određenom vodovodnom sustavu mogle zadovoljiti minimalne potrebe na vodi iz drugog sustava, barem za vrijeme dok se ne otklone uzroci incidenta.

Prioriteti u provođenju zaštite voda od zagađivanja:

izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda gradova sa revizijom projektne dokumentacije;

izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda s područja NP Plitvička jezera i naselja Općine Rakovica.

2.5.3. Električna energija

HEP - DP Elektra Karlovac pokriva područje od 4 300 km², na kojem živi približno 214 200 stanovnika. Područje Elektre podijeljeno je na pet pogona: Karlovac, Ozalj, Duga Resa, Ogulin i Jastrebarsko, od kojih Pogon Karlovac ima Pogonski ured Vojnić, te Pogon Jastrebarsko ima Pogonski ured Pisarovinu. Područje koje pokriva DP Elektra Karlovac uglavnom je brdovitog karaktera (na nekim predjelima i planinskog) gdje su sela i kupci uglavnom raštrkani što uvelike povećava troškove izgradnje elektroenergetskih mreža i njihovo održavanje. DP Elektra Karlovac pokriva cjelokupnu Karlovačku županiju osim Općine Rakovica koja se napaja iz DP Elektrolika Gospić.

Potrošnja električne energije u svim kategorijama, osim u kategoriji poduzetništvo stagnira. Najočitiiji je trend rasta u kategoriji poduzetništvo na niskom naponu. Ta kategorija potrošnje se odnosi na manje kupce, sitno i malo gospodarstvo, čija je potrošnja, prema ovim podacima u laganom rastu od 7 - 10 % godišnje.

Prosječna godišnja potrošnja električne energije jednog kućanstva koje napaja DP Elektra Karlovac iznosi otprilike 2 520 kWh, što je u usporedbi s prosjekom u Republici Hrvatskoj od 2 980 kWh manje. Razlog tomu su ruralni krajevi DP Elektre Karlovac, gdje je potrošnja električne energije manja, te se time smanjuje i prosječna potrošnja.

Na području Karlovačke županije postoje dvije veće hidroelektrane HE GOJAK i HE OZALJ i tri male hidroelektrane. Navedene elektrane pokrivaju manji dio potreba za električnom energijom.

Trenutačno je u izgradnji HE LEŠĆE, a postoje planovi za izgradnju HE LUČICA i HE BRODACI.

Osim toga, za područje Karlovačke županije donesen je katastar malih hidroelektrana koje se planiraju graditi na nekim rječicama u županiji. Na području županije postoje mogućnosti dobivanja električne energije iz biomase (drvo ili slama), bioplina (životinjske ili ljudske fekalije), otpada (komunalnog ili industrijskog) i biodizela (dobivenog od nekih uljarica).

2.5.4. Plin

Ideje o plinifikaciji Županije datiraju još iz sredine 80-tih, ali je izgradnja plinoopskrbnog sustava započeta tek 2004. godine. U svrhu plinifikacije planskom i projektnom dokumentacijom određena su tri distributivna područja: Karlovac, Ogulin i Slunj-Plitvice.

Distributivno područje Karlovac obuhvaća sjeverni dio županije, odnosno oko 2/3 stanovništva i gotovo cjelokupnu industriju. Snabdijevanje toga područja je planirano sa plinovoda Zagreb Karlovac-Rijeka-Pula, od kojeg je izgrađen odvojak od MRS Karlovac (Orlovac), gdje se plin predaje lokalnom distributeru.

Ukupno je planirana izgradnja oko 25 km lokalne visokotlačne mreže, 210 km lokalne srednjotlačne mreže, dok dužina niskotlačne mreže nije u potpunosti definirana.

Distributivno područje Ogulin planira se priključiti na planirani magistralni plinovod Vrbovsko (Bosiljevo)-Dalmacija, sa MRS na širem području između Ogulina i Oštarija.

Distributivno područje Slunj-Plitvice planira se priključiti na planirani međunarodni plinovod Oštarije-Bosna i Hercegovina, sa MRS na širem području Rakovice.

2.5.5. Komunikacije

Na području Karlovačke županije javne telekomunikacijske usluge gotovo u potpunosti pruža HT – Hrvatske telekomunikacije d.d. izuzev dijela usluga mobilnih telekomunikacija.

Nepokretnom mrežom pokriveno je oko 85% područja županije gdje postoje naselja, a 5% je pokriveno sistemom fiksnih priključaka koji rade preko infrastrukture mobilnih telekomunikacija (FGSM – Fixed Global System Mobile).

Aktivnih priključaka (kanala) u nepokretnoj mreži ima ukupno 53.760 od čega 998 FGSM priključaka pa broj priključaka na sto stanovnika iznosi 38,4.

Mobilnom mrežom pokrivena su sva urbana područja i veća naselja te sve glavne cestovne prometnice. Na ruralnom području pokrivenost je oko 90%.

Sva komutacijska čvorišta i sistemi prijenosa su u digitalnoj tehnologiji. Povezivanje komutacijskih čvorišta unutar županije i prema ostalim područjima RH realizirani su svjetlovodnim prijenosnim putovima.

Sistem mobilnih komunikacija realiziran je uglavnom u digitalnoj tehnologiji (Global System Mobile - GSM) te u manjem dijelu u analognoj tehnologiji (Nordic Mobile Telephone – NMT).

3. KLIMA

3.1. Značaj podneblja

Klima područja Karlovačke Županije je umjerena kontinentalna, pri čemu geografski položaj, reljef i nadmorska visina dodatno utječu na raspodjelu oborina i hod temperatura. To se ogleda i u procesima pedogeneze, kao i u fizionomiji poljoprivredne proizvodnje u pojedinim dijelovima Županije.

U svrhu prikaza klime područja Županije odabrane su slijedeće meteorološke postaje: Karlovac (122 mm, $\varphi = 45^{\circ} 30' N$, $\lambda = 15^{\circ} 33' E$ Gr.) i Slunj (258 mm, $\varphi = 45^{\circ} 07' N$, $\lambda = 15^{\circ} 35' E$ Gr.). Prikaz klime temelji se na prosječnom stanju važnijih meteoroloških pokazatelja za 20-godišnje razdoblje - od 1964. do 1983. godine.

3.1.1. Oborine

Oborine među meteorološkim elementima imaju dominantan utjecaj u biljnoj proizvodnji. Izborom sustava obrade tla i odgovarajućih sustava biljne proizvodnje može se djelomično otkloniti nedostatak oborina u područjima u kojima se javlja njihov deficit, a moguć je i određeni utjecaj u smislu smanjenja negativnog učinka prevelike količine oborina u humidnim i perhumidnim područjima. Rezultati u biljnoj proizvodnji uvelike su vezani s količinom, distribucijom, frekvencijom i intenzitetom oborina.

U Karlovcu prosječna godišnja količina oborina iznosi 1124 mm, a u Slunju 1287 mm. Primarni maksimum oborina za meteorološke postaje Karlovac i Slunj javlja se u lipnju, dok je sekundarni izražen u studenom. Najveća prosječna mjesečna količina oborina i za Karlovac i za Slunj odnosi se na mjesec studeni. Najmanja prosječna količina oborina u Karlovcu javlja se u siječnju, dok je u Slunju oborinama najsiromašniji mjesec veljača.

3.1.1.1. Broj oborinskih dana

Poznavanje broja oborinskih dana ima višestruko značenje u poljoprivredi. Između ostalog, značajno je pri planiranju poljoprivrednih radova.

Rezultati ispitivanja provedeni u Karlovcu:

broj dana s oborinama većim od 0,1 mm iznosi 145

broj dana s oborinama većim od 1,0 mm iznosi 113

broj dana s oborinama većim od 10,0 mm iznosi 45

Rezultati ispitivanja provedeni u Slunju:

broj dana s oborinama većim od 0,1 mm iznosi 147

broj dana s oborinama većim od 1,0 mm iznosi 118

broj dana s oborinama većim od 10,0 mm iznosi 46

Značenje ovih oborina u poljoprivredi doprinose zadovoljenju potreba usjeva za vodom, a s druge strane one mogu imati i torencijalni karakter (odnosi se na oborine s više od 20 i 30 mm), koje su također moguće u cijelom području.

3.1.1.2. Broj dana sa snježnim pokrivačem

Za meteorološku postaju Karlovac broj dana sa snježnim pokrivačem iznosi 48, a za postaju Slunj 53 dana godišnje. Kolebanja broja dana sa snježnim pokrivačem u pojedinim godinama mogu biti dosta značajna, tako da se snijeg može zadržavati na površini tla relativno kratko, ili se pak može zadržati duže nego što to pokazuju prosječne vrijednosti. Ukoliko se promatra utjecaj snježnog pokrivača na eventualne ozime usjeve, on je pozitivan ako štiti usjeve od golomrazice, premda predugo ležanje snijega na površini tla ima i negativne posljedice u smislu razvoja anaerobnih uvjeta, stvaranja ledene kore i sl. S aspekta uzgoja jarih, ali i višegodišnjih drvenastih kultura predugo ležanje snijega može utjecati na kašnjenje početka vegetacije, što se pojedinih godina može negativno odraziti na prinos ratarskih, odnosno rodnost drvenastih kultura.

3.1.1.3. Kišni faktor

Prema modificiranom kišnom faktoru Langa područje Karlovca i Slunja nosi, prema prosječnoj vrijednosti ovog pokazatelja, oznaku humidne klime. Godišnje vrijednosti kišnog faktora sa stajališta poljoprivrede kriju u sebi i određene nedostatke koji se prvenstveno odnose na distribuciju oborina. Stoga veću pozornost pri ocjeni agroklimatskih uvjeta treba posvetiti mjesečnim vrijednostima, osobito u razdoblju aktivnih temperatura iznad 10 °C, koje označavaju, u užem smislu, vegetacijsko razdoblje.

3.1.1.4. Indeks ariditeta (suše)

Indeks ariditeta kao hidrotermički pokazatelj, analogno kišnom faktoru, polazi od činjenice da je klima ukupnost pojava, pa zbog toga de Martonne pokušava kroz njega naći vezu između oborina, temperature zraka i vlažnosti nekog područja. Drugim riječima, ovaj pokazatelj izražava humiditet odnosno ariditet klime.

Prema vrijednostima godišnjeg indeksa ariditeta područje Županije ima egzoreični tip klime. Godišnja vrijednost indeksa ariditeta u Karlovcu i u Slunju u svim je slučajevima iznad 30, a isto vrijedi i za prosječne mjesečne vrijednosti.

3.2. Temperature zraka

3.2.1. Srednja mjesečna i godišnja temperatura zraka

Srednja godišnja temperatura zraka u Karlovcu je 10,8, a u Slunju 10,1 °C. Prema toplinskim oznakama riječ je o umjereno toploj klimi.

Najhladniji mjesec za ove meteorološke postaje je siječanj s prosječnom temperaturom $-0,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ i s kolebanjima srednje mjesečne temperature od $-6,2$ u Karlovcu, ili $-5,9\text{ }^{\circ}\text{C}$ u Slunju do $4,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ u obje meteorološke postaje.

Srednja mjesečna temperatura najtoplijeg mjeseca - srpnja iznosi u Karlovcu $21,1$, a u Slunju $19,7\text{ }^{\circ}\text{C}$. U našim uvjetima Zemlja primi najveću količinu sunčeve topline 22. lipnja, tj. na dan ljetnog solsticija. Premda su u lipnju dani najduži, a krajem toga mjeseca je i radijacija najveća, mjesečna temperatura nije tada najviša, nego u srpnju. U ovom mjesecu zrak se zagrijava i izračivanjem topline koju šalje ugrijano tlo.

Tablica 3-1: Središnja mjesečna i godišnja temperatura zraka, $^{\circ}\text{C}$ za Karlovac

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Srednjak
Srednjak	-0,5	2,5	6,7	10,9	15,8	19,4	21,1	19,8	16,2	11,0	5,7	1,0	10,8

3.2.1.1. *Apsolutna mjesečna i godišnja minimalna i maksimalna temperatura zraka*

I dok je u Karlovcu u promatranom razdoblju zabilježena najniža apsolutna minimalna temperatura od $-21,2\text{ }^{\circ}\text{C}$, u Slunju je to $-22,0\text{ }^{\circ}\text{C}$, a negative minimalne temperature na javljaju se samo u lipnju, srpnju i kolovozu. Ovakva frekvencija i distribucija po mjesecima negativnih minimalnih temperatura utječe na kapacitete područja u smislu izbora poljoprivrednih kultura, te intenziteta agrotehnike.

Apsolutni maksimum temperature u Karlovcu iznosi $37,4\text{ }^{\circ}\text{C}$, a u Slunju $38,0\text{ }^{\circ}\text{C}$. Visoke vrijednosti apsolutnih maksimalnih temperatura vezane su za makrotermijsko razdoblje u godini, što se, naravno, i logički podrazumijeva. Relativno visoke vrijednosti mogu se javiti i izvan ovog razdoblja, uključujući i zimu.

Tablica 3-2: Apsolutni mjesečni i godišnji minimum temperature zraka, $^{\circ}\text{C}$ za Karlovac

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ekstremi
Ekstremi	-21,1	-16,5	-14,8	-2,7	-1,0	4,2	8,0	4,9	-0,1	-4,5	-14,2	-18,5	-21,2

Tablica 3-3: Apsolutni mjesečni i godišnji maksimum temperature zraka za Karlovac, $^{\circ}\text{C}$

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ekstremi
Ekstremi	18,5	20,2	26,5	30,6	32,6	35,2	37,4	36,8	32,5	30,3	24,1	18,3	37,4

Svi usjevi imaju svoje minimalne, optimalne i maksimalne temperaturne limite za svaki od svojih stadija razvitka. Ovi limiti mogu uvelike varirati. Općenito uzevši, visoke temperature nisu tako štetne kao niske, pod uvjetom da u tlu ima dovoljno vode da bi se spriječilo venuće biljaka. Neke biljke mogu stradati od niskih temperatura koje su iznad točke smržavanja uslijed učinka hlađenja. One dovode do smanjenog kretanja

vode prema korijenju biljaka, pa biljke stoga venu i suše se (fiziološka suša).

3.3. Relativna vlaga zraka

Relativna vlaga zraka je vrlo važan bioklimatski čimbenik, budući da zajedno s temperaturom zraka i vjetrom izaziva različite fiziološke reakcije, odnosno ima veliki ekološki značaj u životu terestričkih organizama. S bioklimatskog stajališta smatra se da je zrak vrlo suh ako je relativna vlaga zraka manja od 55%. Ako se relativna vlaga zraka kreće od 55 do 74%, zrak je suh. Kreće li se, pak, u rasponu od 75 do 90%, zrak je umjereno vlažan. Prema prosječnim vrijednostima zrak je u Karlovcu i Slunju umjereno vlažan. Prema prosječnim mjesečnim vrijednostima zrak je u Karlovcu u svim mjesecima umjereno vlažan, osim u travnju kad se nalazi na samoj granici između suhog i umjereno vlažnog. U Slunju je zrak prema prosječnim mjesečnim vrijednostima umjereno vlažan u svim mjesecima osim u travnju, svibnju, lipnju i srpnju kad je suh.

3.4. Naoblaka

Da bi se u potpunosti mogle sagledati navedene vrijednosti, navodimo da se naoblaka određuje prema skali od 0 do 10. Pri vrijednosti 0 nebo je potpuno vedro, a pri vrijednosti 10 oblaci ga u potpunosti prekrivaju.

Prema prosječnim godišnjim vrijednostima, Karlovac i Slunj ulaze u oblačna područja, ako se kao granična vrijednost uzme 5,0. Prosječni broj vedrih dana u Karlovcu iznosi 58, a u Slunju 77 dana godišnje. Broj oblačnih dana u Karlovcu je u prosjeku godišnje 137, a u Slunju 126 oblačnih dana.

3.5. Broj sati sijanja sunca (insolacija)

Trajanje insolacije u najužoj je vezi s naoblakom. Godišnji hod apsolutnog trajanja sijanja sunca prikazan je za meteorološku postaju Karlovac.

Prosječna godišnja vrijednost broja sati sijanja sunca u Karlovcu iznosi ukupno 1837,3 sati godišnje. Najveći broj sati sijanja sunca u prosjeku je u mjesecu srpnju. Ove vrijednosti također su u skladu s prikazanim podacima o prosječnoj oblačnosti, te broju vedrih i oblačnih dana.

4. TLO

4.1. Značajke tala Karlovačke županije

Na području Karlovačke županije ukupno je izdvojeno 17 tipova tala, od čega 10 pripada automorfnom, a 7 hidromorfnom odjelu. Od ukupno 163.554, 9 ha poljoprivrednih površina, automorfna tla zauzimaju 130.984,2 ha, a hidromorfna 32.570,7 ha.

U brdsko brežuljkastom području Karlovačke županije, na pozitivnim oblicima reljefa pretežno su automorfna tla. Na pleistocenskim terasama i nekim obroncima su pseudoglejna tla. U drenažnim jarcima brda i brežuljaka, te u nizinskom području uključujući i Pokupsku nizinu, nalazimo pretežno hidromorfna tla.

4.1.1. Automorfna tla

4.1.1.1. *Koluvijalno tlo (koluvij),*

Koluvijalno tlo je nerazvijeno ili slabo razvijeno u pedogenetskom smislu. Nastalo je taloženjem supstrata ili tla u podnožju brežuljaka, brda ili u vrtacama. Nalazimo slijedeće niže oglejene i neoglejene jedinice:

koluvijalno ilovasto skeletoidno karbonatno

koluvijalno ilovasto skeletoidno nekarbonatno

4.1.1.2. *Vapneno dolomitna crnica,*

To je izrazito šumsko i pašnjačko plitko tlo u brdskom području Karlovačke županije.

vapneno-dolomitna crnica organomineralna

vapneno-dolomitna crnica organogena.

Upotrebna vrijednost je ograničena dubinom i stjenovitošću.

4.1.1.3. *Rendzina na karbonatnim supstratima,*

Rendzine su razvijene na laporu, flišu i mekim vapnencima. Dublje su na laporu. Na njima su najčešće livade i pašnjaci, a rendzine na laporu mogu biti rigolane - vitisoli.

4.1.1.4. *Eutrično smeđe tlo,*

Eutrično smeđe tlo na području Karlovačke županije nalazimo na laporu, flišu i šljunku. To su relativno duboka, većinom obradiva tla, posebno pogodna za vinograde i voćnjake na nešto manjim nagibima.

4.1.1.5. *Distrično smeđe tlo,*

Vrlo su rasprostranjena na području brežuljaka i brda i na vrlo različitim supstratima: lesu i lesu sličnim sedimentima-ilovače, reliktnoj crvenici, konglomeratu, pješčenjaku, škriljcima, klastitima, proluviju i koluviju.

Na nagnutim terenima to su livadna i pašnjačka tla. Na ravnom, manje erodibilnom terenu i rastresitim supstratima budu obrađena tla. Namjenska pogodnost tih tala, konkretno za intenzivnu biljnu proizvodnju, je većinom ograničena kiselošću, efektivnom dubinom tla i nagibom.

4.1.1.6. **Smeđe na vapnencu i dolomitu,**

To su livade, pašnjaci i na dubokim tlima oranice.

4.1.1.7. **Crvenica (Terra rossa),**

U površinskim horizontima ova tla su najčešće ilovaste do glinasto ilovaste teksture, dok se dubinom povećava sadržaj čestica gline, te su dublji horizonti uglavnom glinaste teksture. Karakterizira ih veliki kapacitet za vodu, dobra propusnost i stabilna struktura iz čega proizlaze dobra vodozračna svojstva ovih tala.

Crvenice su nekarbonatna tla, reakcija im je slabo kisela do neutralna (pH u vodi 5,6 - 7,0), a sadržaj humusa se kreće od 2,3 do 6,0%.

4.1.1.8. **Lesivirana tla,**

Lesivirana tla nalazimo na vapnencu i dolomitu - tipično i akrično, na laporu - tipično, na lesu ili ilovačama - tipično i pseudoglejno, te na pješčenjaku i škriljcima. To su tla brežuljaka i brda raznog nagiba, dubine i upotrebne vrijednosti, tablica 87.

4.1.1.9. **Rigolana tla**

Duboko obrađena i visoko antropogenizirana tla iz crvenice, smeđih tala, rendzine, pseudogleja, lesiviranih tala i koluvija.

4.1.2. **Hidromorfna tla**

4.1.2.1. **Aluvijalna tla**

Manje su površine aluvijalnih povremeno plavljenih tala uz veće vodotoke u pokupskoj nizini i uz veće vodotoke užih riječnih i potočnih dolina. 87.

4.1.2.2. **Aluvijalno livadsko (semiglej),**

Aluvijalno livadsko tlo dolazi u manjoj mjeri na području pokupske nizine. Vodno-zračni režim do jednog metra dubine je povoljan, a dublje se javlja podzemna voda.

To su vrlo pogodna tla za namjensko korištenje u poljoprivredi s neznatnim ograničenjima,

4.1.2.3. **Pseudoglejna tla,**

U uvjetima povremenog viška - stagniranja vode javlja se pseudoglej zaravni duge mokre faze ili pseudoglej obronačni kratke ili srednje duge mokre faze. Kombinirani način vlaženja površinskom i podzemnom vodom, uzrok je postanka pseudoglejnog tla. Ova tla dolaze na nekim

obroncima brežuljaka na pleistocenskim terasama, te na području pokupske nizine.

Glavno ograničenje namjenske pogodnosti je višak vode u profilu tla dužeg i/ili kraćeg trajanja.

4.1.2.4. *Močvarno glejna i tresetna tla,*

Hidromorfna tla vlažnih riječnih i potočnih dolina te pokupske i drugih nizina, predstavljena su i močvarno glejnim tlima. Za razliku od pseudoglejnih tala, u tim tlima je znatno duže trajanje mokre faze - oko 200 dana u godini. Prema načinu vlaženja mogu biti hipoglejna (visoka podzemna voda ili amfiglejna s kombiniranim vlaženjem površinske i podzemne vode. Na malom prostoru nedaleko Plaškog utvrđeno je nalazište tresetnih tala, odnosno tala u kojima dominira uz prekomjerno vlaženje dugog trajanja i poluraspadnuta organska tvar - ostaci biljaka. Glavno ograničenje je zbog viška površinske i/ili podzemne vode (močvarno glejna), te viška površinske i podzemne vode plus sadržaj organske tvari (tresetna tla).

4.2. Rasprostranjenost tala

U slijedećoj tablici, trideset i četiri heterogene kartografske jedinice su iz praktično melioracijskih i uporabno-proizvodnih značajki, grupirane u: tla nizina, tla vlažnih riječnih i potočnih dolina, tla brežuljaka i brda.

Tablica 4-1: Popis kartografskih jedinica

III. TLA BREŽULJAKA I BRDA

1.	Koluvij ilovasti, skeletoidan, karbonatni i nekarbonatni (80:20)	Močvarno glejno mineralno	>200	0 0	0-8	Oranice i livade
2.	Vapneno dolomitna crnica, organogena i organomineralna - Smeđe na vapnencu i dolomitu (80:20)	Rendzina na dolomitu	10-30	50-90 0-3	30-65	Pašnjaci i degradirane šume
3.	Vapneno dolomitna crnica - Smeđe na vapnencu i dolomitu - Rendzina na dolomitu - Lesivirano na vapnencu i dolomitu (40:30:20:10)	Distrično smeđe tlo	10-50	10-90 0	16-65	Pašnjaci i degradirane šume
4.	Rendzina na laporu i mekim vapnencima - Eutrično smeđe na laporu (80:20)	Koluvij karbonatni oglejeni	30-90	0 0-5	3-30	Oranice, vinogradi, livade i voćnjaci
5.	Rendzina na dolomitu - Smeđe na dolomitu - Lesivirano na vapnencu (50:40:10)	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici i Crvenica lesivirana i tipična	20-60	0-10 0-5	8-45	Travnjaci i oranice
6.	Rendzina na dolomitu - Smeđe na vapnencu i dolomitu (60:40)	Vapneno dolomitna crnica organomineralna	20-50	10-30 0-3	8-45	Travnjaci, oranice i voćnjaci
7.	Eutrično smeđe na flišu - Rendzina na laporu - Lesivirano na laporu (50:30:20)	Smeđe na vapnencu	40-90	0-5 0-5	8-45	Oranice, vinogradi, voćnjaci, livade
8.	Distrično smeđe na konglomeratima, pješčenjacima i škriljevcima - Lesivirano tipično i pseudoglejno (70:30)	Ranker regolitični	80-150	0-7 0-1	3-45	Oranice, travnjaci i voćnjaci
9.	Distrično smeđe na klastitima - Lesivirano pseudoglejno i tipično - Pseudoglej obronačni (60:20:20)	Eutrično smeđe na glinama i flišu	60-200	0-10 0-3	3-45	Oranice, travnjaci i voćnjaci
10.	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici - Lesivirano na vapnencu i dolomitu, akrično - Crvenica lesivirana i tipična - Smeđe na dolomitu i vapnencu (40:30:15:15)	Vapneno dolomitna crnica i Rendzina na dolomitu	50-300	2-30 0	0-16	Oranice, livade i voćnjaci
11.	Distrično smeđe na proluviju i koluviju	Smeđe podzolasto i	60-300	0-2	3-16	Oranice, travnjaci i

	- Smeđe na vapnencu i dolomitu (80:20)	Ranker		0-5		voćnjaci
12.	Smeđe na dolomitu - Rendzina na dolomitu (60:40)	Crvenica	40-120	0-3 0	8-30	Oranice, travnjaci i voćnjaci
13.	Smeđe na dolomitu - Distrično smeđe na reliktnoj crvenici - Crvenica lesivirana - Rendzina na dolomitu (50:30:10:10)	Luvisol Koluvij	40-300	0-10 0	3-30	Travnjaci, oranice i voćnjaci
14.	Smeđe na vapnencu i dolomitu - Lesivirano na vapnencu tipično - Vapneno dolomitna crnica - Crvenica lesivirana (50:25:15:10)	Rendzina na dolomitu	15-80	2-50 0-1	8-45	Travnjaci, oranice i voćnjaci
15.	Smeđe na vapnencu i dolomitu - Lesivirano na vapnencu i dolomitu - Vapneno dolomitna crnica organomineralna - Distrično smeđe na reliktnoj crvenici (40:30:20:10)	Crvenica	40-200	10-50 0-3	8-35	Travnjaci, oranice i voćnjaci
16.	Smeđe na vapnencu i dolomitu - Rendzina na dolomitu i mekim vapnencima - Distrično smeđe na klastitima (60:30:10)		50-200	0-5 0-1	3-30	Oranice, travnjaci i voćnjaci
17.	Crvenica lesivirana - Smeđe na vapnencu i dolomitu - Lesivirano na vapnencu i dolomitu (50:30:20)	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici	60-300	0-15 0	3-45	Oranice, travnjaci i voćnjaci
18.	Lesivirano na vapnencu i dolomitu - Vapneno dolomitna crnica - Smeđe na vapnencu i dolomitu (40:30:30)	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici i Crvenica	15-150	2-50 0-2	3-45	Travnjaci, oranice i voćnjaci
19.	Lesivirano na vapnencu i dolomitu, akrično - Distrično smeđe na reliktnoj crvenici - Crvenica lesivirana, duboka (50:30:20)	Pseudoglej obronačni, Smeđe na vapnencu i dolomitu	80-300	0-8 0	3-16	Oranice, travnjaci, voćnjaci
20.	Lesivirano na škriljercu i pješčenjaku - Distrično smeđe tipično i pseudoglejno (70:30)	Eutrično smeđe tipično	70-300	0 0-1	8-65	Travnjaci, oranice i voćnjaci
21.	Lesivirano, pseudoglejno i tipično - Distrično smeđe na proluviju i koluviju - Pseudoglej obronačni (60:30:10)	Lesivirano na pliocenskim pijescima opodzoljeno	>200	0-1 0	3-30	Oranice, travnjaci i voćnjaci

22.	Rigolano tlo vinograda - Rendzina na laporu (80:20)	Regosol na laporu	40-120	0 0	8-35	Vinogradi, oranice i voćnjaci
23.	Rigolano tlo njiva i vinograda - Crvenica lesivirana - Distrično smeđe - Smeđe na dolomitu i vapnencu (40:20:20:20)	Rendzina na dolomitu	60-100	0-2 0	3-16	Oranice, vinogradi
24.	Pseudoglej obronačni, distrični - Pseudoglej na zaravni (90:10)		60-300	0 0	3-16	Oranice, travnjaci i voćnjaci

Tablica 4-2: Kartirane jedinice

Kartirane jedinice						
Broj	Naziv i struktura	Inkluzija	Dubina tla u cm	Stjenovitost % Kamenitost %	Nagib u %	Način korištenja
1	2	3	4	5	6	7
I. TLA NIZINA						
25.	Pseudoglej na zaravni, distrični - Pseudoglej-glej (80:20)	Močvarno glejno tlo	45-300	0 0	0-8	Oranice i livade
26.	Pseudoglej-glej - Pseudoglej na zaravni, distrični - Močvarno glejno mineralno (70:20:10)	Koluvij oglejeni	60-300	0 0	0-3	Travnjaci i oranice
28.	Aluvijalno nekarbonatno oglejeno - Močvarno glejno mineralno (60:40)		50-300	0 0	0-3	Travnjaci i oranice
29.	Aluvijalno livadsko (semiglej) - Močvarno glejno nekarbonatno (70:30)	Aluvijalno oglejeno	>200	0 0	0-1	Oranice
30.	Močvarno glejno, nekarbonatno tlo - Pseudoglej-glej - Aluvijalno koluvijalno oglejeno (70:20:10)	Aluvijalno livadsko i pseudoglejno tlo	60-100	0 0	0-1	Travnjaci
31.	Močvano glejno mineralno, vertično - Močvarno glejno mineralno - Pseudoglej-glej (80:10:10)		40-100	0 0	0-1	Travnjaci
II. TLA VLAŽNIH RIJEČNIH I POTOČNIH DOLINA						
27.	Aluvijalno karbonatno oglejeno i neoglejeno - Močvarno glejno mineralno - Koluvijalno oglejeno i neoglejeno (70:20:10)		50-400	0 0	0-3	Oranice i travnjaci
32.	Treset niski, duboki i srednje duboki - Močvarno glejno humozno (80:20)		10-50	0 0	0-1	Trstici, močvare i travnjaci
33.	Močvarno glejno mineralno nekarbonatno - Aluvijalno i koluvijalno oglejeno i neoglejeno (80:20)		40-100	0 0	0-1	Travnjaci i oranice
34.	Močvarno glejno mineralno nekar-		60-150	0	0-1	Travnjaci i oranice

bonatno vertično - Kolumbijsko
oglejeno I neoglejeno (60:40)

0

4.2.1. Degradacija plodnosti i kemijske osobine tla

Tlo Karlovačke županije predstavlja u agroekološkom pogledu heterogeno proizvodno područje prema podacima prikupljenih u okviru izrade opće pedološke karte Hrvatske. Temeljni je uzorak te heterogenosti složena građa pedološkog pokrivača, a ona je opet posljedica heterogene geološko - litološke građe, geomorfologije i bioklimatskih prilika, te antropogenog utjecaja. Tlo se može svrstati u kategoriju s umjerenim ograničenjima i mogu se koristiti kao dobra šumska tla. Korištenje u poljoprivrednoj biljnoj proizvodnji je ograničeno zbog nesigurne proizvodnje i niskih prinosa prouzročenih ponajprije nepovoljnim kemijskim osobinama - visoka kiselost, nedostatak hraniva i sl.

Degradacijski procesi u ovom tlu su praktički svi aktualni procesi pedogeneze:

zakiseljavanje tla - ispiranjem baza, posebno kalcija

teksturna diferencijacija profila i velika zbijenost podoraničnog horizonta

erozija vodom

smanjen sadržaj humusa i dubina humusno - akumulativnog horizonta

antropogena degradacija

antropogeno zbijanje

mineralizacija humusa

kvarenje strukture

smanjena biološka aktivnost

erozija vodom i izmjene u stratigrafiji profila. Tako se na lesiviranim tlima na lesu, posebno na nagibima javljaju tzv. «skraćeni profili» lesiviranih tala različite građe.

4.2.2. Pedološko-melioracijska problematika hidromorfnih tala

Na području Županije Karlovačke hidromorfna tla zauzimaju oko 31.000 ha. Ona su najvećim dijelom rasprostranjena u nizinskom području Županije uz temeljni recipient - rijeku Kupu. Međutim, ova tla nalazimo i u neposrednoj blizini ostalih rijeka (Korana, Mrežnica, Dobra), te drugih manjih rječica i potoka. Valja naglasiti da je zajednička karakteristika ovih tala u povremenom ili stalnom suficitnom vlaženju dijela profila ili cijelog soluma. Suficitno vlaženje tla može biti uzrokovano: poplavnim vodama, sporo procjednim i stagnirajućim potpovršinskim vodama, te podzemnim vodama.

4.2.3. Bilanca vode u tlu prema metodi Thornthwaitea

Prema vrijednostima evapotranspiracije određene ovom metodom mogu se usporediti uvjeti opskrbe biljaka vodom na različitim područjima. Ako se provede analiza za meteorološke postaje Karlovac i Slunj može se zaključiti da prema prosječnim vrijednostima bilance vode u tlu nema nedostatka vode. U Karlovcu stvarna evapotranspiracija iznosi 687 mm, a rezerve vode u tlu nisu maksimalne u lipnju, srpnju, kolovozu i rujnu. Ukupni prosječni godišnji višak vode iznosi 436 mm. U Slunju je situacija nešto drukčija, stvarna evapotranspiracija iznosi 657 mm, u srpnju i kolovozu rezerve vode u tlu manje su od 100 mm, a prosječni godišnji višak vode iznosi 630 mm.

Dakako da ova opća slika bilance vode u pojedinim godinama može biti znatno modificirana, pa se, ovisno o hodu oborina i temperature, može javiti i manjak vode u tlu tokom vegetacijskog razdoblja i u slučajevima kad se to prema prosječnim vrijednostima bilance vode u tlu nebi očekivalo. Napomenuli bismo posebno da je nužna i određena distinkcija u pogledu pojma suše. Naime, ne bi trebalo poistovjetiti atmosfersku sušu i sušu tla premda je logično da je suša tla uvelike vezana na atmosfersku sušu. Ovdje svakako treba ukazati na utjecaj dubine soluma tla na količinu vode koja se u tom tlu može "uskladištiti", pri čemu su također značajne i fizikalne pa i kemijske značajke tla. U području krša oborine predstavljaju glavni izvor vode za poljoprivredne kulture, dok se količina vode koja se nalazi u tlu u ljetnim mjesecima u pravilu naglo smanjuju.

Odatle i logičan zaključak da su odstupanja do kojih dolazi u najvećoj mjeri ovisna o pluviometrijskom i termičkom režimu svake godine za sebe. Poznavanje bilance vode u tlu, uz respektiranje vladajućih agroklimatskih osobina tretiranog područja, nameće se kao jedan od nezaobilaznih uvjeta u planiranju budućih sistema biljne proizvodnje. Osnovni aksiom morao bi biti: uspostaviti u tlu takve vodno-zračne odnose koji će pružiti optimalne uvjete za rast i razvitak poljoprivrednih kultura, odnosno koji će omogućiti takvo gospodarenje vodom da se, uz određene melioracijske zahvate, stvori povoljan supstrat za suvremeni uzgoj poljoprivrednih kultura.

U prilog tome govore i podaci o bilanci vode u tlu za godine siromašnije oborinama te za godine bogatije oborinama od prosjeka.

Tablica 4-3: Bilanca vode u tlu za Karlovac, 1964. - 1983.

Mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma
PET	0,0	6,1	25,9	51,6	93,2	121,2	135,2	115,5	77,2	43,3	16,2	1,8	687,2
R	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	76,5	40,6	41,2	59,2	100,0	100,0	100,0	1017,5
SET	0,0	6,1	25,9	51,6	93,2	121,2	135,2	115,5	77,2	43,3	16,2	1,8	687,2
M	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
V	62,4	59,1	62,7	38,9	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	12,3	100,4	96,5	436,4

Izvor:

4.2.4. Mjere uređenja viška vode i zemljišta

Na temelju analizirane pedološko-melioracijske problematike, posebice hidromorfnih tala Županije Karlovačke, moguće je dati idejna rješenja za eliminaciju viška vode u tlu i uređenja zemljišta općenito. Temeljem toga bit će moguće činiti izradu i izvedbenih projekata cjeline, odnosno za svaku melioracijsku jedinicu ili rajon na istraživanom području. Pri izradi projekata u cilju praktičnog uređenja posebice hidromorfnih tala mora se voditi računa da je njihova problematika složena i različita od lokacije do lokacije.

U davanju konkretnih rješenja treba posebice uzeti u obzir buduće projekcije osnova biljne proizvodnje, vlasničke odnose, usitnjenost posjeda i parcela, mogućnost i potrebu zaštite cjelina od vanjskih voda, te mogućnosti prihvata suvišnih vlastitih oborinskih i/ili podzemnih voda sa šireg slivnog područja.

Na istraživanom području predloženo je prioritetno izvršiti okrupnjavanje proizvodnog prostora (komasacija), potom je na određenim melioracijskim cjelinama potrebno izvesti zaštitu područja od vanjskih voda (poplavnih i slivnih), reguliranje suvišnih vlastitih voda sustavima osnovne i detaljne odvodnje, primjenu zaštite od erozije, kao i primjenu kemijskih melioracija, posebice kalcifikacije tla.

Isto tako, posebice je aktualan problem usitnjenih proizvodnih jedinica, što predstavlja vrlo važan stupanj ograničenja većine poljoprivrednih površina. Srednja veličina katastarske čestice na razini bivše općine Karlovac iznosila je 523 čhv ili 0,188 ha. Temeljem provedene komasacije u k.o. Skakavac veličina katastarske čestice osjetno je povećana na 1945 čhv ili 0,70 ha.

Na području Županije Karlovačke mogu se izdvojiti deset hidromelioracijskih područja ili cjelina: Draganići, Zorkovac (Ozaljsko polje), Srednje pokuplje, Kupčinski šumski bazen, Pravutina, Drežničko polje i Krakar, Gojkovac, Skradinsko polje, Plašćansko polje i Koranski Lugovi. Ukupna površina nabrojanih hidro-melioracijskih cjelina iznosi oko 29.000 ha.

Od 29.030 ha poljoprivrednih površina na Županiji Karlovačkoj na kojima je prioritetna potreba hidromelioracijskih zahvata, projektna dokumentacija odvodnje sačinjena je za 10.900 ha. Površinski sustavi odvodnje u obliku otvorenih kanala izvedeni su jedino u Srednjem Pokuplju na površini od 3.350 ha. Podzemni sustavi odvodnje (cijevna drenaža) izvedeni su na svega 450 ha. Komasacija kao potrebna agrarnooperacijska mjera provedena je jedino na području k.o. Skakavac na površini od oko 3.100 ha.

Na temelju prikaza hidromelioracijskih područja, te njihovih pedološko-melioracijskih značajki i izvršenih hidromelioracijskih i agrarnooperacijskih mjera, može se zaključiti, da će se na području Županije Karlovačke u

cilju budućeg razvoja poljoprivredne, posebice biljne proizvodnje morati znatno veća pažnja posvetiti i ovoj vrlo kompleksnoj problematici.

5. POLJOPRIVREDA

5.1. Struktura poljoprivredne proizvodnje

Sveukupna površina Županije Karlovačke obuhvaća 331.035 ha, a navedeni prostor Županije graniči sa Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom, dok sjeverozapadnu i jugoistočnu granicu predstavljaju Slovenija i Bosna i Hercegovina. Geografski rečeno, prostor Karlovačke županije nalazi se između 12o 35' i 13o 33' istočne geografske dužine i 44o 53' i 45o 45'sjeverne geografske širine. Glavne rijeke koje protječu tim prostorom su Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra. Visinski dominiraju zapadni (Smolnik, 1219 m.n.m.) i južni dijelovi (Božin vrh, 1067 m.n.m.), dok najniže dijelove prostora nalazimo u sjevernom dijelu Županije, sjeverno od sela Banski Kovačevac na koti od oko 107 m.n.m.

Struktura površina prema načinu korištenja prostora Karlovačke županije u odnosu na ukupnu površinu je slijedeća:

poljoprivredne površine - 1.635,55 km² (45,15%)

nepoljoprivredni prostor - 1.986,74 m² (54,85%), od čega su:

šume na 1.693,43 km² (46,75%)

vodene površine na 21,82 km² (0,60%)

naselja na 271,49 km² (7,50%)

Od ukupnog prostora, poljoprivredne površine čine 171.065 ha odnosno 51,67 %. Od ukupnog prostora na ukupne poljoprivredne površine otpada kako slijedi:

1971. godine ... 194.481 ili 57,99 %

1981. godine ... 183.395 ili 54,68 %

1991. godine ... 183.887 ili 54,83 %

Tablica 5-1: Poljoprivredne površine, prema kategorijama i načinu korištenja u 1991. godini, hektari

		Poljoprivredne površine	obrađive površine					neplodno zemljište
			ukupno	oranice i vrtovi	voćnjaci	vinogradi	livade	
Županija Karlovačka	a	183887	99628	68290	2984	1615	26739	84258
	b	7223	3798	2700	47	3	1048	
	c	36128	3680	0	0	0	3680	
	d	140536	92150	65590	2937	1612	22011	

Izvor: DZS, 1992.

a = ukupno; b = poduzeća/poljoprivredne zadruge; c = zemljište u društvenom vlasništvu na kojem nije organizirana poljoprivredna

proizvodnja; d = individualni proizvođači; 1 = pašnjaci, ribnjaci tršćaci i bare

Tablica 5-2: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama (1. lipnja 2003.)

	Ukupno poljoprivredno zemljište, ha	Korišteno poljoprivredno oranje i vrtovi, ha	Korišteno poljoprivredno povrtnjaci, ha	Korišteno poljoprivredno livade, ha	Korišteno poljoprivredno pašnjaci, ha	Korišteno poljoprivredno voćnjaci, ha	Korišteno poljoprivredno vinogradi, ha	Korišteno poljoprivredno rasadnici i košaračka vrba i dr., ha	Ostalo zemljište, ha	Ostalo zemljište, od toga neobrađeno poljoprivredno zemljište, ha	Ostalo zemljište, od toga šumsko zemljište, ha
KARLOVAČKA ŽUPANIJA	33 523	17 247	178	11 713	3 114	738	524	10	27 945	13 845	11 294
Barilović	2 047	1 085	4	778	134	19	27	.	1 439	611	696
Bosiljevo	621	181	2	329	78	14	15	1	1 283	733	516
Cetingrad	1 475	859	10	380	195	31	.	0	1 455	832	465
Draganić	1 160	715	7	346	32	25	34	0	324	162	84
Duga Resa	1 462	749	8	486	136	34	50	0	947	299	492
Generalski Stol	1 048	430	3	519	64	18	13	.	1 374	356	903
Josipdol	1 203	820	7	261	87	26	1	0	626	347	207
Karlovac	6 351	3 715	38	2 282	145	115	53	3	4 440	2 341	1 601
Krnjak	1 972	874	6	608	441	40	0	3	1 337	790	415
Lasinja	718	426	3	210	44	33	3	.	1 351	798	457
Netretić	1 279	505	3	608	101	20	43	0	1 252	533	581
Ogulin	2 305	1 106	30	892	219	56	1	1	1 635	699	670
Ozalj	2 540	1 047	13	1 047	168	72	193	0	1 866	381	1 274
Plaški	946	387	3	365	176	14	.	.	421	318	63
Rakovica	818	416	10	254	122	17	.	0	815	649	100
Ribnik	480	140	1	221	100	5	13	.	312	85	207
Saborsko	122	40	1	46	28	7	.	.	490	268	196
Slunj	2 067	1 073	11	534	372	77	1	0	3 266	2 278	729
Tounj	317	132	3	110	54	17	2	0	406	180	189
Vojnić	3 033	1 906	10	704	327	85	0	1	1 963	1 071	699

Zakanje	1 559	641	4	732	90	15	77	0	944	115	749
---------	-------	-----	---	-----	----	----	----	---	-----	-----	-----

Analiza i interpretacija prirodnih energetskih resursa tla, vode, klime i reljefa pokazuju da su se na području Županije Karlovačke izdiferencirala tri prirodna agroekološka rajona sa tipičnom socioekonomskom strukturom i tipičnim poljoprivrednim gospodarskim programima, prvenstveno za vlastite potrebe.

Nizinsko područje:

stočarska proizvodnja, pretežito mliječna goveda i svinje

ratarska proizvodnja u funkciji stočarskog uzgoja

alternativno, povrće i voće

Brežuljkasto-brdsko područje:

vinogradarsko-voćarska proizvodnja

stočarska proizvodnja (mješovita - goveda i ovce)

ratarska proizvodnja u funkciji stočarstva

Brdsko-planinsko područje;

stočarstvo, pretežito ovce i mliječna goveda

ratarstvo za vlastite potrebe i u funkciji stočarskog uzgoja

alternativno, povrće i voće

Generalno se može ocijeniti da struktura ukupne poljoprivredne proizvodnje na sve tri makro ekološke cjeline/rajone, odgovara agroekološkim uvjetima svake cjeline ponaosob.

5.1.1. Biljna proizvodnja

5.1.1.1. Voćarsko vinogradarska proizvodnja

Brežuljkasto brdsko područje Karlovačke županije pogodno je između ostalog i za voćarsko - vinogradarsku proizvodnju, a prema regionalizaciji Karlovačku županiju zahvaćaju dvije vinogradarske podregije:

Pokuplje s Karlovačkim vinogorjem;

Karlovac

Netretić

Bosiljevo

Duga Resa

Generalski Stol

Barilović,

Draganić

Žakanje

Plešivica s Ozaljsko - vivodinskim vinogorjem

Ozalj

Za svaku podregiju određene su preporučene i dopuštene sorte koje se smiju saditi na pojedinim vinogorjima.

Prema podacima popisa poljoprivrede iz 2003. godine, na području Županije posađeno je samo oko 50 ha intenzivnih nasada voća, međutim posljednje 2 godine povećan je interes za podizanje nasada lijeske, jabuka, oraha i bobičastog voća (u 2005. godini podignuto je oko 13,5 ha novih nasada voća).

Prema istim podacima, na području Županije podignuto je oko 500 ha vinograda, od čega 15 ha intenzivnog nasada, a u 2006. godini zabilježena je sadnja oko 10 ha novih kvalitetnih preporučenih sorata vinove loze.

5.1.1.2. *Povrćarska proizvodnja*

Od značajnijih uzgajivača povrća pod plastenicima, možemo naglasiti one s područja grada Karlovca i bliže okolice, a prema podacima popisa poljoprivrede iz 2003. godine, u Županiji se pod plastenicima uzgaja oko 20 ha povrća.

Na području grada Ogulina i okolice, u brdsko planinskim predjelima Županije, potiče se proizvodnja kupusa sorte „Ogulinac“, a prije nekoliko godina pokrenut je i Projekt zaštite ove sorte kupusa.

5.1.1.3. *Ratarska proizvodnja*

Na osnovi SLJH 1992. godine u Županiji Karlovačkoj ima 183.887 ha poljoprivredne površine što je nešto više od 50% od ukupne površine. Ukupne obradive površine ima oko 100.000 ha, a od toga na oranice s vrtovima otpada 68.290 ha. Znači, oranice čine oko 37% od poljoprivrednih površina odnosno 68,5% od obradivih površina.

U pogledu rasporeda po Županiji kukuruza i pšenice je bilo najviše u nizinskom dijelu na području Karlovca i to oko 1/3 od ukupnih površina, zatim na području Slunja oko 1/4 od ukupnih površina i zatim Duge Rese oko 1/5 od ukupnih površina. Krumpir je po površinama dosta ravnomjerno raspoređen po Županiji i to po oko 23% od ukupnih površina u Ogulinu i Karlovcu, 21% u Dugoj Resi, 17% u Ozlju i najmanje, 14% od ukupnih površina, na području Slunja.

Iz pregleda strukture ratarskih kultura vidljivo je da je ona vrlo uska, da nema zastupljenih industrijskih kultura i kultura koje mogu utjecati na podizanje plodnosti tla kao što su leguminozne zrnate kulture.

Ovakvi prinosi ukazuju da se radi o vrlo ekstenzivnoj proizvodnji jer su oni 2 do 3 niži od prinosa u glavnom području ratarske proizvodnje u Hrvatskoj. Oni su samo dijelom rezultat nepovoljnosti određenih tala za uzgajanje navedenih kultura uslijed prekomjerne vlažnosti, kamenitosti i male dubine ili visoke kiselosti a dijelom i nepovoljnosti klimatskih uvjeta. Daleko više su rezultat malog korištenja kvalitetnog sortnog sjemena, posebno kod krumpira, niske razine agrotehnike, posebno malog korištenja umjetnih gnojiva i drugih zahvata. To nije samo rezultat nedostatka materijalnih sredstava sitnih poljoprivrednih proizvođača nego

i vrlo malog djelovanja poljoprivredne struke. Zato adekvatno formiranje i djelovanje savjetodavne poljoprivredne službe u Županiji ima veliki značaj za osposobljavanje poljoprivrednika i podizanje razine ratarske proizvodnje.

5.1.1.4. **Krmne kulture na oranicama**

Iako su ograničenja tlom i klimom, na području Županije je moguća proizvodnja velikih količina kvalitetne voluminozne krme i koncentrata sjetvom i interpolacijom kratkotrajnih krmnih kultura u raznim rokovima i kombinacijama sjetve i uporabe s višegodišnjim kulturama glede potreba gospodarstva koje će biti namireno kvalitetnom i količinski dostatnom krmom za sve vrste i kategorije stoke i načine uporabe

Budući da su površine za proizvodnju krmnih kultura ograničene tipom tla i klimom u vegetaciji treba proizvesti dovoljno kvalitetne voluminozne krme, kojom će se namiriti ljetni nedostatak krme koji je često posljedica suše, naročito na plitkim tlima zbog neredovitih oborina. Također, potrebe na krmi za zimu, sijeno i silažu treba namiriti tijekom vegetacije. Potrebu na kvalitetnoj svježoj krmi u rano proljeće može se osigurati djetelinama i djetelinsko travnim smjesama DTS te travnim smjesama TS, žitaricama ozimim i jarim i smjesama žitarica i lepirnjača, a na silaži u proljeće ozimim i jarim žitaricama i smjesama žitarica i lepirnjača, a u ljetnom razdoblju kukuruzom, sirkom, sudanskom travom, raznim kupusnjačama, a u jesenskom i zimskom razdoblju raznim sočnim i korjenastim kulturama, stočna i postrna repa, podzemna koraba, mrkva, razne kupusnjače. Kukuruzom, ječmom, graškom i drugim kulturama mogu se namiriti potrebe na koncentratima.

5.1.1.5. **Pašnjačko - travnjačka proizvodnja**

Općenito se može reći da je korištenje prirodnih travnjačkih resursa (livade i pašnjaci) Županije Karlovačke na vrlo niskoj, ekstenzivnoj razini ili se uopće ne koriste.

Pašnjaci se koriste na tradicionalan način. Stoka povremeno ili sezonski pase na određenoj površini, sve dok ima za pasti. Korištenje se odvija bez ikakvog planiranja i ocjene proizvodnosti pašnjaka. Takav način korištenja dovodi u pravilu do degradacije pašnjaka prvenstveno zbog nepravilnog opterećenja pašnjaka (broj uvjetnih grla / 1 ha pašnjaka). Nepravilno opterećenje pašnjaka u jakoj je korelativnoj vezi sa negativnom selekcijom u botaničkom sastavu.

Mogućnosti unapređenja travnjačke proizvodnje: u kojoj mjeri će se pristupiti unapređenju travnjačke proizvodnje na području Županije ovisi o uvođenju u praksu i unapređenju stočarske proizvodnje, prvenstveno govedarstva, ovčarstva i kozarstva, za koje postoje optimalni uvjeti. Iako travnjački resursi mogu biti sirovinaska osnovica za intenzivne stočarske proizvodnje, predlaže se dati prioritet zv. "low-input" stočarskim tehnologijama (proizvodnja teladi mesnih pasmina za tov u sustavu "krava-tele", proizvodnja janjadi mesnih pasmina za tov).

Režim napasivanja, odnosno pravilno provođenje racionalnog načina korištenja pašnjaka u praksi, vrlo je važna komponenta u gospodarenju travnjacima. Rotacijsko napasivanje u sustavu pregonske ispaše, intenzivno utječe na pozitivne promjene u pogledu botaničkog sastava pašnjaka i njegove proizvodnosti. Na taj način, uz primjenu redovite gnojidbe, popravljaju se floristički sastav pašnjaka čime se slabo proizvodni pašnjaci mogu znatno intenzivirati.

5.1.2. Ekološka proizvodnja

Karlovačka županija bogata je ekološki čistim prostorom, međutim do 2006. godine registrirana su samo tri obiteljska gospodarstva koja su stekla uvjete za dobivanje „Eko markice“ za svoje proizvode žitarica, sira, meda i mesa. Obzirom na nezagađenost voda i prirode, u 2006. godini zabilježeno je 10-tak novih zainteresiranih poljoprivrednika za ovu vrstu proizvodnje.

5.1.2.1. Stočarska proizvodnja

Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine, broj značajnijih vrsta stoke je:

goveda – 19672

ovce – 25486

koze – 5628

svinje – 40453

perad – 361536

pčelinje zajednice - 7957

Jedan od glavnih izvora prihoda, osobito za područja od posebne državne skrbi, je proizvodnja mlijeka, koja prema podacima otkupljivača za područje Karlovačke županije, u 2005. godini bilježi porast od 10% proizvodnje (otkupljuje se oko 30.000.000 litara mlijeka).

U nekoliko posljednjih godina bilježimo povećanje ulaganja u izgradnju, uređenje i opremanje stajskih kapaciteta te proizvodnju kvalitetne stočne hrane. Sve više proizvođača zainteresirano je za proizvodnju sira, a unatrag nekoliko godina pokrenut je projekt zaštite autohtonog kuhanog sira i sira škripavca na području Županije.

Osnova za stočarsku proizvodnju je biljna proizvodnja. Žitarice se siju na ukupno 12.432 ha, od toga oko 50% kukuruza.

5.2. Popis poljoprivrede 2003. godine i broj upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

U Karlovačkoj županiji (podaci iz Popisa poljoprivrede 2003. g.), 39% stanovništva (19.171 kućanstvo) bavilo se poljoprivrednom proizvodnjom,

ukupno se koristilo 33.523 ha, a nije se obrađivalo 13.845 ha poljoprivrednog zemljišta.

Najzastupljenija je stočarska proizvodnja, a dohodovno najvažnija je proizvodnja mlijeka s otkupljenih 28.884.537 litara u 2003. godini. Ukupan broj muznih krava u 2003. g. bio je 12091 na 5261 domaćinstvu. U biljnoj proizvodnji najzastupljenija je proizvodnja žitarica (12432 ha) i krmnog bilja (2155 ha), a među žitaricama dominira kukuruz s udjelom iznad 50%. Voćarska proizvodnja je ekstenzivna (738 ha prema Popisu iz 2003.). Površina Županije pod vinogradima je 524 ha, od toga oko 70 ha intenzivnih nasada. Iste godine evidentirano je oko 20 ha površina povrtlarske proizvodnje u zaštićenom prostoru.

Broj upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u Karlovačkoj županiji po gradovima i općinama, tijekom nekoliko godina unatrag prikazan je u slijedećoj tablici.

Tablica 5-3: Trend upisa proizvođača u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

Grad/općina	Broj upisanih u Upisnik do 12.05.2004.	Broj upisanih u Upisnik do 22.09.2005.	Broj upisanih u Upisnik do kraja rujna 2006. g.
Karlovac i Vojnić	1989	2234	1729
Duga Resa	963	1104	1032
Ozalj	708	816	786
Ogulin	783	906	927
Slunj	506	563	426
UKUPNO	4949	5623	4900

Izvor: RTSSP, 2007. godina

Tijekom 2006. godine, zabilježen je pad broja Upisanih u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva na području Županije, kao i pad broja podnesenih zahtjeva za ostvarivanje državnih potpora u poljoprivredi.

Veći je broj razloga za navedenu razliku broja upisanih i podnesenih zahtjeva za poticaj u odnosu na prethodno brojno stanje. Jedan od važnih razloga ispisa dijela gospodarstava iz Upisnika je pravo ostvarivanja opskrbnina. Jedan dio starijih domaćinstava sve se više odlučuje na proizvodnju samo za vlastite potrebe a ne za tržište. Naime za neke vrste proizvoda potrebno je i priložiti dokaz o daljnjoj distribuciji proizvedenih proizvoda, definirana je i odredba obvezatne prijave poreza na dohodak, povećan je nadzor i kontrola prijavljenih usijanih površina za poticaj i drugo.

5.3. Javne službe za poljoprivredu i prehrambenu proizvodnju

5.3.1. Veterinarske institucije

Uprava za veterinarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva obavlja poslove zaštite zdravlja životinja i osiguravanja zdravstveno ispravnih i neškodljivih proizvoda životinjskog

podrijetla, provodi i koordinira aktivnosti upravljanja rizikom u području sigurnosti hrane, provodi druge mjere veterinarskog javnog zdravstva, unaprjeđenja reprodukcije životinja, određuje ustroj i prati funkcioniranje veterinarske službe i veterinarske inspekcije, određuje i provodi mjere veterinarske zaštite okoliša, nadzire proizvodnju, promet i uporabu veterinarskih lijekova i veterinarsko-medicinskih proizvoda, brine o dobrobiti životinja time što određuje i kontrolira način držanja, smještaja, hranidbe, zaštite i odnosa prema životinjama, te kontrolu unutarnjeg i međunarodnog prometa životinja i proizvoda podrijetlom od životinja.

Hrvatski veterinarski institut pruža laboratorijske usluge za službenu kontrolu namirnica i hrane životinjskog podrijetla. Središnji veterinarski institut se nalazi u Zagrebu, četiri regionalna veterinarska zavoda se nalaze u Splitu, Vinkovcima, Rijeci i Križevcima.

Veterinarski fakultet obavlja znanstvene i obrazovne aktivnosti, kao i kliničke, te terenske dijagnostičke zadatke, određene laboratorijske analize za službenu kontrolu u veterinarstvu, procjenjuje zdravstvenu prihvatljivost i kvalitetu hrane, te ostalih proizvoda životinjskog podrijetla.

Centar za reprodukciju u stočarstvu u Hrvatskoj je tijelo odgovorno za prijenos znanja i tehnologije u polju reprodukcije, uzgoja i povećanja životinjske plodnosti, kao i distribuciju životinjskih oznaka potrebnih za identifikaciju i registraciju životinja.

Hrvatska veterinarska komora je profesionalna veterinarska udruga koju čine doktori veterinarske medicine, a odgovorna je za izdavanje i produživanje odobrenja za rad (licenci), planiranje i nadzor nad sustavnim i kontinuiranim profesionalnim usavršavanjem svojih članova.

Ovlaštene veterinarske organizacije su pravne osobe kojima su dane javne ovlasti. U Hrvatskoj postoji 161 ovlaštena veterinarska organizacija. Te organizacije obavljaju zaštitu zdravlja životinja i veterinarske zdravstvene preglede i kontrole u skladu s Zakonom o veterinarstvu.

Veterinarska inspekcija u RH je ustrojena po načelu vertikalne subordinacije. Inspekcijski nadzor na središnjoj razini provodi državna veterinarska inspekcija Odjela inspekcijskih poslova u Upravi za veterinarstvo, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

5.3.2. Institucije u proizvodnji bilja

Područje biljne proizvodnje pokrivaju slijedeće specijalističke institucije:

Zavod za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu je dijagnostička i preventivna služba za zaštitu biljaka od pesticida. Osim kontrole zdravlja flore za proizvodnju sjemena i biljaka, usluge podrazumijevaju očuvanje zdravlja bilja i biljnih proizvoda.

Institut za sjemenarstvo i rasadničarstvo čije su osnovne aktivnosti definiranje sorti poljoprivrednih biljaka, atestiranje sjemena, itd. Institut se dijeli na četiri odjela i laboratorije za pripremu i testiranje sjemena.

Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo je odgovoran za upravljanje poljoprivrednim registrom za vinograde, analizom, istraživanjem, ocjenjivanjem grožđa, mošta, vina i ostalih proizvoda od grožđa i vina. Institut izdaje certifikate za grožđe, vino i ostale kvalitetne proizvode za uvoz i izvoz.

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu također sudjeluje u provedbi mjera na području zaštite bilja, odnosno u organizaciji, sakupljanju i distribuciji informacija na ovom području.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi su odgovorni za politiku, donošenje propisa i inspekciju aktivnosti u sektoru sredstava za zaštitu bilja (PPP) kao i rezidua pesticida. Inspekcije provode sanitarni i fitosanitarni inspektori na razini države.

5.3.3. Institucije iz područja sigurnosti hrane

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva su nadležna tijela na području sigurnosti hrane.

Hrvatska agencija za hranu je odgovorna za koordinaciju svih aspekata sigurnosti hrane i stočne hrane. Zadaće agencije obuhvaćaju sve stupnjeve analize rizika: procjena rizika, upravljanje rizikom i komunikacija vezana uz rizik. Hrvatska agencija za hranu koordinira i usmjerava politiku zaštite hrane na državnoj razini.

Svi predloženi zakoni moraju dobiti mišljenje Hrvatske agencije za hranu.

Agencija koordinira i sustav inspekcije koji provode Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Hrvatska agencija za hranu odobrava godišnje programe kontrole i izvještaje službene kontrole ovih ministarstava.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - Uprava za sanitarnu inspekciju je odgovorna za zakonodavstvo, provedbu i nadzor sigurnosti hrane ne-životinjskog podrijetla.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je znanstvena ustanova koja pruža laboratorijske usluge sigurnosti hrane za proizvode ne-životinjskog podrijetla (središnji i županijski laboratoriji), te provodi programe godišnjeg praćenja.

5.3.4. Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu (u daljnjem tekstu HZPSS) je institucija za pružanje usluga besplatnog savjetovanja obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima s ciljem povećanja proizvodno-ekonomske učinkovitosti poljoprivrede i oporavka, razvoja i očuvanja svih vrijednosti ruralnih područja.

Osnovni zadaci ovog Zavoda su davanje tehnoloških preporuka, uputa i praktičnih primjera za demonstraciju novih tehnologija i novih metoda upravljanja te proučavanje dostupnog znanja i vještina potrebnih za razvoj poljoprivredne proizvodnje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

HZPSS djeluje kroz svoj ured u sjedištu Zavoda u Zagrebu te kroz županijske urede. Sjedište nadzire devet različitih odsjeka na čelu kojih su stručnjaci za razna područja poljoprivrede (stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo, zaštita bilja, agroekonomika, poljoprivredna mehanizacija, ribarstvo, ruralni razvoj i ekologija) te djelatnici koji se bave informatikom, pravnim i ostalim administrativnim poslovima.

Odsjek Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu Karlovačke županije sastoji se od devet djelatnika i to:

rukovoditelja Odsjeka, VVV specijalnosti

3 savjetnika ratarske specijalnosti

2 savjetnika stočarske specijalnosti

2 savjetnika specijalnosti zaštita bilja

1 savjetnika agroekonomista

Djelatnosti HZPSS:

Daje stručne savjete, instrukcije i praktična predočenja radi prikaza novih tehnologija i načina gospodarenja te prijenosa svih znanja i vještina potrebnih razvitku poljoprivredne proizvodnje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Pruža stručne usluge glede ostvarivanja koristi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i drugih korisnika te obnove, razvitka i očuvanja svekolih vrijednosti ruralnih područja.

Povezuje i usklađuje rad znanstvenih, stručnih institucija i stručnih udruženja u provođenju primijenjenog istraživačkog rada i školovanja za potrebe obiteljskih gospodarstava.

Izrađuje metode i mjerila savjetodavnog rada te se bavi izdavačkim radom za potrebe obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Sudjeluje u oblikovanju i provođenju mjera agrarne politike u skladu s propisima i aktima Vlade Republike Hrvatske.

Daje stručna mišljenja o opravdanosti ulaganja iz različitih izvora kreditiranja poljoprivredne proizvodnje.

Promiče znanja u poljoprivrednoj proizvodnji radi očuvanja ekološke ravnoteže u interesu razvitka seljačkog turizma.

Potiče i pomaže osnivanje različitih oblika udruživanja poljoprivrednika.

Povezuje se u radu su drugim srodnim strukovnim službama i udruženjima u zemlji i inozemstvu.

Vodi upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava Republike Hrvatske i prati napredna gospodarstva, koja su izabrana kao ogledna.

Obavlja osnovna laboratorijska ispitivanja za potrebe proizvodnje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Organizira praćenje i prikupljanje podataka i pojavi biljnih bolesti i štetocinja zbog pravodobnog upozoravanja o primjeni zaštite.

5.3.5. Hrvatski stočarski centar

Osnovne djelatnosti Hrvatskog stočarskog centra su promicanje stočarske proizvodnje, uzgoja i selekcije.

Djelatnosti HSC-a su kako slijedi:

uzgoj, selekcija i poboljšanje genetske kvalitete domaćih životinja; registracija svih označenih životinja u RH; testiranje proizvodnje svih pasmina i vrsta domaćih životinja; obrada podataka o uzgoju i selekciji te procjena uzgojnih vrijednosti registriranih životinja; izdavanje certifikata o podrijetlu za sve uzgojne životinje na tržištu; upravljanje i koordinacija programa uzgoja svake pasmine; zaštita i očuvanje domaćih i zaštićenih pasmina i sorti u RH; podrška prilikom osnivanja udruga stočara; organizacija trgovine uzgojnim životinjama; organizacija stočnih službi; proizvodnja određenih sorti i pasmina stoke s ciljem provedbe programa uzgoja i kontrole rezultata uzgoja, te mjera selekcije; suradnja sa znanstvenim ustanovama u promicanju uzgojnih i selekcijskih mjera, te poboljšanju genetske kvalitete svih pasmina i sorti stoke;

obrada zahtjeva za ostvarivanje poticaja za stočnu proizvodnju i administrativna kontrola tih primjena;

testiranje kvalitete stočnih proizvoda odnosno svježeg sirovog mlijeka u središnjem laboratoriju u Križevcima, te procjena trupova i polovica u klaonicama.

Središnji ured HSC-a se nalazi u Zagrebu gdje se podaci prikupljaju, obrađuju i kompiliraju.

Odjel kontrole kvalitete se nalazi u Križevačkoj Poljani, a poljoprivredno zemljište u Šašinovečkom Lugu. Svaka županija ima najmanje jedan ured HSC-a koji obavlja poslove u vezi nadzora proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima kao i ostale aktivnosti koje se u nadležnosti HSC-a, a u suradnji s proizvođačima.

5.3.6. Ostale institucije

Poslove na području poljoprivrede djelomično obavljaju i ostale državne ustanove poput Državnog inspektorata, Državnog hidrometeorološkog zavoda, te Državne geodetske uprave. Administrativne i tehničke zadaće koje se odnose na opću politiku zaštite okoliša su u nadležnosti Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša, a Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) je nadležno za prikupljanje i analizu poljoprivrednih statističkih podataka.

5.4. Općine i gradovi sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije

Sjeverozapadni dio Karlovačke županije, Karlovačko Pokuplje i središnji brdski dio Karlovačke županije čine općine: Draganići, Žakanje, Kamanje, Ribnik, Netretić, Bosiljevo, Generalski Stol, te gradovi: Ozalj Duga Resa i Karlovac.

5.4.1. Ozalj

Područje grada Ozlja nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Karlovačke županije. S površinom od 179,4 km² i blizu 10 000 stanovnika, smješteno uz srednji tok Kupe njene desne pritoke Dobre, odlikuje se zanimljivom geografskom raznolikošću. Južni obronci žumberačkih planina, blagi brežuljci vivodinsko-vrhovačkog vinogorja, široka i plodna pokupska ravnica, brdo Vodenica (537m) i ribom bogata jezera Šljunčare ljepotom krajolika privlače u ovaj kraj. Na vapnenačkoj stijeni, iznad Kupe, nalazi se zrinsko-frankopanski stari grad. Unutar zidina, kao i u okolici mjesta nađeni su prapovijesni, starorimski i srednjovjekovni arheološki nalazi. Prema svojoj vrijednosti stari grad Ozalj pripada prvoj spomeničkoj kategoriji.

Od ostalih građevina tu se nalazi barokna župna crkva Sv. Vida (spominje se već 1349 godine) te "kamena palača" Munjare, stare hidroelektrane iz 1908 godine.

Dobivši status grada 1996. godine, kontinuiranom urbanizacijom i poboljšanjem životnih uvjeta, Ozalj svoj identitet gradi na spoju povijesno-kulturne baštine i tradicionalnih vrijednosti sa životopisnom ljepotom očuvanog okoliša.

5.4.2. Karlovac

Današnji Karlovac razvio se iz srednjovjekovne tvrđave namijenjene obrani od turskih provala u Srednju Europu. Utemeljen je 13. srpnja 1579. godine. Središnji dio starog dijela grada i danas čine ostaci tvrđave, oblika pravilne šesterokrake zvijezde, nekada opasane jakim bedemima i dubokimprokopima.

Od svog postanka Karlovac je jedan od najvećih prometnih čvorišta u Hrvatskoj. To prvenstveno proizlazi iz povoljnog zemljopisnog položaja u zapadnom dijelu Hrvatske, u stjecištu riječnih dolina Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre.

Karlovac i njegovu okolicu posjeti svake godine veliki broj turista.

Nude im se raznolike mogućnosti za različite oblike rekreacije, lov i ribolov, brojni spomenici povijesti i kulture, kao i veliki broj turistički atraktivnih lokaliteta na širem području.

5.4.3. Duga Resa

Duga Resa s okolicom smještena je u podnožju brda Vinica (321 m) uz rijeku Mrežnicu.

Sam grad se razvio zahvaljujući izgradnji tekstilne tvornice 1884.godine. Do tada postojala su samo okolna sela, a od 1884. godine formira se mali industrijski gradić koji prema teritorijalnom ustrojstvu, a danas kao jedinica lokalne uprave obuhvaća površinu od 58 km² te oko 12 300 stanovnika (prema popisu stanovništva 2001.godine).

Geografske oznake dugoreškog kraja ukazuju na pretežno nizak brežuljkasto valovit krajolik. Grad i okolna sela smjestili su se u podnožju brda Vinice (321m) uz obalu rijeke Mrežnice.

Klimu Dugoreškog kraja karakteriziraju izražena ljetna i zimska godišnja doba. Ljeta su vruća, što pogoduje maksimalnom korištenju blagodatí rijeke Mrežnice, a zime su hladne sa puno snijega. Lokacija grada i klima daju velike mogućnosti za razvoj rekreativnog odmora tijekom cijele godine. Na okolnim brdima je sve više nasada vinove loze što omogućuje razvitak vinskih cesta u skoroj budućnosti. Glavni gospodarski resursi grada su u razvoju turizma, vinogradarstva i poljoprivrede.

5.4.4. Draganić

Područje općine Draganić prostire se u središnjem dijelu Hrvatske gdje se spajaju najzapadniji dio Panonske ravnice s početkom Gorske Hrvatske.

Draganić sa svojih 73 km² zauzima središnji dio Republike Hrvatske preko kojega prolaze svi važniji pravci i putevi koji spajaju istok i zapad, kao i sjeverne i južne dijelove naše države.

Veći dio, nizinski, pretežito prekriven šumom poznatiji pod imenom Draganički lugovi s nekad bujnom šumom hrasta lužnjaka promicao je ovaj kraj i od njih je pučanstvo imalo velike koristi. Oko 3 tisuće Draganičaka živi u 14 sela: Vrh Draganički. Križančići, Draganići, Franjetići, Lazina, Barkovići, Jazavci, Vrbanci, Budrovci, Darići, Mrzljaki, Goljak, Bancetići i Lug.

Bogato kulturno nasljeđe predstavljaju očuvani sakralni objekti. Župna crkva Sv.Jurja spominje se u popisu arhiđakona Ivana 1334.g., a tradiciju poklonstva katolicizmu i važnosti crkve u Hrvata dokazuje i cijele lepeze draganičkih kapela. Na današnjem groblju 1668.g. spominje se kapela Sv.Siksta, 1671.g. sagrađena je kapela Sv.Antuna Pustinjaka u Budrovcima, 1731.g. Sv. Barbare u Vrh, kapela Sv. Fabijana i Sebastijana u Lazini iz 1668.g., Sv. Magdalene u Gucima 1683.godine. kapela Sv. Trojstva podignuta je 1689.g., drvena je, a nosi i naslov Spomenika kulture 1. reda.Krajem 20. stoljeća niknule su još kapela Sv.Stjepana u Vukšin Šipku, kapela Marije Pomoćnice u Čegljima te kapela Sv.Križa na Draganičkoj stanici u spomen poginulim braniteljima za vrijeme Domovinskog rata.

Turistička zajednica općine Draganić bavi se i podupire ekološke aktivnosti: kum je Međunarodnoj eko školi OŠ Draganići koja je ove godine dobila međunarodnu Zelenu zastavu. U tijeku je izrada turističke karte Draganića.

Branitelji iz Domovinskog rata organizirani su u Udruzi dragovoljaca i veterana Domovinskog rata-ogranak Draganić Djeluju još lovačka društva LD Draganić i LD Brusnik, Udruge za međususjedsku pomoć "Strojni prsten".

5.4.5. Žakanje

Općina Žakanje smještena je u zapadnom dijelu Republike Hrvatske i dio je Karlovačke županije. Nastala je novim lokalnim ustrojem RH 1993.godine. Njezina ukupna površina iznosi 45km². Svojim zapadnim dijelom, tokom rijeke Kupe, granična je hrvatska općina s Republikom Slovenijom.

Glavni prometni pravac Karlovac - Novo Mesto presjeca općinu i na tom su pravcu i dvije važnije ceste, državna cesta od Karlovca preko Netretića i Žakanja do međunarodnog državnog prijelaza s Republikom Slovenijom, Jurovskog Broda te županijska cesta preko Ozlja i Kamanja do istog cestovnog prijelaza. Na tom je pravcu i željeznička pruga sagrađena još 1910. godine od Karlovca do Ljubljane. U samoj općini nalaze se 22 naselja u kojima ukupno živi 2159 stanovnika.

U prošlosti su na području današnje općine Žakanje bili razasuti brojni dvorci i kurije najznačajnijih srednjovjekovnih hrvatskih velikaških obitelji Zrinskih i Frankopana, odnosno njihovih vazala. Danas, nažalost, o tom nekadašnjem arhitektonskom i kulturnom bogatstvu svjedoče samo rijetki ostaci, a za mnoge, nekad slavne građevine, jedina su svjedočanstva tek pisani fragmenti sačuvani u arhivima u povijesnim dokumentima.

Najznačajnija prirodna znamenitost općine Žakanje je rijeka Kupa. Kupa je čista rijeka, bogata ribom, u kojoj obitavaju som, šaran, štika, klen, mrena, plotica i ostale vrste slatkovodne ribe. Na cijelom toku Kupe koji prolazi općinom Žakanje nalazi se dvanaest slapova. Na ponekom od tih prirodnih fenomena sačuvane su stare mlinice, šest slapova su ponovno uređeni: Sračak, Pravutina, Mišinci, Bubnjarci, Mala Paka i Jurovo, a na rijeci Kupi uređena su kupališta u Pravutini, Jurovu i Bubnjarcima.

Prostor općine Žakanje obiluje brežuljcima obraslim šumama koje su bogata lovišta. U nizini prevladavaju hrastove šume i brezici, a u višim predjelima kestenove, grabove i bukove šume, s nešto bora, smreke i ariša.

5.4.6. Ribnik

Ribnička dolina nalazi na velikom zavoju rijeke Kupe koja graniči sa Slovenijom sa zapadne i sjeverne strane, a sa istočne je planina Vodenica na 537 m. Ribnik sa svojim starim gradom smješten je na cesti Karlovac - Novo Mesto 24 kilometra sjevero-zapadno od Karlovca.

Tu se nalaze se sela: Gornje i Donje Griče, Jarnevići, Veselići, Resa, Lipnik, Ravnica, Sopći Vrh, Mošenci, Sračak, Mala i Velika Paka, Srbelji, Lipnička Zaluka, Kohanjac, Brihovo, Jurovo i Jurovski Brod.

Sva ta sela leže na plodnoj ravnici uza rijeku Kupu, a na lijevoj strani sva su sela rasuta brežuljcima i dolinama, a to su sela Goli Vrh, Lipnička Gorica, Gornja i Donja Stranica, Martinski Vrh, Lipnički Novaki, Jasenovica, Obrh, Jugovac, Breznik, Žakanje, Žakanjska Sela, Bukovac i Bubnjarci.

5.4.7. Kamanje

Kamanje je smješteno u sjeverozapadnom dijelu Karlovačke županije i obuhvaća površinu od 18 km² i ima oko 1000 stanovnika. Status općine Kamanje je dobilo krajem 2003.godine.

Nalazi se na važnom prometnom pravcu od Karlovca preko Ozlja do državnog prijelaza s Republikom Slovenijom u Jurovskom brodu. Kroz Kamanje prolazi željeznička pruga Karlovac - Metlika.

Kao prirodna znamenitost posebno su zanimljive špilja Vrlovka, koja je zaštićeni spomenik prirode zbog svojih geomorfoloških osobina i povijesnog značenja, zatim Stankova špilja i špilja u Orljakovu.

Područje Kamanja pruža mogućnost bavljenja različitim sportovima i planinarenjem.

5.4.8. Netretić

Općina Netretić smještena je na sjeverozapadnom djelu Karlovačke županije, na površini od 116 km² sa 5437 stanovnika u 42 naselja, uglavnom seoskim, sa sjedištem u Netretiću.

To je dio karlovačkog dinarskog krša s nebrojenim vrtačama - "dragama" - prekrivenim travnjacima, vrištinama, te gajevima i šumama breze, hrasta, bukve, graba i kestena.

Zanimljivi su i ostali oblici krša - kao škrape - "jame" i manje špilje (špilja "Dot" u Kuniću, "Pavičićeva jama" u Prilišću i dvije jame u Završju).

Kraj je nadmorske visine 100 do 480 metara s umjerenom klimom, s utjecajem panonske kontinentalne klime i nestalnog mediteranskog utjecaja. Prevladavaju južni i jugozapadni vjetrovi. Količina padalina je umjerena (1100 do 1800 mililitara). Srednja ljetna temperatura iznosi između 15oC do 20oC, a srednja zimska ispod 5oC.

Taj uglavnom poljoprivredni kraj danas oživljava. Niču lijepe obiteljske kuće, sela se povezuju asfaltiranim putevima, čitavo je područje elektrificirano, pokriveno telefonskom mrežom i opskrbljeno pitkom izvorskom vodom. Samo općinsko središte - Netretić poprimilo je novi izgled. Općinska gospodarska politika teži unapređenju poljoprivrednih gospodarstava s tržišnom proizvodnom orijentacijom te na razvoju proizvodnog i uslužnog zanatstva, kulture i društvenih djelatnosti planira se razvijanje seoskog i lovnog turizma za koje postoje dobre mogućnosti.

5.4.9. Bosiljevo

Općina Bosiljevo smještena je između rijeka Kupe i Dobre. Zapadna granica rijeke Kupe ujedno je državna granica prema Republici Sloveniji. Prema jugu općina Bosiljevo graniči s gradom Vrbovskim u Primorsko-goranskoj županiji, na jugoistoku s gradom Ogulinom, na istoku s općinom Generalski Stol i na sjeveru s općinom Netretić.

Općina obuhvaća područje 43 naselja koja čine četiri mjesna odbora: Bosiljevo, Grabrk, Prikuplje i Vodena Draga, u kojima danas živi oko 1500 stanovnika.

Prostor općine reljefno je kraški kraj kroz koji se provlače lanci Družac (469 m) i Privis (461 m). Zbog reljefa i oštrije gorske klime žitelji se bave uzgojem otpornijih poljoprivrednih kultura, a u novije vrijeme sve više ovčarstvom i nešto manje govedarstvom.

Općina Bosiljevo samostalno je postojala od 1860. do 1948. godine, kad su je tadašnje vlasti ukinule. Ponovno je konstituirana u samostalnoj Republici Hrvatskoj 1993. godine.

Izgradnjom modernih prometnica Bosiljevo i ovi krajevi postat će značajniji zbog svojega geoprometnog položaja jer će tu biti veliko čvorište na novoj autocesti Zagreb-Rijeka s odvojcima za Republiku Sloveniju i prema Ogulinu, Tunelu Sv. Rok i Splitu. Vjerojatno će izgradnja navedenih prometnica pridonijeti boljim uvjetima življenja u općini Bosiljevo.

5.4.10. Generalski Stol

Općina Generalski Stol nalazi se na najužem dijelu hrvatskog državnog prostora, na prijelazu iz panonske u gorsku Hrvatsku, između Like, Gorskog kotara i Korduna, u Karlovačkoj županiji, jugozapadno od Duge Rese prema Ogulinu.

Najveći dio teritorija je između rijeka Mrežnice i Dobre, na važnim prometnicama, Jozefinskoj cesti Zagreb-Senj i pruzi Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split. Dobro je prometno povezano sa svim dijelovima Domovine.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine općina ima 3177 stanovnika, a sjedište Općine Generalski Stol 712 stanovnika. Osim Generalskog Stola veća naselja su Lešće na Dobri, Lipa, Bukovlje, Mrežnički Brest, Erdelj, Dobrenići, Duga Gora, sveukupno 26 naselja. Općina Generalski Stol osnovana je 17. travnja 1993. godine prema Zakonu o lokalnoj upravi i samoupravi. Do tada je sav njezin teritorij bio sastavni dio općine Duga Resa.

Poslije Domovinskog rata razvoj gospodarstva oslanja se prvenstveno na stočarstvo i poljoprivredu, te na pogon Pamučne industrije Duga Resa. Rijeke Mrežnica i Dobra te čista i prelijepa priroda novi su razvojni izazov općine Generalski Stol.

6. REALIZIRANE AKTIVNOSTI U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

6.1. Broj evidentiranih grla stoke u 2005. godini (podaci HSC)

O stanju u stočarskoj proizvodnji u Republici Hrvatskoj, Hrvatski stočarski centar izvješćuje redovitim godišnjim izvješćem. U tablicama u prilogu prikazano je brojno stanje stoke u RH i Karlovačkoj županiji u 2005. godini te udjel pod selekcijskim obuhvatom.

6.1.1. Govedarstvo

U 2005. g. prema podacima DZS ukupan broj krava u Karlovačkoj županiji je 10.381 grla, od toga 7.987 (76,94%) pod selekcijskim obuhvatom. Od 3.036 isporučitelja isporučeno je 28.937.371 litara mlijeka, i ostvarena premija od ukupno 25.959.026,33 kuna.

6.1.2. Svinjogojstvo

Ukupan broj rasplodnih svinja u 2005. g. u Karlovačkoj županiji pod kontrolom proizvodnosti po pasminama (nerastovi, krmače, nazimice, prasad do stavljanja u tov) je 572.

6.1.3. Ovčarstvo

U 2005. g. u Karlovačkoj županiji 188 uzgajivača podnijelo je zahtjev za državni novčani poticaj za 12.608 grla rasplodnih ovaca. U ovčarstvu i kozarstvu u Karlovačkoj županiji pao je broj uzgajivača u odnosu na predhodnu godinu, ali je evidentiran porast broja rasplodnih grla ovaca, ali pad broja rasplodnih grla koza.

Isporučena količina ovčjeg mlijeka u Karlovačkoj županiji u 2005. g. porasla je u odnosu na predhodnu godinu za 138,31 % i iznosila je 49.052 litre.

6.1.4. Kozarstvo

Prema Hrvatskom stočarskom centru u 2005. g. u Karlovačkoj županiji je 12 uzgajivača podnijelo zahtjev za novčani poticaj za 2.502 rasplodna grla koza.

6.1.5. Pčelarstvo

U Karlovačkoj županiji u 2005. g. evidentirano je 125 pčelara s 11.827 pčelinje zajednice.

6.1.6. Program poticanja ekološke proizvodnje

U Karlovačkoj županiji u 2005. g. u govedarstvu jedno Ekološko OPG iz Josipdola zatražilo je novčani poticaj za 5 grla mliječnih krava, a u

pčelarstvu jedno Ekološko OPG iz Karlovca podnijelo je zahtjev za novčani poticaj za 40 pčelinjih zajednica.

6.2. Poticaji u stočarstvu u Karlovačkoj županiji u 2005. godini (podaci HSC)

6.2.1. Govedarstvo

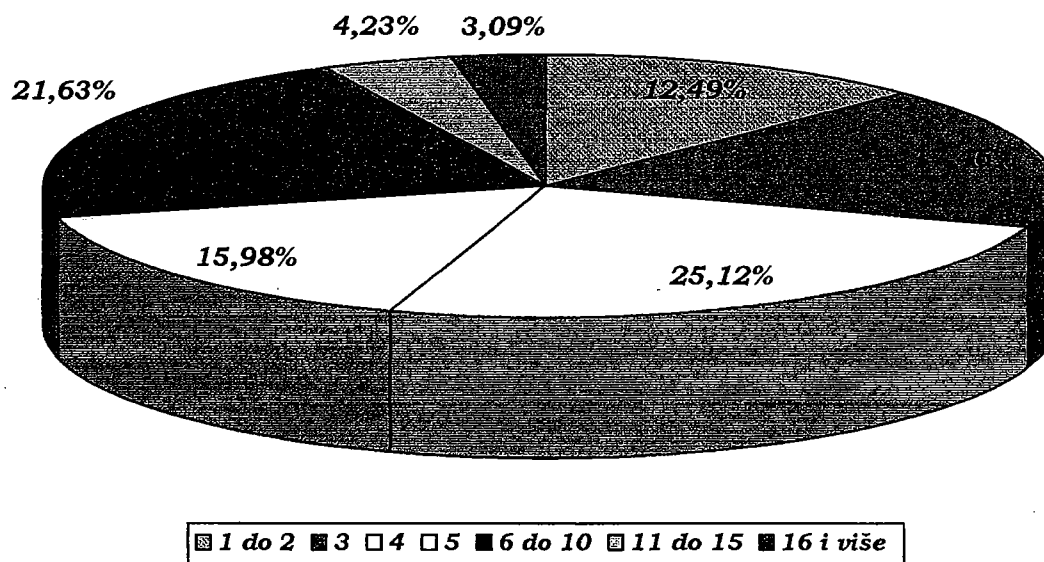
Tablica 6-1: Ukupan broj krava te udio pod selkcijskim obuhvatom u Karlovačkoj županiji, 2005.

	Ukupan broj krava	Selekcijski obuhvat			
		Kontrola mliječnosti	Kontrola rasploda	Ukupno	%
Karlovačka županija	10.381	2.876	5.111	7.987	76,94
Ukupno Republika Hrvatska	231.633	86.846	89.189	176.035	76,00

Broj uzgajatelja krava obzirom na veličinu stada
u Karlovačkoj županiji u 2005. godini

Tablica 6-2: Broj uzgajatelja krava s obzirom na veličinu stada u Karlovačkoj županiji, 2005.

Veličina stada															
1-2		3		4		5		6-10		11-15		16 i više		Ukupno	
Br	%	Br	%	Br	%	Br	%	Br	%	Br	%	Br	%	Br	%
186	12,49	260	17,46	374	25,12	238	15,98	322	21,63	63	4,23	46	3,09	1.489	100?

6.2.2. Svinjogojstvo

Tablica 6-3: Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti - sve pasmine

	Nerastovi	Krmače	Nazimice	Prasad do stavljanja u tov
Ukupan broj (za sve pasmine) u Karlovačkoj županiji	8	216	83	265
Sveukupno u Republici Hrvatskoj	916	27.047	13.040	110.343

6.2.3. Ovčarstvo

Tablica 6-4: Broj evidentiranih rasplodnih grla (ovce i ovnovi), 2005.

	Broj uzgajivača	Broj grla (ovce i ovnovi)	% od ukupnog broja
Karlovačka županija	188	12.608	2,49
Ukupno Republika Hrvatska	7.809	506.129	100,00

Tablica 6-5: Trend upisa u upisnik uzgajivača

	Godina						
	2001.		2002.		2003.	2004.	2005.
	Matična	Upisana	Matična	Upisana			
Broj uzgojno valjanih ovaca od 2001. do 2005. godine	1.578	1.497	1.424	1.497	2.379	2.409	2.239
Ukupno Republika Hrvatska	14.678	60.993	16.313	59.292	29.069	30.250	30.807
Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgajivača uzgojno valjanih ovaca od 2001. do 2005. g.	33	14	23	11	25	25	20
Ukupno Republika Hrvatska	234	837	296	744	364	338	309

6.2.4. Kozarstvo

Tablica 6-6: Broj evidentiranih rasplodnih grla (koze i jarčevi) u 2005.

	Broj uzgajivača	Broj grla (koze i jarčevi)	% od ukupnog broja
Karlovačka županija	12	502	0,95
Ukupno RH	1.034	52.918	100

Tablica 6-7: Trend upisa u upisnik uzgajivača

	Godina									
	2001.		2002.		2003.	2004.	2005.			
	Matična	Upisana	Matična	Upisana						

Broj uzgojno valjanih koza od 2001. do 2005. godine	423	147	396	155	318	304	272
Ukupno Republika Hrvatska	8.398	10.708	10.737	9.903	13.323	13.332	13.116
Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih koza	18	5	8	5	4	4	4
Ukupno Republika Hrvatska	266	231	298	204	314	282	258

6.2.5. Konjogojstvo

Ukupan broj aktivnih uzgajivača konja u KŽ u 2005. godini – **20**

Ukupan broj prijavljenih uzgajivača konja u KŽ u 2005. g. – **23**

Broj stanja konja pod selekcijskim obuhvatom u KŽ – **52**

6.2.6. Pčelarstvo

Brojno stanje pčelara i pčelinjih zajednica u 2005. godini

Tablica 6-8: Brojno stanje pčelara i pčelinjih zajednica u 2005. godini

	Broj pčelara	Broj pčelinjih zajednica	Prosječan broj pčelinjih zajednica po pčelaru
Karlovačka županija	125	11.827	94,62
Ukupno RH	2.658	245.759	92,46

6.3. Provedba zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu – poticaji za proizvodnju mlijeka u Karlovačkoj županiji

6.3.1. Proizvodnja kravljeg mlijeka u 2005. godini

Tablica 6-9: Pregled isporučene količine kravljeg mlijeka

	Količina 2003.	Količina 2004.	Količina 2005.	Odnos količina 2004. - 2005.	Udio u ukupnoj količini 2003.	Udio u ukupnoj količini 2004.	Udio u ukupnoj količini 2005.
Karlovačka županija	28.816.468	29.242.219	28.937.371	- 1,04%	5,49%	5,49%	4,78%
Ukupno RH	525.003.037	532.838.138	605.721.367	13,68	100,00%	100,00%	100,00%

Tablica 6-10: Pregled ukupnog broja isporučitelja kravljeg mlijeka

	Broj isporučitelja 2003.	Broj isporučitelja 2004.	Broj isporučitelja 2005.	Odnos broja isporučitelja 2004. - 2005.	Udio u ukupnom broju isporučitelja 2003.	Udio u ukupnom broju isporučitelja 2004.	Udio u ukupnom broju isporučitelja 2005.
Karlovačka županija	4.411	3.700	3.034	-17,95%	7,51%	7,28%	6,81%
Ukupno RH	58.774	50.810	44.560	-12,30%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablica 6-11: Ukupno isplaćena premija za kravlje mlijeko u 2005. godini

	Isplaćena premija		
	Osnovno plaćanje	Teži uvjeti gospodarenja	Ukupno
Karlovačka županija	10.026.541,10	15.932.485,23	25.959.026,33
Ukupno RH	307.118.720,55	169.858.584,41	476.977.304,96

6.3.2. *Proizvodnja ovčjeg mlijeka u 2005. godini*

Tablica 6-12: Broj proizvođača i isplaćene premije

	Ukupan broj proizvođača			Isplaćena premija		
	Osnovno plaćanje	Teži uvjeti gospodarenja	Ukupno	Osnovno plaćanje	Teži uvjeti gospodarenja	Ukupno
Karlovačka županija	0	16	16	0,00	90.895,70	90.895,70
Ukupno RH	261	1.310	1.571	368.289,05	2.823.968,28	3.192.257,33

Tablica 6-13: Pregled isporučenih količina ovčjeg mlijeka

	Količina 2004.	Količina 2005.	Odnos količina 2004. - 2005.
Karlovačka županija	20.583	49.052	138,31%
Ukupno RH	1.536.287	1.808.478	17,72%

6.4. Provođenje programa poticaja u poljoprivredi iz proračuna Karlovačke županije

6.4.1. Provođenje Programa prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije

U cilju obnove i razvoja poljoprivrede Karlovačke županije, 2005. godine započelo je provođenje niza poticajnih mjera iz sredstava Županijskog proračuna - temeljem trogodišnjeg Programa prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje za razdoblje 2005. - 2007. godine (Glasnik Karlovačke županije 37/04). Radi što boljeg upoznavanja zainteresiranih poljoprivrednih gospodarstava s mogućnošću korištenja poticajnih sredstava, navedeni Program je krajem 2004. godine putem prezentacija u gradovima i općinama, predstavljen brojnim poljoprivrednicima u Karlovačkoj županiji kao i onima koji to planiraju postati.

Prioriteti u poticanju poljoprivredne proizvodnje za razdoblje 2005.-2007. godine su:

1. Sufinanciranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta sa 5000,00 kn/ha na slijedeći način: Županija iz Proračuna sufinancira 3000,00 kn/ha kupljenog poljoprivrednog zemljišta uz uvjet da jedinice lokalne samouprave sufinanciraju također sa 2000,00 kn/ha.
2. Za korisnike poticaja s područja jedinica lokalne samouprave koje nisu donijele pravovaljane akte o sufinanciranju okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta., Županija će okrupnjavanje zemljišta sufinancirati sa 2000,00 kn/ha kupljenog zemljišta.
3. Sufinanciranje ukupne nabavne cijene kvalitetnih voćnih i loznih sadnica (kalkulacije dobivene iz Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu), uz uvjet da jedinice lokalne samouprave sudjeluju u sufinanciranju na slijedeći način: 50% cijene sadnica sufinancira Županija i 50% cijene sadnica sufinanciraju JLS. Ukoliko JLS ne sudjeluju u Programu sufinanciranja sadnica sredstvima iz svog proračuna, poljoprivredna gospodarstva s tog područja ostvariti će subvenciju od 30% nabavne cijene sadnica iz sredstava Proračuna Županije.
4. Sufinanciranje osiguranja usjeva i nasada roda u razdoblju provedbe ovog Programa, u iznosu od 15% plaćene premije po pojedinoj polici osiguranja kod osiguravajućeg društva koje djeluje u Republici Hrvatskoj i ima poslovnice u Karlovačkoj županiji, uz uvjet da jedinica lokalne samouprave sjedišta osiguranika sufinancira također s minimalno 15% premije osiguranja.
5. Sufinanciranje osiguranja životinja u razdoblju provedbe ovog Programa, u iznosu od 15% plaćene premije po pojedinoj polici

osiguranja kod osiguravajućeg društva koje djeluje u Republici Hrvatskoj i ima poslovnice u Karlovačkoj županiji, uz uvjet da jedinica lokalne samouprave sjedišta osiguranika sufinancira također s minimalno 15% premije osiguranja.

6. Sufinanciranje troškova dobivanja eko-markice za poljoprivredna gospodarstva koja pokreću ekološku poljoprivredu na području Karlovačke županije.
7. Sufinanciranje specifičnih programa razvoja poljoprivredne proizvodnje na području pojedinih jedinica lokalne samouprave.
8. Financijska pomoć poljoprivrednim zadrugama, udrugama te manifestacijama koje promiču poljoprivrednu proizvodnju.
9. Osnivanje Županijskog Fonda za razvoj poljoprivrede.

Važno je istaknuti da se ovim Programom sufinanciranja traži suradnja jedinica lokalne samouprave sa Županijom, tj. da predstavnička tijela u gradovima i općinama donose Odluke o sufinanciranju poljoprivredne proizvodnje na svom području, sukladno prioritetima iz Programa.

Mogućnost ostvarivanja novčanih poticaja po odredbama navedenog Programa imaju poljoprivredna gospodarstva na području Karlovačke županije, upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

6.4.2. Realizacija Programa prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije

Za sufinanciranje okrupnjivanja poljoprivrednog zemljišta, poticajna sredstva iz Proračuna županije u 2005. godini, ostvarilo je 12 obiteljskih gospodarstava iz 7 gradova i općina, a ukupna površina kupljenog poljoprivrednog zemljišta bila je 74ha 94a i 19m², dok je u 2006. godini bilo zaprimljeno 3 puta više zahtjeva za sufinanciranje kupnje preko 115 ha poljoprivrednog zemljišta iz 12 gradova i općina.

Sufinanciranje nabavne cijene kvalitetnih loznih i voćnih sadnica u 2005. godini zatražilo je 19 obiteljskih gospodarstava iz 9 gradova i općina. Imenovana Povjerenstvo za nadzor i kontrolu sadnje trajnih nasada, izlaskom na teren utvrdila su da su posađene sadnice visoke kvalitete i isključivo certificiranog materijala. Ukupno je posađeno 17ha 63a i 95m² novih trajnih nasada u 2005. godini. U 2006. godini, zahtjev za ove subvencije podnijelo je više od 60 poljoprivrednih gospodarstava iz 9 gradova i općina, za sadnju oko od 64 ha nasada, od kojih su najzastupljeniji lijeska, orah, kupina, jabuka i oko 10 – tak ha vinograda.

Sufinanciranje osiguranja usjeva i nasada u iznosu od 15% plaćene premije u 2005. godini ostvarila su samo 3 poljoprivredna gospodarstva, a u 2006. godini bilježimo 6 puta veću zainteresiranost.

Sufinanciranje osiguranja stoke sa 15% premije osiguranja uz uvjet da JLS sjedišta osiguranika sufinancira također min. 15%, provedeno je samo u 2006. godini. Ovu mjeru usvojilo je 7 gradova i općina, a poticaj je ostvarilo 31 poljoprivredno gospodarstvo.

Sufinanciranje troškova nadzornih stanica poljoprivrednih gospodarstava koja pokreću ekološku poljoprivrednu proizvodnju na području Karlovačke županije, u 2005. godini poticaj je ostvarilo 10 obiteljskih gospodarstava za ekološka proizvodnju meda i mednih proizvoda, sira, povrća, voća i ljekovitog bilja. U 2006. godini navedena proizvodnja stagnira.

Tablica 6-14: Mjere u programu

Naziv mjere u Programu poticanja poljoprivredne proizvodnje u Karlovačkoj županiji	Realizirane subvencije iz Proračuna Karlovačke županije	
	U 2005. godini	U 2006. godini
Sufinanciranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta	219.218,20	205.377,91
Sufinanciranje ukupne nabavne cijene kvalitetnih voćnih i loznih sadnica	220.781,80	744.621,49
Sufinanciranje osiguranja usjeva i nasada	3.960,11	22.748,61
Sufinanciranje osiguranja životinja	-	40.000,00
Sufinanciranje troškova dobivanja eko - markice	38.411,35	36.188,44
Sufinanciranje specifičnih programa	487.831,62	527.883,70
UKUPNO	970.203,08	1.576.820,15

Sufinanciranja specifičnih programa u suradnji sa 9 gradova i općina koje su za istu namjenu izdvojila sredstva iz proračuna, ostvarila su obiteljska gospodarstva iz slijedećih gradova i općina:

Tablica 6-15: Postojeći programi po općinama

Grad / Općina	Naziv Specifičnog programa u 2005. godini	Naziv Specifičnog programa u 2006. godini
Grad Karlovac	Uzgoj povrća u zaštićenom prostoru i razvoj pčelarstva	Uzgoj povrća u zaštićenom prostoru i na foliji i razvoj pčelarstva
Grad Duga Resa	-	Program razvoja pčelarstva
Grad Ogulin	Uzgoj kupusa sorte „Ogulinac“	Uzgoj kupusa sorte „Ogulinac“
Grad Slunj	Razvoj pčelarstva	Usijavanje travnjaka
Grad Ozalj	Kupnja i stavljanje rasplodnih grla stoke - junica	Kupnja i stavljanje rasplodnih grla stoke - junica
Općina Krnjak	Umjetno osjemenjivanje goveda	Umjetno osjemenjivanje goveda
Općina Lasinja	Umjetno osjemenjivanje goveda	Umjetno osjemenjivanje goveda

Općina Josipdol	Uzgoj kupusa sorte „Ogulinac“	Uzgoj kupusa sorte „Ogulinac“
Općina Rakovica	Uzgoj ljekovitog bilja	Uzgoj ljekovitog bilja i proizvodnja domaćeg autohtonog sira
Općina Cetingrad	Veterinarske usluge	-
Općina Draganić	-	Program razvoja pčelarstva
Općina Barilović	-	Program razvoja pčelarstva
Općina Vojnić	-	Kupnja bređih junica i ostavljanje ženske teladi
Općina Tounj	-	Program zaštite i promicanja proizvodnje Tounjskog sira

Kroz slijedeću mjeru programa, financiranje udruga i poljoprivrednih zadruga za održavanje manifestacija i poticanje rada istih, subvencije je ostvarilo 28 korisnika. Najznačajnije sufinanciranja iz Proračuna županije kroz ovu mjeru Programa u 2006. godini su održavanje 2. natjecanja orača Karlovačke županije, zatim sufinanciranje ocjenjivanja vina na tradicionalnim godišnjim izložbama u Vivodini i Dugoj Resi, i stručnog ocjenjivanja i izložbe sireva u Općini Rakovica. Vrijedno je spomenuti i manifestaciju „Eko jesen u Rastokama“ koja se po prvi put organizira u Slunju, s ciljem promicanja ruralnog razvoja izložbe rukotvorina i domaćih proizvoda, stručnih predavanja i sličnog.

Osim navedenih sufinanciranja poljoprivrede po Programu prioriteta u poticanju poljoprivredne proizvodnje, tijekom 2005. iz sredstava Proračuna izdvojena su značajna sredstva za rad selekcijske službe Hrvatskog stočarskog centra.

U cilju povećanja proizvodnje i kakvoće mlijeka na području Karlovačke županije u 2006. godini, a na temelju Ugovora o poslovnoj suradnji na provedbi Projekta potpisanog 07. travnja 2006. godine između Karlovačke županije i Hrvatskog stočarskog centra, Karlovačka županija je u 2006. godini sufinancirala provedbu navedenog, iznosom od 100.000,00 kuna iz Proračuna Županije za 2006. godinu.

Kako je tijekom ljeta 2005. godine veći dio područja Karlovačke županije, ukupno 12 gradova i općina, zahvatila elementarna nepogoda – tuča, nakon prikupljenih podataka o nastaloj šteti, sredstva iz Proračuna županije za sufinanciranje šteta od elementarnih nepogoda u ukupnom iznosu od 500.000,00 kuna doznačena su gradovima i općinama Karlovačke županije kako slijedi:

R. br.	Popis gradova i općina	Isplaćena sredstva za sufinanciranje šteta od elementarnih nepogoda
1.	Grad Karlovac	66.000,00
2.	Grad Ogulin	14.500,00

3.	Grad Slunj	22.500,00
4.	Grad Ozalj	14.500,00
5.	Općina Bosiljevo	34.500,00
6.	Općina Netretić	21.000,00
7.	Općina Žakanje	3.500,00
8.	Općina Ribnik	17.000,00
9.	Općina Josipdol	234.500,00
10.	Općina Kamanje	2.500,00
11.	Općina Vojnić	32.000,00
12.	Općina Krnjak	37.500,00
SVEUKUPNO		500.000,00

6.5. Sredstva županijskog proračuna uložena u komunalnu infrastrukturu na području Karlovačke županije

Dostupnost infrastrukture temeljna je pretpostavka razvitka gospodarstva, zapošljavanja i depopulacije stanovništva. Razvitak infrastrukture mora biti u funkciji održivog i uravnoteženog razvitka Županije.

Karlovačka županija prepoznala je potrebu ulaganja u infrastrukturu, pa stoga značajna sredstva ulaže kako bi rekonstruirala, obnovila i izgradila nove, sigurnije prometnice i vodovodnu mrežu.

Tabela 6-16: Financijska sredstva namijenjena izgradnji infrastrukture

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	UKUPNO
JLS	6.000.000,00	3.100.000,00	2.500.000,00			11.600.000,00
Vodoprivreda Karlovac	300.000,00	400.000,00	500.000,00			1.200.000,00
Županijska uprava za ceste	500.000,00					500.000,00
UKUPNO:	6.800.000,00	3.500.000,00	3.000.000,00	Plan: 3.400.000,00	Plan: 4.420.000,00	21.120.000,00

Sredstva doznačena Gradovima i Općinama sa pozicije komunalne infrastrukture utrošena su pretežito za:

- modernizaciju nerazvrstanih cesta tj. nasipavanje cesta kamenim materijalom odnosno asfaltiranje što uključuje iskop zemljanog materijala, strojno profiliranje, izradu nosivog sloja – tampona od sabijenog zrnatog kamenog materijala i izradu asfaltnog zastora.

- izgradnju, rekonstrukciju i sanaciju vodoopskrbnih sustava

Sukladno Programima izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture svake godine jedinice lokalne samouprave, pored iz Županijskog proračuna doznačenih im sredstava, osiguravaju i vlastita sredstva za navedenu namjenu, te osiguravaju i sredstva iz drugih izvora (ministarstva, Fondovi).

Karlovačka županija 2005. godine kreditno se zadužila u iznosu od 25.000.000,00 kuna u svrhu:

1. modernizacije cesta - 20.093.540,21 kn
2. izgradnje dvaju mostova - 4.691.551,96 kn

Tabela 6-17: Županijska uprava za ceste u izgradnju županijskih i lokalnih cesta Karlovačke županije u proretiklim godinama je uložila kako slijedi (kuna):

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	UKUPNO
Redovno održavanje	13.990.953,00	16.463.515,00	12.694.692,00			43.149.160,00
Projektna dokumentacija	804.179,00	896.299,00	999.357,00			2.699.835,00
Modernizacija	10.263.023,00	5.416.190,00	6.361.672,00			22.040.885,00
Izvanredno održavanje	12.321.246,00	10.696.802,00	13.687.788,00			36.705.836,00
Otplata kredita	1.922.724,00	1.891.857,00	1.876.424,00			5.691.005,00
UKUPNO	39.302.125,00	35.364.663,00	35.619.933,00	Plan: 35.000.000,00	Plan: 35.000.000,00	180.286.721,00

Gore navedenim sredstvima izvršeni su radovi na dionicama:

	2004.	2005.	2006.	UKUPNO
Modernizacija	13.1 km	6.3 km + <u>32.7</u> <u>km(Županija)</u> 39.0 km	9.8	68.2 km
Asfaltni tepisi	29.9 km	28.5 km	30.1 km	88.5 km
Objekti (kom)	-	4	3	7

Fond za regionalni razvoj Republike Hrvatske također financira inicijative koje potiču uravnoteženi regionalni razvoj i podrška su Županiji i jedinicama lokalne samouprave u pripremi i provedbi razvojnih projekata.

Tabela 6-18: Sredstva Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske

	2004.	2005.	2006.	Plan 2007.	Plan 2008.
Vodovod i kanalizacija	4.797.656,00	3.065.722,00	5.099.884,50		
Odvodnja		500.000,00			
Ceste	329.766,00		220.000,00		

Elektrifikacija		277.500,00			
UKUPNO	5.127.422,00	3.843.222,00	5.319.884,50	2.574.515,00	3.346.869,50

Iz slijedeće tablice vidljive su sveukupne aktivnosti i udružena financijska sredstva Karlovačke županije, Županijske uprave za ceste, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave koje su namijenjene ulaganju u izgradnju cesta, vodovoda i kanalizacije.

Tabela 6-19: Financijska sredstva Karlovačke županije, županijske uprave za ceste, fonda za regionalni razvoj RH i JLS za izgradnju cesta, vodovoda i kanalizacije

Godina	Aktivnosti	Nosilac				
		Županija	Županijska uprava za ceste	Fond za regionalni razvoj RH	JLS	Ukupno
2004.	Izgradnja cesta	2.584.000,00	39.302.125,00	329.766,00	7.600.000,00	49.815.891,00
	Vodovod	2.788.000,00		4.797.656,00	8.200.000,00	15.785.656,00
	Kanalizacija	1.428.000,00			4.200.000,00	5.628.000,00
	Ukupno	6.800.000,00	39.302.125,00	5.127.422,00	20.000.000,00	71.229.547,00
2005.	Izgradnja cesta	1.330.000,00	35.364.663,00	277.500,00	7.600.000,00	44.572.163,00
	Vodovod	1.435.000,00		3.065.722,00	8.200.000,00	12.700.722,00
	Kanalizacija	735.000,00		500.000,00	4.200.000,00	5.435.000,00
	Ukupno	3.500.000,00	35.364.663,00	3.843.222,00	20.000.000,00	62.707.885,00
2006.	Izgradnja cesta	*/	35.619.933,00	220.000,00	7.600.000,00	44.579.933,00
	Vodovod	1.230.000,00		5.099.884,50	8.200.000,00	14.529.884,50
	Kanalizacija	630.000,00			4.200.000,00	4.830.000,00
	Ukupno	3.000.000,00	35.619.933,00	5.319.884,50	20.000.000,00	63.939.817,50
2007.	Izgradnja cesta	1.292.000,00	35.000.000,00		9.880.000,00	46.172.000,00
	Vodovod	1.394.000,00			10.660.000,00	12.054.000,00
	Kanalizacija	714.000,00			5.460.000,00	6.174.000,00
	Ukupno	3.400.000,00	35.000.000,00	2.574.515,00	26.000.000,00	66.974.515,00
2008.	Izgradnja cesta	1.679.600,00	35.000.000,00		12.540.000,00	49.219.600,00
	Vodovod	1.812.200,00			13.530.000,00	15.342.200,00
	Kanalizacija	928.200,00			6.930.000,00	7.858.200,00
	Ukupno	4.420.000,00	35.000.000,00	3.346.869,50	33.000.000,00	75.766.869,50

*/ - 25.000.000,00 kuna - kreditno zaduženje Karlovačke županije

6.6. Provođenje kreditiranja projekata za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području Karlovačke županije

6.6.1. Pregled realiziranih kredita po kreditnim linijama od 2001. – 2006. godine

6.6.1.1. Program kreditiranja poljoprivrede na području Karlovačke županije iz udruženih sredstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Karlovačke županije za 2001., 2002. i 2003. godinu.

Tablica 6-20: Iznosi i izvori po projektima

Godina potpisivanja ugovora	Ukupan iznos udruženih sredstava	Sredstva MPSVG	Sredstva Proračuna Karlovačke županije	Ukupan broj odobrenih projekata
2001.	5.090.000,00	3.590.000,00	1.500.000,00	67
2002.	6.000.000,00	4.000.000,00	2.000.000,00	97
2003.	1.811.000,00	811.000,00	1.000.000,00	25
UKUPNO	12.901.000,00	8.401.000,00	4.500.000,00	189

Tablica 6-21: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2001. godinu

R. br.	Namjena	Broj odobrenih kredita	Iznos u kunama
1.	Stočarska proizvodnja	24	1.475.218,43
-	nabava uzgojno valjanih grla	16	670.000,00
-	ostalo (perad, kunići, pčele, gljive)	3	300.000,00
-	adaptacija objekta u stočarstvu i nabavka opreme	5	505.218,43
2.	Voćarstvo i vinogradarstvo	6	452.776,16
3.	Proizvodnja povrća i cvijeća u zaštićenom prostoru	2	137.911,00
4.	Poljoprivredna oprema i mehanizacija	33	2.568.690,24
5.	Čuvanje i prerada poljoprivrednih proizvoda i prerada ribe	1	350.000,00
6.	Programi razvitka turizma na obiteljskim gospodarstvima	1	40.000,00
UKUPNO:		67	5.024.595,83

Tablica 6-22: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2002. godinu

R. br.	Namjena	Broj odobrenih kredita	Iznos u kunama
1.	adaptacija i izgradnja gospodarskih zgrada	27	1.709.718,35
2.	nabavka uzgojno valjanih grla u govedarstvu - junice	23	989.474,71
3.	nabavka pčela i opreme za pčelarstvo	3	127.995,64
4.	nabavka plastenika za povrće	1	70.985,04
5.	nabavka poljoprivredne mehanizacije	40	2.646.834,14
6.	ostalo (nabavka ovaca, peradi i dr.)	3	103.799,90
UKUPNO:		97	5.648.807,78

Tablica 6-23: Struktura odobrenih kredita za razvoj poljoprivrede po namjenama za 2003. godinu

R. br.	Namjena	Broj odobrenih kredita	Iznos u kunama
1.	adaptacija i izgradnja gospodarske zgrade	7	469.390,06
2.	nabavka uzgojno valjanih grla: junica, nazimica i ovaca	5	166.986,50
3.	nabavka poljoprivredne mehanizacije	11	914.603,31
4.	nabavka košnica	1	40.000,00
5.	proizvodnja u zaštićenom prostoru	1	80.000,00
UKUPNO:		25	1.670.979,87

6.6.1.2. Kreditiranje poljoprivrede iz sredstava Fonda za razvoj poljoprivrede Karlovačke županije

Objavom Natječaja za prikupljanje zahtjeva za kreditiranje iz sredstava Fonda za razvoj poljoprivrede Karlovačke županije, otvorenog 17. veljače 2005. godine, tijekom 2005. godine Upravni odjel za gospodarstvo i komunalne poslove Karlovačke županije zaprimio je 189 zahtjeva za kreditiranje, s traženom vrijednošću kredita u iznos oko 20.000.000,00 kuna. U zahtjevima prevladavaju mala obiteljska gospodarstva i manji broj obrta, trgovačkih društava i poljoprivrednih zadruga.

Na račun Fonda za razvoj poljoprivrede tijekom 2005. g. uplaćivana su sredstva iz Proračuna Županije i iz Proračuna Gradova i Općina.

Upravni odbor Fonda za razvoj poljoprivrede, tijekom 2005. godine održao je 3 sjednice, a za kreditiranje predložio 84 projekta u vrijednosti 8.805.757,94 kune.

Nakon provjere kreditne sposobnosti od strane Privredne banke Zagreb, za 63 korisnika kredita potpisane su Odluke o odobrenju kredita u vrijednosti 6.225.757,94 kuna.

Struktura odobrenih kredita po namjenama dana je u slijedećem tabličnom prikazu:

Tablica 6-24: Struktura odobrenih kredita po granama poljoprivredne proizvodnje

R. br.	Namjena odobrenih kredita	Broj odobrenih kredita	Iznos u kunama
1.	Stočarstvo	12	837.306,00
2.	Voćarstvo	7	457.549,00
3.	Oprema i mehanizacija	22	1.873.941,64
4.	Izgradnja objekata	16	2.031.961,30
5.	Uzgoj gljiva	1	150.000,00
6.	povrćarstvo	1	80.000,00
7.	kupnja zemljišta	3	730.000,00
8.	razvoj seoskog turizma	1	65.000,00
UKUPNO		63	6.225.757,94

Tablica 6-25: Iskorištenje sredstava iz proračuna JLS u 2005. godini za razvoj poljoprivrede (prema dostavljenim podacima JLS)

Grad / Općina	Udruživanje sredstava u Fond za razvoj poljoprivrede KŽ u 2005. godini (prema potpisanim sporazumima)	Sufinanciranje nabavke sadnica za voćarstvo i vinogradarstvo 2005. godina	Sufinanciranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta 2005. godina	Sufinanciranje specifičnih programa 2005.	Potpore poljoprivrednim zadrugama, udrugama 2005.	Sufinanciranje umjetnog osjemenjivanja goveda 2005	Ostali oblici potpore u poljoprivredi 2005.	UKUPNO 2005. GODINA
KARLOVAC	50.000,00	195.116,50	35.051,00	43.440,00		224.203,59	780.581,45	1.328.392,54
DUGA RESA	50.000,00	2.751,10				113.472,96	142.813,48	309.037,54
OZALJ	100.000,00	50.453,71	461	90.000,00		85.100,00	396,9	326.411,61
NETRETIĆ	20.000,00					45.800,00	105.000,00	170.800,00
KAMANJE	5.000,00							5.000,00
ŽAKANJE	10.000,00					63.200,00		73.200,00
DRAGANIĆ	30.000,00	4.045,87	6.455,00			59.404,39	119	100.024,26
BOSILJEVO	5.000,00					25.100,00		30.100,00
RIBNIK	10.000,00	1.875,00				12.200,00	10.000,00	34.075,00
GENERALSKI STOL	20.000,00					25.900,00		45.900,00
	300.000,00	254.242,18	41.967,00	#####		654.380,94	1.038.910,83	2.422.940,95

6.6.1.3. Novčani poticaji realizirani u 2006. godini iz Proračuna navedenih JLS u Karlovačkoj županiji, namijenjeni razvoju poljoprivredne proizvodnje

Poljoprivrednim gospodarstvima s područja gradova i općina u Karlovačkoj županiji, na kojima se provodi predmetna analiza stanja u poljoprivredi, ponuđeno je niz poticajnih mjera usvojenih na predstavničkim tijelima JLS namijenjenih razvoju poljoprivredne proizvodnje, ovisno o raspoloživim sredstvima Proračuna istih. Obzirom na dostavljena izvješća iz svih deset jedinica lokalne samouprave, a prema usvojenim Programima poticanja kao i ukupnom iznosu sredstava izdvojenih za tu namjenu u 2006. godini, na prvom je mjestu Grad Karlovac

Sredstva Proračuna Grada Karlovca za 2006.god. u ukupnom iznosu od 1.756.970,37 kn utrošena su za slijedeće projekte: sufinanciranje umjetnog osjemenjivanja, sufinanciranje prevencije mastitisa, poticanje uzgoja stoke, poticanje uzgoja pčelinjih zajednica, poticanje uzgoja voća, povrća i cvijeća, subv. za poboljšanje kvalit. tla kalcifik, subvenc. osiguranja polj.proizvodnje, subvenc. za kupnju poljopr. zemljišta, naknada štete za elementarne nepogode, sufinanciranje analize tla, subvencije kamata poljoprivrednicima, sufinanciranje rada selekcijske službe, invest. održavanje CDA meteorol.stan, promidžba poljoprivrede i uređenje poljskih putova.

Sukladno nabrojenom, interesantno je za ovu analizu spomenuti neke od mjera subvencija vezanih za uzgoj stoke, kako što su: poticanje tova svinja (100,00 kn/kom), uzgoj krmača pod selekcijskim obuhvatom (500,00 kn/kom), uzgoj krmača koje nisu pod selekcijskim obuhvatom (200,00 kn/kom), poticaj na nabavu uzgojno valjanog nerasta (1.000,00 kn/kom), poticanje uzgoja ženske teladi (500,00 kn/kom) i poticanje tova teladi, junadi (500,00 kn/kom)

Sveukupno je za tov i uzgoj stoke tijekom 2006.god. podneseno zahtjeva u iznosu 473.800,00kn, a isplaćeno je 409.500,00 kn, što je 16,8% više nego 2005.god. kada je isplaćeno 350.550,00 kn.

Sredstva Proračuna Grada Ozlja za 2006.god. u ukupnom iznosu od 638.358,09 kn utrošena su za slijedeće projekte: poticanje nabavke loznih i voćnih sadnica, poticanje okrupnjivanje poljoprivrednog zemljišta, poticanje umjetno osjemenjivanje stoke, udruživanje sredstava u Fond za razvoj poljoprivrede, poticanje kupnje i ostavljanje bređih junica, poticanje za prijevoz mlijeka na Žumberku i poticanje osiguranja usjeva i nasada.

Budući da je ovaj prostor izrazito brdovit i od davnina poznat i izuzetno pogodan za razvoj vinogradarstva, obiteljska se gospodarstva stoga i tradicionalno bave uzgojem vinograda i proizvodnjom kvalitetnih sorata vinove loze, a sve se više pridaje pažnja i stočarstvu, odnosno uzgoju goveda. Sukladno navedenom, prepoznavši kvalitete i posebnost ovog kraja, Grad Ozalj već niz godina izdvaja znatna Proračunska sredstva za razvoj upravo navedenih grana poljoprivrede.

Ostali gradovi i općine subvencionirali su razvoj poljoprivrede sukladno raspoloživim sredstvima i usvojenim programima poticanja, a iznosi prema namjenama navedeni su u slijedećoj tablici, u kojoj je razvidno da svi gradovi i općine prate mjeru poticanja – sufinanciranje umjetnog osjemenjivanja stoke, a također se sve više uključuju i u program sufinanciranja osiguranja usjeva nasada i stoke.

Tablica 6-26: Realizacija subvencija u poljoprivredi iz proračuna gradova i općina Karlovačke županije, 2006.

R. br.	Grad / Općina	Okrupnjivanje zemljišta	Podizanje trajnih nasada	Umjetno osjemenjivanje životinja	Sufinanciranje osiguranja poljoprivredne proizvodnje	Ostalo	Ukupno u 2006. godini
1.	Grad Karlovac	-	351.973,70	229.403,30	46.703,54	1.128.889,83	1.756.970,37
2.	Grad Ozalj	10.775,20	265.490,93	82.700,00	12.391,96	287.000,00	658.358,09
3.	Grad Duga Resa	-	-	105.261,78	-	164.473,42	269.735,20
4.	Općina Draganić	-	24.288,00	46.421,19	15.452,62	34.720,00	120.881,81
5.	Općina Netretić	-	-	52.600,00	1.673,76	40.000,00	94.273,76
6.	Općina Zakanje	-	-	46.900,00	-	10.000,00	56.900,00
7.	Općina Generalski Stol	-	-	33.100,00	-	10.000,00	43.100,00
8.	Općina Bosiljevo	-	-	19.500,00	-	5.000,00	24.500,00
9.	Općina Ribnik	-	-	10.100,00	1.457,70	10.000,00	21.557,70
10.	Općina Kamanje	-	-	4.400,00	-	5.000,00	9.400,00
UKUPNO		10.775,20	641.752,63	630.386,27	77.679,58	1.695.083,25	3.055.676,93

6.6.1.4. *Plasiranje kredita sa subvencioniranom kamatnom stopom od 2%, perspektivnim poljoprivrednim proizvođačima s područja Karlovačke županije.*

Budući da se za ovu kreditnu liniju iz sredstava Fonda za razvoj poljoprivrede Karlovačke županije prijavio velik broj poljoprivrednika, koji zbog zaduženosti i male kreditne sposobnosti, nisu u mogućnosti koristiti komercijalne kredite, a neophodno im je ulaganje u razvoj i povećanje poljoprivredne proizvodnje, Županijsko poglavarstvo je na 16. sjednici održanoj 12.10.2006. g. donijelo Odluku o odabiru poslovnih banaka za plasiranje kredita sa subvencioniranom kamatnom stopom od 2% za korisnika - poljoprivrednika. Izabrane su tri Poslovne banke sa sjedištem u Karlovačkoj županiji, koje su prihvatile ponuđene uvjete kreditiranja: Karlovačka banka d.d., Privredna banka d.d. i Erste & Steiermarkische bank d.d. Ukupni kreditni potencijal iznosi 10 milijuna kuna, koji se plasira preko izabranih banaka do iskorištenja.

Rok otplate kredita je maksimalno 8 godina s uračunatim počekom od 2 godine. Kamatna stopa je fiksna od 7% godišnje od čega korisnik plaća 2%, a Karlovačka županija preostalih 5% kamata i naknadu banci.

Upravni odjel za gospodarstvo za ovu kreditnu liniju zaprimilo je i obradilo 90 zahtjeva za kredit, a imenovano Povjerenstvo za dodjelu kredita za poticanje poljoprivredne proizvodnje na području Županije, u 2006. održalo je dvije sjednice. Ukupno je predloženo 52 projekta u ukupnom iznosu od 8.621.706,82 kune koji su proslijeđeni na daljnju obradu u banke.

Ova kreditna linija će biti otvorena do iskorištenja ukupnih predviđenih sredstava za ovu namjenu.

6.7. Realizirane aktivnosti Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu u 2006. godini

6.7.1. *Stočarska proizvodnja*

Problematika stočarske proizvodnje, naročito proizvodnje mlijeka, prioritet je rada odsjeka Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu. Povećava se proizvodnje mlijeka. Prema podacima otkupljivača mlijeka za područje županije otkup mlijeka je u 2006 porastao na cca 36 miliona litara. Naglo se smanjuje ukupan broj proizvođača. Povećana su ulaganja u uređenje i povećanje stajskih kapaciteta te proizvodnju većih količina kvalitetnije voluminozne krme. Napreduje proizvodnja sira, što je naš odsjek popratio sudjelovanjem u organizaciji dviju izložbi i ocjenjivanja sira. Odsjek sudjeluje u projektu zaštite autohtonih županijskih sireva, kuhanog sira i škripavca, u što je uključeno 30 gospodarstava. U brdskim područjima županije povećava se broja ovaca, broj koza stagnira. Svinjogojska proizvodnja je u padu u broju uzgojenih svinja i odojaka.

6.7.2. VVV proizvodnja

Novi nasadi vinograda podizani su kvalitetnim preporučenim sortimentom. Površine novopodignutih vinograda su trostruko povećane u odnosu na prethodnu godinu i iznose 9,5 ha. Kvaliteta proizvedenog vina je na zadovoljavajućoj razini, što se vidi iz rezultata ocjenjivanja vina na tradicionalnim godišnjim izložbama u Vivodini i Dugoj Resi. Povećan je interes za podizanje nasada voća. Najveći interes izražen je za nasade lijeske, šljiva, jabuka, kupina i oraha. U 2006. godini podignuto je četiri puta više voćnjaka, 63,5 ha, uglavnom lijeske i oraha.

6.7.3. Ratarska proizvodnja

Rad odsjeka Karlovačke županije usredotočen je na problematiku uzgoja krmnog bilja. Raste broj gospodarstava koja spremaju sjenažu, a na područjima od posebne skrbi i broj gospodarstava koja spremaju kukuruznu silažu. Povećavaju se površine intenzivnih travnjaka i ulaganja u travnjačku proizvodnju. Primjetan je trend povećanja prinosa i kvalitete u toj proizvodnji, kao i trend modernizacije mehanizacije. Zahvaljujući izrađenim preporukama za gnojdbu i primjerenoj agrotehnici prinosi su iznosili 8-10 t/ha suhe tvari na travnjacima i 12 t/ha suhe tvari kod lucerne. Udio krmnih kultura je u porastu, a prinosi su bili dobri.

6.7.4. Praćenje ekonomskih pokazatelja na OPG

Raste zanimanje za informacije s područja agroekonomike, ali vođenje evidencije je rijetko zastupljeno.

6.7.5. Zaštita bilja – rad prognozne službe

Vremenske prilike bile su vrlo povoljne za razvoj većine biljnih bolesti. Prognozna služba je uz pomoć 5 CDA uređaja pratila stanje u nasadima jabuke, vinogradima i površinama pod krumpirom i kupusom. Izrađeno je 61 prognozne preporuke koje su odaslane putem četiri radio postaje. Preporuke su također slane zainteresiranim e-mailom.

6.7.6. Ruralni razvitak

Na području Slunja služba sudjeluje u organizaciji izrade rukotvorina i originalnih suvenira te radu s seoskim ženama.

6.7.7. Zaključak

Intenzivira se proces strukturnih promjena obiteljskih gospodarstava, naročito u stočarskoj proizvodnji. Okrupnjavanje je usporeno, najviše zbog problema poljoprivrednog zemljišta, koji se ističe kao najvažniji problem u poljoprivrednoj proizvodnji uopće. Značajan je problem financiranja strukturnih promjena zbog zaduženosti i niske kreditne sposobnosti, a u proizvodnji mlijeka otežano je ishođenje lokacijskih dozvola za štalske objekte. Ukupni broj gospodarstava opada sve brže, čemu najviše pridonosi dobna struktura na gospodarstvima, nesređenost

tržišta poljoprivrednih proizvoda i nova zakonska regulativa u poljoprivredi.

Ukupan broj poljoprivrednika kojima su pružene informacije je 2.400

6.8. Realizirane aktivnosti Hrvatskog stočarskog centra na području Karlovačke županije

6.8.1. Izvještaj o projektu „Proizvodnja i kakvoća mlijeka na području Karlovačke županije u 2006. godini“

Sukladno Ugovoru, potpisanom između Hrvatskog stočarskog centra kojeg je zastupao ravnatelj Franjo Poljak dipl. ing. i Karlovačke županije koju je zastupao župan Ivica Horvat dipl. oec., dana 07. travnja 2006. godine, Ur.broj: 10200/1380, Hrvatski stočarski centar tijekom ove godina na području Karlovačke županije provodio je analizu uzoraka mlijeka i djelovao na otklanjanju pogrešaka u hranidbi mliječnih krava.

Rezultati analitike ispitanih uzoraka mlijeka s obzirom na broj somatskih stanica upotrijebljeni su za podizanje kvalitete mlijeka s obzirom na odredbe Pravilnika o kvaliteti sirovog mlijeka.

Tijekom provedbe postupaka kontrole mliječnosti kontrolori su pored toga mjerili temperaturu i vlagu zraka u svrhu utvrđivanja temperaturno humidnog indeksa kao bitnog ograničavajućeg faktora u proizvodnju mlijeka.

Analizama su obuhvaćeni uzorci propisani člankom 2. i 3. istog ugovora koji se odnose na: sadržaj uree u mlijeku, sadržaj laktoze, sadržaj broja somatskih stanica.

Sve analize rađene su na individualnim uzorcima mlijeka krava na svim gospodarstvima obuhvaćenim kontrolom mliječnosti sukladno propisanim postupcima od strane ICAR-a (International comitette for animal recording) te su ispitani u središnjem laboratoriju za kvalitetu mlijeka (SLKM) akreditiranom ISO normom 17025.

1. Analiza uzoraka na sadržaj uree u mlijeku,

Suvremena stočarska znanost prihvatila je ispitivanje sadržaja uree u mlijeku kao izvrstan pokazatelj hranidbenog statusa krava koji je najvažniji faktor u visokoj proizvodnji mlijeka.

Cilj dodatnog ispitivanja uree u mlijeku je dakle brzo otkrivanje pogrešaka u hranidbi i na taj način podizanja proizvodnje mlijeka. Hrvatski stočarski centar ureu ispituje po zahtjevu vlasnika jer zbog složenosti analize i cijene ona nije obuhvaćena standardnom kontrolom mliječnosti.

2. Analiza uzoraka na somatske stanice,

Obzirom na provedene analize zadovoljni smo obzirom da se na ispitani broj uzoraka, prvog i drugog perioda, 80% uzoraka nalazi u prvom razredu kvalitete propisane uredbom o ciljnoj cijeni u narodnim novinama 156/02.

No ako pažljivo pročitamo uredbu, prvi broj koji se veže uz somatske stanice je broj 400.000, a prema svim novijim dostupnim podacima broj somatskih stanica u zdravom vimenu kreće se od 25.000 - 200.000 što je gotovo upola manje nego propisano odlukom.

Ako pogledamo naše uzorke vidjet ćemo da u prvom periodu i drugom periodu imamo 3918 odnosno 4450 uzoraka između 25.000 i 200.000 somatskih stanica ili 64% cijelog uzorka.

Ako sada uzmemo u obzir da je broj somatskih stanica usko povezan s dijagnosticiranjem mastitisa, tada možemo utvrditi da nam gotovo polovina ispitanih uzoraka ukazuje na prisutnost mastitisa tj. patogenog stanja mliječne žlijezde muznih krava koja donosi velike financijske gubitke gotovo u svim uzgojima mliječnih krava u svijetu. Iz ovoga možemo zaključiti da borba protiv povećanog broja somatskih stanica tek počinje.

3. Analiza hranidbenog statusa,

Proizvodnja mlijeka i sastav mlijeka pružaju kvalitetne informacije za ocjenu hranidbenog sastava krava. Korištenje podataka o sastavu mlijeka nudi mogućnost jednostavne praktične primjene u otkrivanju pogrešaka u sustavu obroka i eventualnih metaboličkih problema.

Ostvarena proizvodnja tijekom trajanja projekta:

Budući da su Projektom do kraja 2006. godine bile obuhvaćene oko 3367 krave, što je oko 40% muznih krava na Županiji, ako su obuhvaćene kontrolom mliječnosti bitno je iznijeti slijedeće podatke:

- proizvodnja mlijeka u standardnoj laktaciji za simentalSKU pasminu 4171 kg
- proizvodnja mlijeka u standardnoj laktaciji za holstein friesian pasminu 5056 kg
- odnosno po kravi prosječno (s obzirom na % pasminske zastupljenosti) je 4383 kg u standardnoj laktaciji.

Temeljem rezultata analiza te njihovom primjenom u praksi izbjegava se čitav niz problema koji su u materijalu navedeni. Uz minimalno prihvaćanje preporuka koju će uzgajivači dobiti temeljem analiza pretpostavili smo da je očekivati povećanje proizvodnje mlijeka za 5% po kravi što je 219,15 kg mlijeka.

Prosječna otkupna cijena 1 litre mlijeka je oko 2,50 kn (s državnim premijom).

Budući bi projektom bile obuhvaćene 3367 krave x 219,15 kg mlijeka x 2,50 kn = 1.844.695,13 kn

6.8.2. Postavljeni cilj i ostvareni rezultati tijekom provedbe Projekta

Previsok ili prenizak sadržaj uree je gubitak u zaradi u proizvodnji.

Veliki sadržaj uree sugerira da je više proteina u hranidbi nego što je potrebno za proizvodnju.

Veće razine sadržaja uree sugeriraju da postoji mogućnost poboljšati hranidbu s obzirom na proteine. Potrebno je konzultirati stručnjake za hranidbu i s njima otkriti koji čimbenici doprinose većem sadržaju uree u mlijeku i pokušati organizirati hranidbu da se to smanji. Ovo je prilika da se smanji cijena obroka i poveća iskoristivost uz smanjenje uree u mlijeku.

6.9. Projekt zaštite kuhanog sira i sira škripavca na području Karlovačke županije

6.9.1. Početak provođenja Projekta

Na inicijativu načelnika općine Rakovica gosp. Franje Franjkovića te uz pomoć doc. dr. sc. Samira Kalita sa Zavoda za mljekarstvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i stručne savjetnice HZPSS-a, Višnje Magdić, a u dogovoru s tadašnjim dožupanom Karlovačke županije gosp. Mladenom Kobasićem održan je dana 21. travnja 2004. u uredu dožupana sastanak na temu pokretanja «Projekta zaštite kuhanog sira Karlovačke županije».

Sastanku su pored predstavnika lokalne samouprave (predstavnici općina i gradova Karlovačke županije), Hrvatske gospodarske komore Karlovačke županije, Centra za poduzetništvo Karlovačke županije, HZPSS-a prisustvovali i direktor RIEDA-e u Hrvatskoj gosp. Ed Reinauer te savjetnik za stočarstvo pri RIEDA-i gosp. Vito Penavić. Interes RIEDE je upošljavanje poljoprivrednika te davanje grantova za pilot projekte, a kako je ovaj projekt zanimljiv i izuzetno koristan za poljoprivrednike – proizvođače sira, RIEDA će se uključiti.

Doc. dr. Kalit istaknuo je nekoliko bitnih razloga o pokretanju Projekta zaštite Kuhanog sira za Karlovačku županiju:

- čuvanje tradicije
- edukacija proizvođača sira
- direktan rad s članovima OPG-a
- kontrola proizvodnja - razvijen sustav kontrole
- dobivanje prepoznatljive markice

Inače općina Rakovica prepoznala je potrebe poljoprivrednika te je 2003. godine direktno poticala izgradnju dvije sirane sa po 10.000,00 kn. Godine 2004. su počeli i drugi gradovi i općine s takvom vrstom potpora (grad Slunj, općine Cetingrad, Josipdol, Tounj)

Dožupan Kobasić dao je punu podršku Projektu te istaknuo da je Karlovačka županija izdvojila 20.000,00 kn za potrebe ovog projekta, a ostatak bi trebale sufinancirati općine i gradovi Karlovačke županije.

Centar za poduzetništvo Karlovačke županije je preuzeo na sebe ulogu nositelja projekta te sklapanje Ugovora s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu koji će provoditi Projekt te kontaktiranje ostalih gradova i općina kako bi se riješio način plaćanja do punog iznosa Projekta.

U Projektu će sudjelovati djelatnici HZPSS-a svojim radom na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koji će biti uključeni u Projekt.

Radi pokretanja projekta zaštite Ličkog sira škripavca koji bi se provodio u Ličko-senjskoj županiji i dijelu Karlovačke županije (općina Rakovica, općina Saborsko, grad Ogulin, općina Plaški - područja gdje se tradicionalno proizvodi i sir škripavac), dana 03. svibnja 2004. održan je sličan sastanak u uredu dožupana Ličko-senjske županije. Kako predstavnici Ličko-senjske županije nisu bili zainteresirani za ovaj projekt to je odlučeno da će se on provoditi samo na području Karlovačke županije i to kao projekt zaštite Rakovičkog sira škripavca.

Dana, 07. lipnja započelo se s provođenjem Projekta. Paralelno će se provoditi oba, a u njima će biti uključena 22 poljoprivredna gospodarstva s područja Karlovačke županije koja proizvode sir.

Popis sudionika Projekta zaštite kuhanog sira i Projekta zaštite sira škripavca na području Karlovačke županije (podaci Centar za poduzetništvo Karlovačke županije)

Tablica 6-27: Popis sudionika sa subvencijama

	Ime sudionika	Iznos subvencije /kuna	Namjena subvencije	
			Kuhani sir	Škripavac
1.	Karlovačka županija	20.000,00	20.000,00	
2.	Općina Rakovica	10.000,00	5.000,00	5.000,00
3.	Grad Slunj	10.000,00	10.000,00	
4.	Općina Cetingrad	5.000,00	5.000,00	
5.	Grad Ogulin	5.000,00		
6.	Općina Josipdol	5.000,00		
7.	Općina Krnjak	1.000,00		
8.	Općina Saborsko	0		
9.	Općina Tounj	0		
10.	Općina Vojnić	0		
11.	Grad Karlovac	10.000,00		
12.	Općina Plaški	5.000,00		
13.	Općina Draganic	0		
14.	UKUPNO	61.000,00	40.000,00	5.000,00

6.9.2. Izvod iz prijedloga zaštite autohtonih sireva na području Karlovačke županije

Proizvodnja autohtonih sireva na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG) u Hrvatskoj danas sve više dobiva na važnosti. Kroz takvu proizvodnju proizvođači mlijeka rješavaju problem otkupa, odnosno plasmana mlijeka (kroz sir) u uvjetima kada nema organiziranog otkupa mlijeka na nekom području. Povećava se dohodovnost OPG proizvodnjom finalnih proizvoda (sireva). Čuva se tradicija i obilježja prepoznatljivosti pojedinih krajeva. Vrlo je važan razlog praćenje Europskih i svjetlih trendova u nastojanju i održavanju raznolikosti u proizvodnji sireva na izvornim tehnologijama.

Danas se javlja sve veći broj konzumenata sireva koji žele ekskluzivne proizvode proizvedene u malim serijama primjenom «starih» tehnologija. Tako proizvedeni sirevi u pravilu su raznovrsnijeg okusa, arome i konzistencije u odnosu na industrijski proizvedene sireve. Da bi se konzumentima garantirala ponuda upravo takvih sireve vrlo je važna njihova zaštita zemljopisnog podrijetla, kojom se proizvođače sira uvodi u sustav kontrole kakvoće, te ih se sukladno tome educira radi podizanja potrebne kakvoće kroz različite radionice i seminare. Zaštitom najvažnijih parametrima tradicije, tehnologije proizvodnje mlijeka i sira na ograničenom području specifičnih zemljopisnih, klimatskih, botaničkih osobina pašnjaka osnovni su preduvjeti za podizanje kakvoće i stvaranje prepoznatljive marke sira karakteristične za neki kraj. Zaštićeni sirevi na sebi nose oznaku kojom se potrošaču garantira da je sir originalno proizveden na tradicionalan način u ograničenom i ekološki očuvanom području što svakako povećava potražnju za takvim sirevima, povećava njihovu tržišnu vrijednost i štiti (razgraničava) prave proizvođače sira od sireva prekupaca proizvedenih na drugom području gdje je tehnologija proizvodnje i kakvoća sira nepoznata i vrlo često upitna, te se takvi sirevi u pravilu proizvode u nekontroliranim uvjetima.

Zaštita autohtonih sireva u svijetu i u Republici Hrvatskoj vrlo je važan segment razvijanja proizvodnje sireva na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Zaštićeni sirevi na tržištu mogu postići znatno veću cijenu ako se zna da su takovi sirevi proizvedeni iz mlijeka visoke higijenske i kemijsko-fizikalne kakvoće, na ekološki sačuvanom i ograničenom području, primjenom stare (tradicionalne) tehnologije i uz mnogo ljudskog rada. Ovi parametri sira kao proizvoda moguće je naglasiti upravo zaštitom zemljopisnog podrijetla proizvoda (sira).

Iz gore navedenih podataka jasno je vidljivo da zaštita zemljopisnog podrijetla autohtonog Kuhanog sira ima opće korisnu važnost kroz slijedeće činjenice:

1. Favoriziraju se izvorni proizvođači sira i njihovi proizvodi u odnosu na prekupce.
2. Stvara se preduvjet sustavne kontrole sira proizvedenog na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima nekog područja.

3. Djeluje se edukativno na proizvođače sira.
4. Postiže se bolja cijena i potražnja za autohtonim sirevima što ima izravno povoljan učinak na opću dobrobit proizvođača sira određenog područja koji svoju egzistenciju zasnivaju na vlastitom radu baziranom na stočarskoj proizvodnji i preradi mlijeka.
5. Čuva se tradicija proizvodnje autohtonih proizvoda. Bez ovakvih projekata zaštita nema sustavnog razvijanja proizvodnje autohtoni proizvoda, te bi vjerojatno došlo do izumiranja takvog tradicionalnog oblika poljoprivredne proizvodnje, a time i do depopulacije određenog kraja.

S obzirom da je zaštita zemljopisnog podrijetla nekog sira stručno, vremenski i financijski zahtjevan posao u slijedećoj tablici označeni su najvažniji troškovi koji proizlaze iz poslova koje treba obaviti u postupku zaštite, a koji uključuju laboratorijsko ispitivanje mlijeka i sira, rad na terenu i izrada elaborata zaštite:

Tablica 6-28: Troškovi laboratorijskih analiza sastava i kakvoće mlijeka po jednom uzorku

Vrsta analize	Cijena (kn)
Određivanje kiselosti	24,00
Kompletna kemijska analiza mlijeka IR metoda	30,00
Određivanje broja somatskih stanica	20,00
Određivanje broja bakterija	30,00
Ukupno	104,00

Tablica 6-29: Troškovi laboratorijskih analiza sastava i kakvoće sira po jednom uzorku

Vrsta analize	Cijena (kn)
Određivanje suhe tvari sira metoda sušenja	25,00
Određivanje soli u sir Wolhardska metoda	55,00
Određivanje proteina u siru Kjeldahlova metoda	70,00
Određivanje masti u siru po Gerberu	40,00
Određivanje mikrobiološke kakvoće prema Pravilnik NN 46/92)	400,00
Ukupno	590,00

Tablica 6-30: Ukupni troškovi zaštite

Vrsta troškova	Cijena po jedinici (kn)	Broj analiza / angažmana	Ukupno (kn)
Analize mlijeka	104,00	30	3.120,00
Analize sira	590,00	20	11.800,00
Izrada elaborata i provedba zaštite	20.000,00	1	20.000,00
Troškovi terenskih istraživanja	550,00	6	3.300,00
Ukupno	-	-	38.220,00

6.9.3. Rezultati projekta

U dosadašnjem radu na projektu praćenja tehnologije proizvodnje Kuhanog sira i sira Škripavac na području Karlovačke županije obuhvaćeno je petnaest gospodarstava. Na svim gospodarstvima za obje vrste sira detaljno je evidentirana tehnologija proizvodnje te su naznačene potrebne modifikacije kako bi se postigla zadana kakvoća. Tijekom terenskog rada mjerene su potrebne količine mlijeka za sirenje, težina proizvedenog sira, kao i količina dobivene sirutke.

Određen je kompletan kemijsko-fizikalni i higijenski sastav mlijeka za sirenje na svim gore navedenim gospodarstvima. Provedene laboratorijske analize mlijeka u Referentnom laboratoriju za mlijeko i mliječne proizvode na Zavodu za mljekarstvo Agronomskog fakulteta u Sveučilišta u Zagrebu, te na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu sastojale su se u određivanju sadržaja masti, bjelančevina, kazeina, udio kazeina, laktoze, suhe tvari, bezmasne suhe tvari, kiselosti (ionometrijske i titracijske), broja somatskih stanica i ukupnog broja bakterija u mlijeku za sirenje. Kemijske analize sira sastojale su se u određivanju sadržaja masti, proteina, suhe tvari, masti u suhoj tvari sira, kiselosti i udio soli. Rezultati laboratorijskih analiza sirutke obuhvatile su određivanje sadržaja masti, bjelančevina, kazeina, udio kazeina, laktoze, suhe tvari, bezmasne suhe tvari i kiselosti (ionometrijske i titracijske).

Higijenska kakvoća sireva analizirana je prema Pravilniku o mikrobiološkim standardima za namirnice (NN 46/94 i 125/03) na Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Svako je gospodarstvo obuhvaćeno istraživanjem dobilo povratne rezultate analiza i stručno mišljenje u kojem je naznačeno sve što je potrebno modificirati u cilju poboljšanja i standardizacije kakvoće proizvodnje Kuhanog sira i sira Škripavac.

Isti dokumenti proslijeđeni su i kolegici Višnji Magdić, dipl. inž. agr., djelatnici Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu s ciljem poboljšanja njezinog savjetodavnog rada iz područja sirarstva.

Dobivena terenska mjerenja u kombinaciji s laboratorijskim analizama ciljano će se koristiti za potrebe izračunavanja iskoristivosti masti i bjelančevina u proizvodnji gore navedenih sireva, odnosno za potrebe izračunavanja stvarnog, naravnatog i teoretskog randmana u proizvodnji Kuhanog sira i sira Škripavac.

Parametri tehnologije, kemijsko-fizikalni sastav te higijenska kakvoća mlijeka za sirenje, sirutke i sira te izračunate vrijednosti randmana osnovni su elementi potrebni za izradu elaborata zaštite Kuhanog sira i sira Škripavac.

Istraživanja su pri kraju te će se do kraja godine izraditi elaborati koji su osnova za prijavu zaštite autohtonih sireva.

7. SWOT ANALIZA

PREDNOSTI	NEDOSTACI
Okoliš i resursi	Okoliš i resursi
- strateški povoljan položaj - nezagađeni prirodni resursi - značajan potencijal za razvoj turizma, a time otvorene mogućnosti za plasman poljoprivrednih proizvoda	- poljoprivredne površine pod minama - razlike između nacionalnih standarda i standarda EU-a glede zaštite okoliša, skrbi za životinje i higijene - relativno mali broj stoke zbog uništavanja stoke u Domovinskom ratu
Socio-ekonomski kontekst	Socio-ekonomski kontekst
- sektor poljoprivrede je značajan za nacionalnu ekonomiju u pogledu proizvodnje i zapošljavanja - kapaciteti za ekološku proizvodnju - obiteljska poljoprivredna gospodarstva okrupnjavaju svoje posjede - pristup EU i drugim međunarodnim investicijskim fondovima	- starost poljoprivrednog stanovništva - neriješeni problemi registracije zemljišta zbog zastarjelih katastarskih podataka usporavaju investiranje - rascjepkana struktura posjeda i mali proizvodni kapaciteti obiteljskih gospodarstava otežavaju stjecanje profita i konkurentnost - visoki investicijski troškovi potrebni za izgradnju modernih objekata za smještaj životinja, kupnju mehanizacije i proizvodne tehnologije, a kako bi se povećali proizvodni rezultati i dobili proizvodi visoke kvalitete - niska solventnost i visoka zaduženost gospodarstava koji onemogućavaju investicijska ulaganja - u slučaju malih poljoprivrednih gospodarstava, nedostatak garancije za dobivanje kredita od banke - visoki rizici osiguranja
Ljudski resursi	Ljudski resursi
- decentralizirana služba za savjetovanje u poljoprivredi	- nizak stupanj kvalifikacija i vještina stanovništva zaposlenog u poljoprivredi u odnosu na druge grane - neadekvatni specijalizirani poljoprivredni stručni sustav izobrazbe
Uprava	Uprava
- decentralizirana uprava za poljoprivredu - pristup EU i međunarodnim programima za jačanje administrativne sposobnosti	- visoki proizvodni troškovi zbog administrativnih troškova (pristojbe, takse, koncesije) - nedefinirana poljoprivredna politika nepovoljno se odražava na postavljanje

	prioriteta u proizvodnji
MOGUĆNOSTI	OPASNOSTI
Okoliš i resursi	Okoliš i resursi
- dobro očuvani ekosustavi - mogućnosti za razvoj intenzivne poljoprivredne proizvodnje - mogućnosti za razvoj organske proizvodnje	- spor napredak u čišćenju mina - povećani pritisak na okoliš zbog naselja, izgradnje prometnica, onečišćenja
Socio-ekonomski kontekst	Socio-ekonomski kontekst
- dugoročno planiranje za ulaganje u poljoprivredu - postojeca mreža podružnica lokalnih banaka - duga tradicija poljoprivredne proizvodnje - postojeći veliki potencijal diverzifikacije u poljoprivrednom sektoru (povrće, voće, životinje) - postupno povećanje plaća u poljoprivrednim zanimanjima - povećana potražnja za kvalitetnim poljoprivrednim proizvodima - promicanje poljoprivrednih, domaćih i ekoloških proizvoda zbog jakog turističkog sektora u Hrvatskoj	- spor razvoj u izgradnji infrastrukture - pravni problemi u rješavanju registracije poljoprivrednog zemljišta usporavaju strukturalne reforme - ekstenzivna poljoprivreda ne dopušta primjenu novih tehnologija i proširenje poljoprivrednih aktivnosti - nedostatak interesa banaka za kreditiranje obiteljskih gospodarstava - strah poljoprivrednika od kredita - brzo uvođenje visokih ekoloških, higijenskih standarda i standarda vezanih uz skrb za životinje povećava troškove i iziskuje dodatna ulaganja u poboljšanje tehnologije, objekata i metoda gospodarenja
Ljudski resursi	Ljudski resursi
- razvoj obrazovnog sustava koji bi omogućio kvalificirane ljudske resurse	
Uprava	Uprava
- dobro opće tehničko znanje uposlenika u upravi za poljoprivredu	- slaba administrativna sposobnost glede nadzora primjene standarda

SWOT analiza pokazala je prednosti i mogućnosti razvitka Karlovačke županije, ali i nedostatke i opasnosti s kojima se potrebno suočiti, ukloniti prepreke za razvoj i iskoristiti postojeće potencijale.

Da bi se omogućio razvoj koji je prilagođen specifičnostima Karlovačke županije, neophodno je prepoznati ključne probleme i iznaći mogućnost njihovog rješavanja.

Potrebno je prije svega imati sveobuhvatni razvojni plan, a zatim ojačati sposobnosti u Karlovačkoj županiji za upravljanje razvojem.

Osim toga potrebno je osnažiti suradnju jedinica lokalne samouprave sa Karlovačkom županijom i dogovorno sufinancirati poljoprivrednu proizvodnju.

8. ANALIZA STANJA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Jedna od najistaknutijih karakteristika Karlovačke županije je negativan trend broja stanovnika ali i trend starenja stanovništva. Najslabije su naseljena područja uz državnu granicu sa prosječnom gustoćom od 1-2 stanovnika/km².

Podaci o socijalnim prilikama stanovništva na ovim područjima pokazuju nam u usporedbi sa stanjem prije Domovinskog rata da je broj socijalno ugroženih osoba znatno veći uslijed uništene i pokradene imovine, uništene gospodarske i komunalne infrastrukture, miniranih zemljišta i nemogućnosti zapošljavanja.

Gospodarstvo na području posebne državne skrbi ne samo da stagnira već je u konstantnom procesu nazadovanja.

Poljoprivredna proizvodnja također bilježi negativne trendove u različitim segmentima proizvodnje. Tako možemo vidjeti prema isplaćenim poticajima za proizvodnju kravljeg mlijeka vidljiv pad isporučene količine mlijeka prema godinama:

2003. godine - 28.816.468 litara

2004. godine - 29.242.219 litara

2005. godine - 28.937.371 litara

U 2005. godini pad proizvedene količine mlijeka iznosi -1,04% u odnosu na 2004. godinu,

Ovaj trend možemo vidjeti i u broju isporučitelja kravljeg mlijeka:

2003. godine - 4.411 isporučitelja

2004. godine - 3.700 isporučitelja

2005. godine - 3.034 isporučitelja

Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji su isporučivali mlijeko u 2004. godini pao je za -17,95% u 2005. godini. To predstavlja veliki odljev poljoprivrednih gospodarstava koja su se prestala baviti proizvodnjom mlijeka i potrebno ga je zaustaviti.

Opremljenost komunalnom infrastrukturom kako prije Domovinskog rata, tako i danas, nije na zadovoljavajućoj razini. Najveći problem predstavlja vodoopskrba. Većina naselja nema riješeno pitanje vodoopskrbe odnosno opskrba pitkom vodom riješena je lokalnim vodovodima iz kojih se pučanstvo opskrbljuje vodom upitne kvalitete, a dio vodoopskrbnih sustava datira čak iz doba Austro-Ugarske.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda u najvećem dijelu nisu riješeni odnosno nisu izgrađeni kanalizacijski sustavi.

Jedan od najvećih problema u dijelu društvenih djelatnosti na područjima koja su direktno bila pogođena ratnim zbivanjima upravo je razorenost

objekata namijenjenih pojedinim društvenim djelatnostima, no isto tako i nedostatak ljudskog potencijala.

No najveći nedostatak je mogućnost zapošljavanja te osiguranje uvjeta za život (komunalna infrastruktura, zdravstvena zaštita, škole i dječji vrtići, prometna povezanost).

Jedan od problema područja posebne državne skrbi svakako su minirana područja. Danas još uvijek velike površine nisu razminirane. Gledajući udio miniranih zemljišta prema njihovoj namjeni najveći svakako zauzimaju poljoprivredna zemljišta, što je još jedan od razloga stagnacije poljoprivredne proizvodnje i povećanja neobrađenih površina ali isto tako i uzrok gubitka značajnog broja ljudskih života.

Karlovačka županija sa naglašenim središnjim položajem unutar Republike Hrvatske ima ključnu prometnu ulogu u povezivanju sjevernih i južnih dijelova naše Domovine. Već iz temeljne analize daju se naslutiti velike mogućnosti razvitka, koji mora biti ujednačen u cijeloj regiji. Da bi se to moglo postići potrebno je jasno definirati ciljeve, nositelje aktivnosti i vremenski determinirati ukupan proces. Velika potencijalna opasnost za realizaciju ključnih strateških programa su izrazito nepovoljna demografska kretanja na ovom području.

Glavna obilježja koja utječu na razvitak, a koja treba istaknuti su sljedeća:

centralni prometni položaj otvara iznimne mogućnosti za razvitak turizma, gospodarstva i poljoprivrede, a neposredno susjedstvo Republike Slovenije i Republike Bosne i Hercegovine jamči intenzivan protok ljudi, roba i usluga;

u ekološkom smislu Karlovačka županija raspolaže s izuzetno vrijednim područjem, bogatim pitkom vodom, ali istovremeno ranjivim zbog nepovoljne situacije u segmentu gospodarenja otpadom;

najveće investicije u komunalnu infrastrukturu moraju biti u funkciji zaštite okoliša (posebno zaštite vodonosnih slojeva i ukupno vodnih resursa) i racionalnog gospodarenja otpadom i ujednačenog komunalnog razvitka čitave regije;

Grad Karlovac kao najveća urbana aglomeracija u regiji, uz ostala četiri grada, imaće vodeću funkciju u gospodarskom smislu (izgradnja i afirmacija poduzetničkih zona na više različitih lokacija neposredno uz glavne prometne pravce);

kvalitetno osmišljen obrazovni sustav, mora biti temelj izobrazbe i dodatne edukacije stanovništva koje će biti nositelj realizacije svih vitalnih programa;

miniranost terena još će godinama biti prepreka za siguran život i obradu poljoprivrednih površina;

socijalni programi će nažalost još godinama biti izvor prihoda starijim i nemoćnim osobama, staračkim samačkim domaćinstvima ali i invalidnim osobama.

9. ANALIZA STANJA PROIZVODNJE MLIJEKA U SJEVEROZAPADNOM DIJELU KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Sjeverozapadni dio Karlovačke županije sačinjavaju općine: Draganići, Žakanje, Kamanje, Ribnik, Netretić, Bosiljevo, Generalski Stol te gradovi: Ozalj, Duga Resa, Karlovac.

Ovo je kraj u kojem postoji tradicija bavljenja stočarstvom, a posebice proizvodnjom kravljeg mlijeka. Da bi i u budućnosti ovaj kraj zadržao svoje karakteristike potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se iskoristili postojeći proizvodni kapaciteti i izgradile nove moderne farme, povećala proizvodnja i time se motivirali mladi ljudi da nastave s tradicijom u novim, primjerenijim uvjetima.

Samo se na taj način mogu sačuvati sela koja zbog strahovite depopulacije nestaju sa zemljopisne karte ili postaju tek vikend naseljima.

U ovoj regiji Karlovačke županije proizvođači mlijeka organizirani su u dvije Udruge, a mliječne industrije koje otkupljuju mlijeko su Kim d.d. i Vindija d.d.

Udruge proizvođača mlijeka koje djeluju na području općina i gradova sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije:

UDRUGA PROIZVOĐAČA MLIJEKA „KIM“

GORNJE MEKUŠJE BB

47 000 KARLOVAC

Predsjednik Udruge: ZDENKO MOĆNIK

UDRUGA PROIZVOĐAČA MLIJEKA, MESA I PRERAĐEVINA OD NJIH

MEKUŠANSKA 66

47 000 KARLOVAC

Predsjednik Udruge: DAVOR BLAŽIĆ

U slijedećoj tablici prikazane su otkupljene količine mlijeka u općinama i gradovima sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije i broj otkupljivača.

Tablica 9-1: Otkupljene količine mlijeka po otkupljivačima

OTKUPLJENE KOLIČINE MLIJEKA ZA 2006. GODINU			KIM d.d.
Općina	Broj proizvođača	Otkupljena količina	
Draganić	8	270.840	
Žakanje	24	392.632	
Ribnik	4	72.527	
Kamanje	2	18.450	
Ozalj	42	1.007.406	

Grad Karlovac	90	1.620.042
Grad Duga Resa	33	702.318
Generalski Stol	16	204.735
Bosiljevo	6	118.780
Netretić	2	23.054
sveukupno	227	4.430.784
OTKUPLJENE KOLIČINE MLJEKA ZA 2006. GODINU		VINDIJA d.d.
Općina	Broj proizvođača	Otkupljena količina
Bosiljevo	9	47.377
Draganić	26	667.280
Duga Resa	61	618.895
Generalski Stol	24	61.142
Karlovac	196	3.251.951
Netretić	49	707.708
Ozalj	61	393.720
Žakanje	70	1.015.927
Ribnik	23	217.414
sveukupno	519	6.981.414

Mljekarska proizvodnja je najzahtjevnija, najkompleksnija proizvodnja u stočarstvu, ali i najperspektivnija i zato ju je potrebno poticati svim mehanizmima, kako bi se razvila u ozbiljnu mljekarsku proizvodnju farmerskog tipa.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva ove regije dijelom se nalaze u području nepovoljne brdovite konfiguracije terena, gdje je tlo kiselo i plitko te u području naplavnih tala uz rijeke, što predstavlja veliku poteškoću u proizvodnji kvalitetne i dostatne količine hrane što se odražava na proizvodnju mlijeka visoke kvalitete.

Uz navedene hidrološko-pedološke karakteristike, ova regija se suočava s nizom bitnih problema koji usporavaju razvitak regije.

To su prije svega rascjepkana struktura posjeda i mali proizvodni kapaciteti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, velika depopulacija ruralnog stanovništva, visoki investicijski troškovi potrebni za modernizaciju proizvodnje, mala kreditna sposobnost, postojeća kreditna zaduženost, djelomično nezavršeni prostorni planovi općina i gradova.

U tržnoj konkurenciji proizvođači mlijeka kako bi održali svoju proizvodnju moraju povećavati količinu proizvedenog mlijeka, modernizirati farme i racionalizirati troškove. Međutim, pri tome se suočavaju s velikim brojem limitirajućih faktora koji usporavaju procese bržeg razvoja govedarstva i proizvodnje mlijeka.

10. MJERE INSTITUCIONALNE POMOĆI

Karlovačka županija kao i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva pokrenuli su niz projekata za pomoć poljoprivrednim proizvođačima kako bi modernizirali svoju proizvodnju, potaknuli izgradnju farmi i postigli povećanje proizvodnje mlijeka.

Karlovačka županija nudi programe:

- sufinanciranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta,
- sufinanciranje osiguranja životinja,
- financijsku pomoć poljoprivrednim zadrugama i udrugama,
- subvencionirane kredite pomoću kojih je moguća adaptacija objekata, nabava uzgojno valjanih grla te nabava poljoprivredne opreme i mehanizacije.

Tijekom 2006. godine Karlovačka županija uložila je 100.000,00 kn za suradnju Karlovačke županije i Hrvatskog stočarskog centra za povećanje proizvodnje i kakvoće kravljevog mlijeka.

Za poljoprivrednu proizvodnju ostvareni su krediti iz Fonda za regionalni razvoj u 2005. godini u iznosu od 6.225.757,94. kuna, a iz kredita sa subvencioniranom kamatnom stopom u 2006. godini dodijeljeno je sredstava u iznosu od 8.621.706,82 kuna.

Iskorištena su sredstva iz proračuna jedinica lokalne samouprave u 2005. godini za razvoj poljoprivrede u iznosu od 2,422,940,95 kuna.

Realizirane su subvencije u poljoprivredi iz proračuna gradova i općina Karlovačke županije u 2006. godini u iznosu od 3.055.676,93 kuna.

Uz pomoć Karlovačke županije kupljeno je i okrupnjeno ukupno 190 ha tijekom 2005. i 2006. godine, a za sufinanciranje šteta izazvanih elementarnim nepogodama u 2005. godini isplaćeno je 500.000,00 kuna.

Osim navedenih institucija, u procesu revitalizacije sudjeluju i druge institucije, pa tako Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka ulaže dio sredstava putem natječaja u jedinice lokalne samouprave, a Hrvatske vode ulažu svoj dio sredstava u izgradnju vodovodne mreže.

Pored napora na području poljoprivredne proizvodnje, kako bi se sjeverozapadni dio Karlovačke županije revitalizirao i spriječilo iseljavanje stanovništva Županija planira obnoviti lokalnu cestovnu infrastrukturu i poboljšati povezanost vodoopskrbnog sustava.

Izvođenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je na projektnom i planskom nivou završeno, ali predstavlja veliki financijski zahtjev prema lokalnoj zajednici. Iz tog razloga je potrebno strukturirati prioritetne radove na području izgradnje vodoopskrbnih sustava, a tu će se uključiti i Karlovačka županija.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva provodi Operativni program razvitka govedarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj, a sredstva za razvitak poljoprivrednih gospodarstava moguće je realizirati i putem SAPARD-a - pretpripravnog programa Europske unije.

Međutim i pored svih napora koje ulažu službe Karlovačke županije i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, razvitak regije je usporen i zato je potrebno pridonijeti revitalizaciji i održivom razvitku ovog kraja na način da se financijskom pomoći pokrenu procesi modernizacije proizvodnje mlijeka.

11. ZAKLJUČAK

Zbog očuvanja sela, zadržavanja seoskog stanovništva, povećanja govedarske proizvodnje i povećanja proizvodnje mlijeka Karlovačka županija zajedno sa jedinicama lokalne samouprave i drugim institucijama provodi mjere koje obuhvaćaju:

- mjere za povoljnije uvjete života
- izgradnju cestovne infrastrukture
- izgradnju vodovodne infrastrukture
- mjere za poboljšanje kvalitete poljoprivredne proizvodnje
- mjere za povećanje govedarske proizvodnje

U aktivnostima koje su potrebne da se ove mjere ostvare sudjeluju sve mjerodavne institucije, dakle Ministarstva, Karlovačka županija, jedinice lokalne samouprave i poljoprivredni proizvođači na način da u skladu s mogućnostima doprinesu boljitku ovog kraja.

U slijedećoj tablici prikazana su sredstva koja su uložena u periodu od 2001. godine do danas i planirana sredstva koja se za iste namjene dodjeljuju na području cijele Karlovačke županije.

Prikaz alokacije sredstava za razdoblje od 2001. do 2008. godine za razvitak Karlovačke županije dan je u tablici 11-1.

Tabela 11-1: Alokacija sredstava za razvitak Karlovačke županije (2001. - 2008.)

	2001-2003	2004	2005	2006	2007	2008
ISPLACENI POTICAJI ZA MLJEKO			25.959.026,33			
PROGRAM PRIORITETA U POTICAJU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJ			970.203,08	1.576.820,15		
UGOVOR O POSLOVNOJ SURADNJI KARLOVAČKE ŽUPANIJE I HRVATSKOG STOČARSKOG CENTRA		50.000,00	50.000,00	100.000,00		
SUFINANCIRANJE ŠTETA			500.000,00			
KREDITI KARLOVAČKE ŽUPANIJE I MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA	12.901.000,00					
KREDITI IZ FONDA ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE KARLOVAČKE ŽUPANIJE			6.225.757,94			
SREDSTVA IZ PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE		3.600.000,00	4.600.000,00	4.500.000,00	4.900.000,00	5.300.000,00
KREDITI SA SUBVENCIONIRANOM KAMATNOM STOPOM				10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
ŽUPANIJSKA SREDSTVA NAMIJENJENA IZGRADNJI CESTA, VODOVODA I KANALIZACIJE		6.800.000,00	3.500.000,00	3.000.000,00	3.400.000,00	4.420.000,00
ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE		39.302.125,00	35.364.663,00	35.619.933,00	35.000.000,00	35.000.000,00
FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ REPUBLIKE HRVATSKE		5.127.422,00	3.843.222,00	5.319.884,50	2.574.515,00	3.346.869,00
JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE		20.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	26.000.000,00	33.000.000,00

KREDITI KARLOVAČKE ŽUPANIJE ZA IZGRADNJU CESTA I MOSTOVA				25.000.000,00		
UKUPNO	12.901.000,00	74.879.547,00	101.012.872,35	105.116.637,65	81.874.515,00	91.066.869,00

U slijedećoj tablici prikazana su dosadašnja ulaganja u sjeverozapadni dio Karlovačke županije i plan aktivnosti kojima se želi revitalizirati i modernizirati proizvodnja mlijeka, izgraditi nove farme, izgraditi ceste, vodovodne mreže i sufinancirati povećanje proizvodnje mlijeka. U cjelokupan proces su uključene jedinice lokalne samouprave, Udruge proizvođača mlijeka, Karlovačka županija i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, zatim Županijska uprava za ceste, Vodoprivreda, Fond za regionalni razvoj Republike Hrvatske i druge institucije koje su u mogućnosti pružiti stručnu, tehničku i financijsku pomoć.

Prikaz alokacije sredstava za razdoblje od 2006. do 2008. godine za razvitak sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije

Tabela 11-2: Alokacija sredstava za razvitak sjeverozapadnog dijela Karlovačke županije (2006 - 2008.)

AKTIVNOSTI	NOSILAC	2006		2007		2008	
		KOLIČINA	FINANCIJE	KOLIČINA	FINANCIJE	KOLIČINA	FINANCIJE
IZGRADNJA CESTA	KARLOVAČKA ŽUPANIJA, JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	40 km	4.000.000,00 kn	50 km	5.000.000,00 kn	60 km	6.000.000,00 kn
IZGRADNJA VODOVODA	KARLOVAČKA ŽUPANIJA, JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	20 km	4.000.000,00 kn	25 km	5.000.000,00 kn	30 km	6.000.000,00 kn
SREDSTVA IZ PRORACUNA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	SUBVENCIJE U POLJOPRIVREDI	3.055.876,93 kn	SUBVENCIJE U POLJOPRIVREDI	3.000.000,00 kn	SUBVENCIJE U POLJOPRIVREDI	3.000.000,00 kn
KUPNJA LAKTOFRIZA	KARLOVAČKA ŽUPANIJA, JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE, UDRUGE	50	750.000,00 kn	100	1.500.000,00 kn	100	1.500.000,00 kn
IZGRADNJA MLJEČNIH FARMI	MPSVG, ŽUPANIJA, JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE, UDRUGE	5	12.500.000,00 kn	5	12.500.000,00 kn	5	12.500.000,00 kn
SUFINANCIRANJE POVEĆANJE PROIZVODNJE MLJEKA	MPSVG	0,30x 11.412.197 lit	3.425.859,00 kn	0,30x 13.124.026 lit	3.937.207,00 kn	0,30x 15.092.629 lit	4.527.786,00 kn

Plan ulaganja predviđa pomoć relevantnih institucija i pri tome bi se od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva zatražila sredstva potpore kojim bi se 746 poljoprivrednih gospodarstava – proizvođača mlijeka iz općina i gradova: Draganići, Žakanje, Kamanje, Ribnik, Netretić, Bosiljevo, Generalski Stol te Ozlja, Duge Rese i Karlovca, koji su 2006. godine isporučili 11.412.197 litara mlijeka poduzećima KIM-Karlovac i VINDIJA-Varaždin isplatilo dodatnih 0,30 kuna za svaku proizvedenu litru mlijeka.

Želja je Karlovačke županije da se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva aktivno uključi u podizanje količine i kvalitete proizvedenog mlijeka u sjeverozapadnoj regiji Karlovačke županije, pa se sa 11.412.197. litara mlijeka proizvedenog u 2006. godini, planira povećanje proizvodnje na 13.124.026 litara u 2007. godini, a na 15.092.629 litara u 2008. godini.

Karlovačka županija će i nadalje izdvajati sredstva iz svog proračuna, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva bi participiralo u navedenim sredstvima sa svotom koja je potrebna proizvođačima mlijeka kako bi premostili nagomilane probleme i pripremili se za tržišnu utakmicu. Sredstva koja bi naznačilo Ministarstvo iznose prema godinama i prema planiranoj godišnjoj proizvodnji kako slijedi:

Za proizvodnju mlijeka u 2006. g – 3.423.659,00 kn

Za proizvodnju mlijeka u 2007. g – 3.937.207,00 kn

Za proizvodnju mlijeka u 2008. g – 4.527.788,00 kn

Ovo nije želja za trajnim načinom premošćenja prepreka u proizvodnji mlijeka u ovoj regiji, već samo dodatni stimulans koji bi zadržao stanovništvo u krajevima u kojima danas živi i osigurao im siguran put u budućnost.

